

Tvorba školního vzdělávacího programu pro ŠKODA AUTO Střední odborné učiliště strojírenské ve vzdělávací oblasti tělesná výchova

Diplomová práce

Studijní program:

N7401 Tělesná výchova a sport

Studijní obory:

Učitelství tělesné výchovy pro 2. stupeň základní školy

Učitelství českého jazyka a literatury

Autor práce:

Coletta Bitmanová

Vedoucí práce:

Mgr. Petr Jeřábek, Ph.D.

Katedra tělesné výchovy a sportu

Zadání diplomové práce

Tvorba školního vzdělávacího programu pro ŠKODA AUTO Střední odborné učiliště strojírenské ve vzdělávací oblasti tělesná výchova

Jméno a příjmení: **Coletta Bitmanová**
Osobní číslo: P19000924
Studijní program: N7401 Tělesná výchova a sport
Studijní obory: Učitelství tělesné výchovy pro 2. stupeň základní školy
Učitelství českého jazyka a literatury
Zadávací katedra: Katedra tělesné výchovy a sportu
Akademický rok: **2019/2020**

Zásady pro vypracování:

Analýza současného stavu výuky TV v dané škole.
Vytvoření školního vzdělávacího programu pro střední odborné učiliště strojírenské ve vzdělávací oblasti tělesná výchova.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

FIALOVÁ, Ludmila, 2014. *Vzdělávací oblast Člověk a zdraví v současné škole*. Praha: Karolinum, ISBN 978-80-246-2885-1.

FIALOVÁ, Ludmila, 2010. *Aktuální témata didaktiky: školní tělesná výchova*. Praha: Karolinum, ISBN 978-80-246-1854-8.

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 23-51-E/01 Strojírenské práce [online]. Praha: MŠMT, 2009 [cit. 2019-11-28]. Dostupné

z: http://zpd.nuov.cz/RVP_3_vlna/RVP%202351E01%20Strojirenske%20prace.pdf

VILÍMOVÁ, Vlasta, 2009. *Didaktika tělesné výchovy*. Vyd. 2., přeprac., (1. vyd. v MU). Brno: Masarykova univerzita, ISBN 978-80-210-4936-9.

Vedoucí práce:

Mgr. Petr Jeřábek, Ph.D.
Katedra tělesné výchovy a sportu

Datum zadání práce:

27. dubna 2020

Předpokládaný termín odevzdání:

23. dubna 2021

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

doc. PaedDr. Aleš Suchomel, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 27. dubna 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má diplomová práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

26. dubna 2021

Coletta Bitmanová

Poděkování

V první řadě bych ráda poděkovala Mgr. Petru Jeřábkovi, PhD. za vedení práce, poskytnutí cenných rad a za vstřícnost při konzultacích. Poděkování patří také Mgr. Karlu Horákovi a jeho kolegům za spolupráci při provádění analýzy a za poskytnutí informací pro tvorbu školního vzdělávacího programu.

Anotace

Diplomová práce se zabývá tvorbou školního vzdělávacího programu pro čtyřleté obory na středním odborném učilišti (SOU) ve vzdělávací oblasti tělesná výchova. Teoretická část práce obsahuje informace o středním vzdělávání, o rámcovém vzdělávacím programu pro SOU, metodické informace pro tvorbu školního vzdělávacího programu a poznatky z oboru tělesné výchovy. Praktická část zahrnuje analýzu současných podmínek pro výuku tělesné výchovy, na základě které je vypracován školní vzdělávací program pro SOU strojírenské Škoda v Mladé Boleslavi.

Klíčová slova

rámcový vzdělávací program, školní vzdělávací program, kurikulum, střední vzdělávání, střední odborné vzdělávání, tělesná výchova

Annotation

The focus of this diploma paper is development of the School Educational Programme for the four-year educational programme of secondary vocational school in the area of physical education. Firstly, the theoretical part of this work includes details about secondary education, the Framework Educational Programme for Secondary Technical and Vocational Education, development methodologies for the School Educational Programme and evidence-based approaches from the area of physical education. Secondly, the practical part of this paper consists of an analysis of the current conditions for teaching physical education based on which the School Educational Programme for ŠKODA Secondary Vocational School in Mladá Boleslav has been developed.

Key words

framework education program, school education program, curriculum, secondary education, secondary vocational education, physical education

Obsah

1 Cíl a úkoly práce	13
2 Střední vzdělávání a střední odborné vzdělávání	14
2.1 Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání	17
2.1.1 Cíle středního odborného vzdělávání	19
2.1.2 Kompetence absolventa a průřezová témata	20
2.1.3 Odborné kompetence absolventa.....	24
2.1.4 Uplatnění absolventa	27
2.2 Školní vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání	28
2.2.1 Struktura ŠVP a postup zpracování jednotlivých částí	28
2.2.2 Profil absolventa.....	30
2.2.3 Charakteristika ŠVP	30
2.2.4 Učební plán	31
2.2.5 Rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP	33
2.2.6 Učební osnova	33
2.2.7 Personální a materiální zabezpečení vzdělávání	34
2.2.8 Evaluace a úprava ŠVP	35
3 Vzdělávací obor tělesná výchova	37
3.1 Vzdělávací oblast Vzdělávání pro zdraví.....	37
3.2 Proměny tělovýchovných koncepcí.....	39
3.3 Obsah školní tělesné výchovy	42
3.4 Cíle školní tělesné výchovy.....	44
3.5 Hodnocení ve školní tělesné výchově	45
3.6 Podmínky školní tělesné výchovy	46
3.6.1 Institucionální, sociální a personální podmínky.....	47
3.6.2 Prostorové a materiální podmínky	47
3.6.3 Doporučené vybavení pro školní tělesnou výchovu.....	49
3.6.4 Zabezpečení provozu a údržby sportovišť	50
3.6.5 Podmínky k bezpečnému provozování zařízení.....	51
4 Analýza současných podmínek výuky tělesné výchovy	52
4.1 Metodika šetření	52
4.2 Získané informace a vyhodnocení.....	54
5 Komparace současných a nových podmínek	81
6 Vlastní tvorba školního vzdělávacího programu v oboru TV	83
7 Závěr.....	90

8 Seznam použitých zdrojů	91
9 Seznam příloh.....	94

Seznam obrázků

Obrázek 1: Příklad rozpracování obsahu vzdělávání RVP do ŠVP (Kašparová 2012)	33
Obrázek 2: Pohlaví respondentů	60
Obrázek 3: Vzdělání respondentů	61
Obrázek 4: Věk respondentů	61
Obrázek 5: Další vzdělávání učitelů TV	62
Obrázek 6: Spokojenost s platovým ohodnocením	62
Obrázek 7: Spokojenost s pracovní zátěží.....	63
Obrázek 8: Výhrady k pracovní zátěži – autentické výpovědi.....	64
Obrázek 9: Postavení předmětu TV ve škole 1	65
Obrázek 10: Postavení předmětu TV ve škole 2	66
Obrázek 11: Postavení předmětu TV ve škole 3	66
Obrázek 12: Postavení předmětu TV ve škole 4	67
Obrázek 13: Oblíbenost předmětu TV u žáků.....	67
Obrázek 14: Průměrný počet žáků v hodině TV	68
Obrázek 15: Optimální počet žáků v hodině TV	69
Obrázek 16: Obsahová náplň TV	69
Obrázek 17: Obsahová náplň ve sportovních hrách.....	70
Obrázek 18: Faktory ovlivňující skladbu obsahu ve sportovních hrách	71
Obrázek 19: Obsahová náplň v gymnastice	72
Obrázek 20: Faktory ovlivňující skladbu obsahu v gymnastice.....	73
Obrázek 21: Obsahová náplň v atletice	74
Obrázek 22: Faktory ovlivňující skladbu obsahu v atletice	75
Obrázek 23: Postrádané aktivity ve výuce TV – autentické výpovědi.....	75
Obrázek 24: Průměrná známka žáků z TV	76
Obrázek 25: Faktory podílející se na výsledné známce z TV	77
Obrázek 26: Hodnocení náčiní pro sportovní hry	77
Obrázek 27: Hodnocení náčiní na gymnastiku.....	78
Obrázek 28: Hodnocení nářadí na gymnastiku	78
Obrázek 29: Hodnocení tělocvičny	79
Obrázek 30: Hodnocení venkovních prostor.....	79
Obrázek 31: Hodnocení ostatních prostor	80
Obrázek 32: Hodnocení hygienického zázemí.....	80

Seznam tabulek

Tabulka 1: Nářadí pro školní TV (1987).....	49
Tabulka 2: Náčiní pro školní TV (1987).....	49
Tabulka 3: Nářadí pro školní TV (2002).....	50
Tabulka 4: Náčiní pro školní TV (2002).....	50
Tabulka 5: Velikost zařízení pro výuku TV a jejich vzdálenost od školy	55
Tabulka 6: Materiální vybavení pro sportovní hry.....	56
Tabulka 7: Materiální vybavení pro atletiku	57
Tabulka 8: Materiální vybavení pro gymnastiku	57

Seznam použitých zkratk

KK	klíčové kompetence
OK	odborné kompetence
PT	průřezová témata
RVP	rámcový vzdělávací program
SOU	střední odborné učiliště
ŠVP	školní vzdělávací program
TV	tělesná výchova

Úvod

Tělesná výchova prošla dlouhým historickým vývojem, jehož počátky spadají až do dob první civilizace. Na jejím postupném vývoji se podílely různé tělovýchovné směry, politicko-sociální změny, významní pedagogové, kulturní tradice a hodnoty a poznatky z oblastí sportovních, přírodních a humanitních věd.

Cíle tělesné výchovy byly v minulých dobách různé. Původně sloužila jako prostředek k přežití, později se kladl důraz také na její účinky v oblasti psychického zdraví. V současné době roste její význam zejména kvůli narůstající hypokinezi a dalším chorobám doprovázející život v moderní společnosti, jako je nadváha a obezita. Prostřednictvím tělesné výchovy na školách lze žáky o benefitech pohybové aktivity nejen včas informovat, ale také díky pozitivní zkušenosti přesvědčit a preventivně tak předcházet zdravotním oslabením.

Rámcové vzdělávací programy přinesly školám volnost v realizaci vlastní vzdělávací koncepce. Stanovily pouze obecné cíle, kterých má být dosaženo, nikoliv učivo, jehož výběr ponechávají na školách. Učivo se stává závazným až po jeho zařazení do školního vzdělávacího programu. Školy tak mají možnost upravit vzdělávání svým individuálním potřebám. Poté, co školy převzaly zodpovědnost za tvorbu školního kurikula, došlo dle Fialové (2015) k celkovému úpadku vyučování gymnastiky a atletiky, naopak do popředí se dostaly sportovní hry.

Cílem práce je vytvořit školní vzdělávací program (ŠVP) v oblasti tělesné výchovy, který bude zohledňovat úroveň pohybové zdatnosti žáků, rozvíjet nejen jejich všestranné pohybové schopnosti, ale zejména prohlubovat jejich pozitivní vztah k pohybové aktivitě. Důvodem inovace školního programu je vybudování nové sportovní haly pro střední odborné učiliště, která přinese nové možnosti vzdělávání v této oblasti.

Pro vytvoření programu je zapotřebí syntetizovat potřebné poznatky jednak z oblasti tvorby školních vzdělávacích programů, jednak z oboru tělesné výchovy. V praktické části považujeme za nezbytné provést analýzu stávajícího stavu a podmínek, ve kterých se tělesná výchova odehrává a provést komparaci s možnostmi, které se naskytou po vybudování nové tělocvičny.

1 Cíl a úkoly práce

Hlavním cílem práce je vytvoření školního vzdělávacího programu v oboru tělesné výchovy pro čtyřleté obory na středním odborném učilišti strojírenském. Aby mohla být tvorba vzdělávacího programu uskutečněna, budou provedeny následující dílčí úkoly:

- Syntéza poznatků z metodiky a manuálů MŠMT pro tvorbu ŠVP.
- Syntéza poznatků o vzdělávacím oboru tělesná výchova.
- Analýza současného stavu výuky tělesné výchovy na vybrané škole.
- Komparace současných podmínek tělesné výchovy s podmínkami nové tělocvičny.

2 Střední vzdělávání a střední odborné vzdělávání

Střední vzdělávání navazuje na základní vzdělávání, rozvíjí žákovy vědomosti, dovednosti a klíčové kompetence potřebné pro jejich soukromý, občanský, pracovní život a další vzdělávání. Zároveň je přípravou na další studium na vysoké a vyšší odborné školy, nebo na kvalifikovaný výkon povolání a umožňuje získat stupeň vzdělání a odbornou přípravu jak žákům do 18/19 let věku, tak dospělým. (NÚV 2011)

Střední vzdělávání rozlišujeme všeobecné nebo odborné. Uskutečňuje se na gymnáziích, středních odborných školách, středních odborných učilištích a konzervatořích. Žák ukončuje studium maturitní zkouškou, výučním listem, nebo závěrečnou zkouškou. . (NÚV 2011)

Střední odborné školy jsou povinny vytvořit své školní vzdělávací programy v souladu s rámcovými vzdělávacími programy, které vydává MŠMT pro všechny obory středního odborného vzdělávání. Při tvorbě zohledňují záměry a specifické podmínky školy. (NÚV 2011)

Stupně středního vzdělání:

- Střední vzdělání
- Střední vzdělání s výučním listem
- Střední vzdělání s maturitní zkouškou

Střední vzdělání žák získává úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání. Takto ukončené vzdělání neposkytuje výuční list ani maturitní certifikát a získává se v oborech kategorie J (např. obor 53-41-J/01 Zubní instrumentářka) a v oborech kategorie C (např. obor 78-62-C/02 Praktická škola jednoletá), kde žák po absolvování obdrží závěrečné vysvědčení. (NÚV 2011)

Střední vzdělání s výučním listem získává žák po absolvování vzdělávacího programu v délce 2 nebo 3 let denní formy studia. Vyučení může dosáhnout v oborech dvou kategorií:

- Obory kategorie H (např. obor 23-68-H/01 *Mechanik opravář motorových vozidel*) – tradiční učební obory s tříletou přípravou ve středních odborných učilištích, kde lze pokračovat navazujícím nástavbovým studiem a získat i maturitu.
- Obory kategorie E (např. obor 23-51-E/01 *Strojírenské práce*) – tříleté nebo dvouleté obory, kde žáci získávají po ukončení výuční list. Jedná se o obory s nižšími nároky v oblasti všeobecného i obecně odborného vzdělání a jsou určeny především pro žáky

se speciálními vzdělávacími potřebami. Po absolvování oboru jsou žáci připraveni pro výkon jednoduchých prací v rámci dělnických povolání a ve službách. . (NÚV 2011)

Střední vzdělání s maturitní zkouškou získá žák po absolvování vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání, vzdělávacích programů šestiletého nebo osmiletého gymnázia, vzdělávacího programu nástavbového studia v délce 2 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou. Maturitního vzdělání lze dosáhnout v oborech kategorie M (úplné střední odborné vzdělání s maturitou), L (úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou), K (úplné střední všeobecné vzdělání – 4letá a víceletá gymnázia) a P (vyšší odborné vzdělání v konzervatoři – umělecké obory). (NÚV 2011)

Střední odborné vzdělávání zajišťují v ČR zejména střední odborné školy, střední odborná učiliště a konzervatoře. Cílem středního vzdělávání je poskytnout žákovi takové vědomosti, dovednosti a kompetence, aby se po jeho absolvování byl schopen kvalifikovaně uplatnit na trhu práce. (NÚV 2011)

Vzdělávání v SOŠ se uskutečňuje ve čtyřletých vzdělávacích programech, které jsou ukončeny maturitní zkouškou, popřípadě ve dvouletých programech, a to v případě nástavbového studia pro absolventy tříletých oborů vzdělání, kteří mají výuční list. Školy mohou nabízet také zkrácené studium pro uchazeče, kteří již mají ukončené střední vzdělání s maturitní zkouškou v jiném oboru. (NÚV 2011)

Absolventi s odborným vzděláním se uplatní na středních technických, ekonomických a obdobných pracovních pozicích a mohou se dále vzdělávat na vysokých a vyšších odborných školách. (NÚV 2011)

Na **středních odborných učilištích** (SOU) probíhá odborné vzdělávání a příprava na dělnická povolání. Studium trvá převážně tři roky, popřípadě žáci absolvují dvouleté vzdělávací programy, které jsou ukončeny závěrečnou zkouškou s výučním listem. V případě vysoce náročných dělnických povolání nebo pracovních činnostech provozního charakteru lze získat kvalifikaci ve čtyřletých vzdělávacích programech se zakončením maturitní zkouškou. (NÚV 2011)

Po absolvování těchto programů studenti získávají střední stupeň vzdělání s maturitní zkouškou nebo výučním listem. SOU poskytují také dvouleté nástavbové studium pro absolventy tříletých učebních oborů zakončené maturitní zkouškou a zkrácené studium pro absolventy jiných oborů. Získání vzdělání s maturitní zkouškou umožňuje absolventům středních odborných učilišť pokračovat ve studiu na vysoké a vyšší odborné škole. (NÚV 2011)

SOU nabízejí také odborné vzdělávání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, či pro žáky, kteří povinnou školní docházku ukončili v nižším než 9. ročníku základní školy (ZŠ). (NÚV 2011)

2.1 Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání

Rámcové vzdělávací programy (dále RVP) jsou kurikulární dokumenty, které vydává stát. Vytyčují závazné požadavky na vzdělávání v jednotlivých oborech a stupních, např. výsledky vzdělávání, kterých má být v průběhu studia dosaženo, obsah vzdělávání, základní podmínky pro realizaci vzdělávání a pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů (dále ŠVP). Pro střední odborné školy jsou RVP obligatorním dokumentem, dle jehož požadavků vypracovávají svůj ŠVP, který musí být přístupný pro pedagogickou i nepedagogickou veřejnost. RVP pro střední odborné vzdělávání usilují o vytvoření pluralitního vzdělávacího prostředí a podporu pedagogické samostatnosti škol, a proto vymezují pouze obecné výstupy a prostředky pro jejich dosažení, zatímco samotnou realizaci programu ponechávají na jednotlivých školách. Školy tak mohou uzpůsobit ŠVP dle svých individuálních potřeb a požadavků. RVP se snaží vymezit takové podmínky, které povedou k lepšímu uplatnění absolventů středního odborného vzdělávání na trhu práce a k lepší připravenosti pro další vzdělávání, popřípadě pro rekvalifikaci. Celkově se snaží o zvýšení kvality a účinnosti středního odborného vzdělávání. (MŠMT 2007)

Východiskem pro vymezení vzdělávání v RVP se staly tzv. Delorovy cíle (učit se poznávat, učit se učit, učit se být, učit se žít s ostatními), které byly formulovány komisí UNESCO jako základní cíle vzdělávání pro 21. století. Očekávané výstupy absolventa vycházejí z požadavků trhu práce stanovené zaměstnavateli daných profesí. RVP se zaměřují především na stanovení očekávaných výstupů vzdělávání, tedy určují předpoklady toho, co má žák umět a být schopen prokázat na určité úrovni, a fakt, že učivo není cílem vzdělávání, nýbrž prostředkem k dosažení požadovaných výsledků. Dokumenty RVP jsou vypracovány tak, aby jednak zajišťovaly srovnatelnou úroveň odborného vzdělávání pro všechny absolventy, jednak umožňovaly škole přizpůsobit ŠVP dle aktuálních požadavků trhu práce v regionu nebo vytvářet odborná zaměření pro určité skupiny odborných činností. RVP zdůrazňují význam všeobecného vzdělání jako nástroje pro rozvoj žáků a jeho průpravné funkce pro odborné vzdělávání a pro získání kompetencí potřebných k výkonu dílčích profesí. Nezbytné je také pro celoživotní vzdělávání, pro porozumění současným jevům ve společnosti i rychlému vývoji vědy i techniky a pro uzpůsobení se aktuálním životním a pracovním podmínkám. Do všeobecného vzdělávání je také zařazeno základní ekonomické vzdělávání a vzdělávání v ICT, které bývají vyučovány v rámci odborných předmětů. Koncepce obsahu vzdělávání v RVP je pojata nadpředmětově podle vzdělávacích oblastí jako např. společenskovední vzdělávání, ekonomické vzdělávání atd., kde se usiluje o funkční propojení teorie a praxe. Oblasti spadající do všeobecného

vzdělávání jsou pojaty jednotně pro celý stupeň středního vzdělávání a navazují na RVP základního vzdělávání. Oblast odborného vzdělávání je vypracována samostatně pro jednotlivé obory, u oborů podobného charakteru se mohou objevit podobné obsahové okruhy. V RVP jsou stanovena také tzv. průřezová témata jako např. Občan v demokratické společnosti, Člověk a životní prostředí, Informační a komunikační technologie. Tato témata plní zejména výchovnou a motivační funkci a bývají realizována buď ve výuce, nebo formou jiných aktivit. (MŠMT 2007)

Pro lepší orientaci v problematice tato podkapitola přináší také charakteristiku jednotlivých klíčových pojmů.

Cíle vzdělávání vymezují požadavky na rozvoj vzdělanosti i osobnostní stránky žáků. Vyjadřují záměry výuky, výstupy a výsledky, hodnoty a postoje, produktivní činnosti a praktické dovednosti, poznatky a porozumění. Cíle jsou v RVP vyjádřeny na třech úrovních: a) obecné cíle (Delorovy cíle), b) kompetence absolventa oboru, c) výukové cíle jednotlivých vzdělávacích oblastí.

Kurikulum vyjadřuje a) vzdělávací program, projekt, plán, b) průběh studia a jeho obsah, c) obsah veškeré zkušenosti, které si žáci osvojují ve škole a při činnostech, které se ke škole vztahují, její plánování a hodnocení.

Kurikulární dokumenty jsou pedagogickými dokumenty, které vymezují koncepci, cíle a vzdělávací obsah pro danou etapu vzdělávání.

Kurikulární rámce vymezují v RVP výukové cíle a obsah vzdělávání (učivo) pro všeobecné a odborné vzdělávání pro jednotlivé obory.

Kompetence. Pojem, který zahrnuje předpoklad o osvojených poznacích, dovednostech, způsobilostech, schopnostech, postojích a hodnotách, které vyjadřují způsobilost absolventa k určité činnosti či jednání.

Klíčové kompetence představují soubor požadavků na vzdělání zahrnující vědomosti, dovednosti, postoje a hodnoty důležité pro osobní rozvoj jedince a aktivní zapojení do společnosti. Východiskem klíčových kompetencí odborného vzdělávání je Evropský referenční rámec klíčových kompetencí pro celoživotní vzdělávání.

Odborné kompetence vyjadřují způsobilost absolventa (profesní profil) pro výkon povolání. Profesní profil je tvořen souborem odborných vědomostí, dovedností, postojů a hodnot nezbytných pro výkon určité profese.

Obsah vzdělávání je prostředkem pro dosažení požadovaných dovedností, poznatků, postojů a hodnot z různých oblastí vzdělávání (kompetencí absolventa).

Výsledky vzdělávání viz cíle vzdělávání. (MŠMT 2007)

2.1.1 Cíle středního odborného vzdělávání

Teoretickým východiskem pro určení cílů středního odborného vzdělávání se stal koncept výše zmíněných Delorsových cílů vzdělávání pro 21. století. V souladu s touto koncepcí je obecným cílem středního odborného vzdělávání připravit žáka na život v podmínkách měnícího se světa. Základními čtyřmi cíli je učit se poznávat, učit se pracovat a jednat, učit se být a učit se žít společně. (MŠMT 2007)

Učit se poznávat

Žák si v průběhu vzdělávání osvojuje nástroje pro pochopení světa, rozvíjí své dovednosti potřebné k učení, prohlubuje si v návaznosti na základní vzdělání poznatky o světě a dále je rozšiřuje. Učením rozvíjí základní myšlenkové operace (indukce, dedukce aj.), paměť a schopnost koncentrace. Osvojuje si obecné principy a strategie při řešení praktických i teoretických problémů. V oblastech odborného vzdělávání si vytváří struktury pro porozumění světa, ve kterém žije, chápe myšlenku udržitelnosti rozvoje. Poznává potřebné vědecké, technické a technologické metody, nástroje a pracovní postupy z různých oborů a rozvíjí své dovednosti v oblasti jejich aplikace. Osvojuje si poznatky, pracovní postupy potřebné pro výkon profese a pro uplatnění na trhu práce. (MŠMT 2007)

Učit se pracovat a jednat

Žák se naučí tvořivě zasahovat do prostředí, jež ho obklopuje, vyrovnávat se s různými situacemi a řešit problémy. Společně s ostatními se učí spolupráci a kooperaci v týmu a výkonu pracovní činnosti, na kterou je soustavně připravován. Vzdělávání formuje jeho tvořivý a aktivní postoj k problémům a napomáhá k jejich řešení, připravuje žáka na nové podmínky a na zásah do těchto podmínek. Rozvíjí jeho aktivní postoj k pracovnímu životu, zodpovědnosti, cílevědomosti, soustředěnosti a vytrvalosti v práci i kariéře a schopnost přizpůsobení se proměnným požadavkům trhu práce. Žák se učí odpovědnosti k plnění povinností, respektování daných pravidel, respektování možností a schopností jiných lidí. Osvojuje si dovednosti v oblasti komunikace potřebné k vyjednávání, diskusi, k obhájení svého postoje. Buduje svůj postoj k práci jako k příležitosti se seberealizovat. (MŠMT 2007)

Učit se být

Učit se být znamená porozumět vlastní osobnosti, tomu, jak se utváří a jednat v souladu s obecně platnými morálními hodnotami, se samostatným úsudkem a osobní zodpovědností. Vzdělávání napomáhá žákovi v rozvoji tělesných i duševních schopností a dovedností, k prohlubování dovedností potřebných k sebereflexi, sebepoznání a sebehodnocení. V průběhu studia žáci nabývají adekvátního sebevědomí a aspirace. Škola se snaží rozvíjet svobodné, kritické a nezávislé myšlení žáků k rozvoji jejich úsudku a rozhodování. Důraz je kladen také na rozvoj kreativity a imaginace, volných vlastností žáků, specifických schopností a jejich nadání. (MŠMT 2007)

Učit se žít společně

Žáci se snaží spolupracovat s ostatními a aktivně hledat své místo ve společnosti. Utvářejí si vztah k životu, k živé i neživé přírodě z hlediska ochrany životního prostředí, učí se chápat globální problémy světa. V rámci vzdělávání se prohlubují osobnostní, národnostní a občanské identity žáků, připravují se tuto identitu chránit a respektovat identitu druhých. Vzdělávání směřuje k tomu, aby se žáci učili oprošťovat od předsudků vůči druhým, xenofobie, intolerance, rasismu, agresivního nacionalismu, etnické, náboženské a jiné nesnášenlivosti a aby cítili nezbytnost aktivně se zapojovat do občanského života, usilovali o zachování demokracie a podíleli se na jejím zdokonalování. V neposlední řadě se žáci učí komunikaci potřebné pro hodnotný partnerský život a pro život v širším kolektivu. (MŠMT 2007)

2.1.2 Kompetence absolventa a průřezová témata

Žáci si v souladu s cíli středního odborného vzdělávání vytvářejí v návaznosti na základní vzdělávání následující klíčové a odborné kompetence. Klíčové kompetence vychází z Obecné didaktiky od Zormanové (2014), průřezová témata z rámcového programu pro střední odborné vzdělávání (2007).

a) Kompetence k učení

V rámci kompetencí k učení by měl být absolvent středního vzdělávání schopen ovládat různé techniky učení a vytvořit si vhodné podmínky pro svůj studijní režim. Předpokladem je dovednost absolventa uplatňovat různé způsoby práce s textem a efektivně pracovat s informacemi v textu, porozumět mluveným projevům, využívat ke svému učení různé informační zdroje, sledovat a hodnotit svůj výkon při dosahování cílů a zároveň přijímat

hodnocení ze strany druhých, znát možnosti svého dalšího vzdělávání a to zejména ve svém oboru a povolání.

b) Kompetence k řešení problémů

Absolvent středního vzdělávání by měl být schopen porozumět zadání úkolu, popřípadě určit jádro problému, získat informace potřebné k řešení tohoto úkolu, nalézt způsob nebo varianty řešení, obhájit je, vyhodnotit správnost zvoleného způsobu řešení a dojít k výsledku. Při řešení problémů využívat různých metod myšlení a myšlenkových operací, volit vhodné prostředky a způsoby pro splnění jednotlivých kroků, využívat dosavadních zkušeností a vědomostí, spolupracovat při řešení úkolu s jinými lidmi.

c) Komunikativní kompetence

Komunikativní kompetence zahrnuje dovednost absolventa vyjadřovat se vhodně k účelu jednání, a to jak v projevech mluvených, tak i v psaných. Dále srozumitelně a souvisle formulovat své myšlenky, aktivně se účastnit diskusí, správně formulovat a obhajovat své názory, zpracovávat administrativní písemnosti, pracovní dokumenty a jiné texty na běžná i odborná témata. V písemné i verbální komunikaci dodržovat jazykové i stylistické normy i odbornou terminologii, vyjadřovat se a vystupovat s ohledem na zásady kultury a projevu chování. Nejméně v jednom cizím jazyce dosáhnout úrovně potřebné pro komunikaci a chápat důležitost znalosti cizích jazyků pro životní i pracovní uplatnění, v cizích jazycích se celoživotně vzdělávat. Dosáhnout takové jazykové způsobilosti, která je potřebná pro pracovní uplatnění dle potřeb a charakteru příslušné odborné kvalifikace.

d) Personální a sociální kompetence

Absolvent je schopen reálně odhadnout své fyzické a duševní možnosti a předpovídat důsledky svého jednání a chování, dokáže si stanovit cíle a priority dle svých osobních schopností, zájmů a životních podmínek, přijímá radu i kritiku ze strany jiných lidí a přiměřeně na ni reaguje. K získaným poznatkům přistupuje kriticky, ověřuje si je, zvažuje názory a postoje jiných lidí. Uvědomuje si důsledky nezdravého životního stylu na své zdraví, ke svému zdraví přistupuje odpovědně, pečuje o svůj fyzický i duševní rozvoj. Má zájem pracovat v týmu a podílet se na uskutečňování pracovních a jiných činností, odpovědně plní zadané úkoly a přináší vlastní návrhy k práci a nezaujatě hodnotí návrhy druhých. Podílí se na vytváření mezilidských vztahů, snaží se předcházet konfliktům a nepodléhat předsudkům vůči druhým.

e) Občanské kompetence a kulturní povědomí

Předpokládá se, že absolvent středního vzdělávání jedná odpovědně, samostatně a iniciativně ve vlastním i veřejném zájmu, dodržuje zákony, respektuje práva a osobnosti druhých lidí, vystupuje proti nesnášenlivosti, xenofobii, diskriminaci aj., zastává zásady společenského chování, jedná dle morálních principů, je si vědom své kulturní, národní a osobnostní identity a přistupuje snášenlivě k identitě druhých. Má zájem o společenské a politické dění u nás i ve světě, chápe význam životního prostředí a jedná v duchu udržitelnosti rozvoje, uvědomuje si hodnotu svého života a odpovědnost za svůj život i spoluodpovědnost při podílení se na ochraně života a zdraví druhých. Uznává tradice a hodnoty svého národa, orientuje se v jeho minulosti i současnosti v evropském i světovém kontextu, podporuje a vytváří si pozitivní vztah k místní, národní, evropské i světové kultuře.

f) Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám

V rámci kompetencí k pracovnímu uplatnění by měl absolvent zaujmout odpovědný postoj ke své profesní budoucnosti i k celoživotnímu vzdělávání, být připraven na měnící se podmínky a přizpůsobovat se jim, mít přehled o uplatnění ve svém oboru, o pracovních, platových a jiných podmínkách, o požadavcích zaměstnavatelů a tyto požadavky zvažovat na základě svých předpokladů a představ. Měl by být schopen kriticky vyhodnocovat informace o pracovních i vzdělávacích příležitostech, vhodně komunikovat s potenciálními zaměstnavateli a ve svém zájmu prezentovat svůj odborný potenciál a profesní cíle. Z hlediska kompetencí k podnikatelským aktivitám by měl absolvent rozumět podstatě a principům podnikání, orientovat se v právních, ekonomických, administrativních, osobnostních a etických aspektech soukromého podnikání.

g) Matematické kompetence

Mezi matematické kompetence absolventa patří správné používání a převádění běžně užívaných jednotek a používání pojmů kvantifikujícího charakteru. Absolvent je schopen reálného odhadu výsledku při řešení úloh, dovede nacházet důležité vztahy při řešení praktických úkolů, dokáže je vymežit, popsat a správně s nimi naložit pro vyřešení daného úkolu. Orientuje se ve čtení a vytváření různých forem grafického znázornění jako jsou tabulky, diagramy, grafy aj. V reálném životě dokáže aplikovat znalosti o základních tvarech předmětů, jejich vzájemné poloze v rovině i v prostoru. Při řešení praktických úkolů efektivně aplikuje osvojené matematické postupy.

h) Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

Žák středního vzdělávání je po ukončení studia schopen pracovat s osobním počítačem a dalšími prostředky informačních a komunikačních technologií, se základními aplikacemi programového vybavení a zároveň se učí používat aplikace nové. Umí komunikovat skrze elektronickou poštu a využívat i další online a offline formy komunikace. Informace získává z ověřených zdrojů, zejména z internetu a z různých jiných médií (tištěných, audiovizuálních, elektronických), ke kterým přistupuje kriticky, uvědomuje si existenci rozdílné věrohodnosti různých informačních zdrojů, je mediálně gramotný.

Důležitou součástí rámcových vzdělávacích programů jsou také **průřezová témata**, která reprezentují problémy dnešní společnosti. Jejich cílem je utvářet osobnost žáka zejména v oblasti hodnot a postojů.

Občan v demokratické společnosti

Žáci jsou vedeni k vytváření a prohlubování postojů a hodnot, které jsou důležité pro fungování demokratické společnosti. V průběhu studia se učí občanské gramotnosti, tedy být zodpovědným aktivním občanem společnosti. Pro rozvoj žáka v této oblasti je důležité, aby sama škola budovala demokratické klima, které bude otevřené celé školní komunitě. Výchova vedoucí k naplnění cílů oblasti zahrnuje vědomosti a dovednosti z oblastí jako je osobnost a její rozvoj, komunikace a řešení konfliktu, stát, politika, soudobý svět, tolerance, solidarita aj.

Člověk a životní prostředí

Žáci jsou připravováni v oblasti udržitelného rozvoje, jsou vedeni k myšlení a jednání v souladu s jeho principy a k vědomí odpovědnosti za podílení se na vytváření životního prostředí. V odborném vzdělávání jsou žáci informováni o vlivech pracovních činností na životní prostředí a lidské zdraví a jsou vedeni k užívání moderní techniky vytvořené v souladu s udržitelností rozvoje.

Člověk a svět práce

Žáci si v rámci výchovně-vzdělávacího procesu osvojují praktické dovednosti a nabývají informace nezbytné pro budoucí pracovní život vyžadující pohotovou reakci na dynamický rozvoj trhu práce a na pracovní požadavky. Oblast připravuje žáka na cílené plánování a řízení vlastní kariéry, na odpovědné rozhodování ve svém osobním rozvoji.

Informační a komunikační technologie

Žáci jsou vzděláváni v oblasti informačních a komunikačních technologií, které jsou nedílnou součástí dnešní společnosti, již zásadně ovlivňují a prostupují všemi jejími sektory. Pronikají také do většiny činností bez ohledu na intelektuální úroveň, je tedy nezbytné, aby byly požadavky na práci s těmito technologiemi přítomny ve všech stupních a oborech vzdělávání.

2.1.3 Odborné kompetence absolventa

Odborné kompetence (dále OK) informují o tom, co má žák umět a co by měl být schopen na určité úrovni prokázat po absolvování některého ze strojírenských oborů. OK se liší v závislosti na specifikách každého oboru. Pro ilustraci byly vybrány OK absolventa oboru strojírenství.

- a) Kompetence navrhovat a konstruovat strojní součásti, mechanismy a části strojů, nástroje, nářadí, přípravky aj. výrobní pomůcky, volit prvky technického vybavení budov, technologického vybavení pracovišť apod. a navrhovat jejich umístění.**

Žák je po absolvování studia kompetentní pro:

- navrhování základních druhů spojů, zvolení vhodných spojovacích součástí, navrhování a dimenzování strojních součástí k přenosu pohybu, potrubí a armatury;
- zpracovávání návrhů jednoduchých tekutinových mechanismů, které jsou sestavené ze standardních prvků;
- konstruování základních řezných nástrojů, svářecích nástrojů, jednoduchých přípravků, měřidel a dalších výrobních pomůcek;
- vybírání vhodných materiálů;
- rozhodování o druhu polotovarů, druzích a rozměrech předvýrobků pro strojní součásti a nástroje;
- určování postupů pro tepelné zpracování součástí, povrchové úpravy apod.;
- vytváření výkresů, schémat a jiných produktů grafické technické komunikace užívané ve strojírenství;
- vytváření navazující konstrukční dokumentace k výkresům;
- uplatňování zásad technické normalizace a standardizace;
- kontrolování stavu opotřebení a deformace strojních součástí a konstrukcí;
- pracování se strojnickými tabulkami i s dalšími zdroji informací. (MŠMT 2007)

b) Kompetence navrhovat způsoby, technická zařízení, nářadí, nástroje, výrobní pomůcky a technologické podmínky k přeměně surovin, předvýrobků a polotovarů na strojírenské výrobky

Žák je po absolvování studia kompetentní pro:

- navrhování technologických postupů potřebných pro zhotovení základních součástí a montážních postupů jednodušších podskupin či výrobků;
- popsání technologických operací při výrobě;
- navrhování základních koncepcí nástrojů, zařízení, nářadí a měřidel;
- zvolení vhodných nástrojů pro jednotlivé technologické operace;
- stanovení vyhovujících podmínek pro technologické operace (obrábění, tváření, tepelné zpracování apod.);
- stanovení pomocných a provozních materiálů a hmot;
- vytváření programů pro číslicově řízené stroje. (MŠMT 2007)

c) Kompetence navrhovat systémy péče o technický stav strojů a zařízení, způsoby zjišťování jejich technického stavu, postup práce při jejich revizích, údržbě a opravách

Žák je po absolvování studia kompetentní pro:

- vytváření plánů ošetřování a údržby strojů v souladu se servisní a provozní dokumentací;
- doporučení způsobů pro zjištění technického stavu strojů a zařízení s použitím jejich servisní dokumentace;
- navrhování způsobů pro opravy běžných závad;
- vedení záznamů o provozu, údržbě a opravách strojů;
- zpracovávání informací pro objednávky náhradních dílů a komponent strojů.. (MŠMT 2007)

d) Kompetence měřit základní technické veličiny

Žák je po absolvování studia kompetentní pro:

- užívání měřidel a měřicích přístrojů, běžných způsobů kontroly, měření základních technických veličin;

- určování délkových rozměrů, tvarů, úhlů, vzájemné polohy ploch a prvků, jakosti povrchu ploch;
- provádění zkoušek mechanických a technologických vlastností, zkoušek vlastností provozních hmot a materiálů;
- kontrolování strojních součástí a nástrojů;
- podílení se s jednotlivými měřeními na komplexních měřeních;
- vyhodnocování výsledků po provedených měřeních;
- pracování s dokumentací potřebnou pro záznam dílčích výsledků, vypracování protokolů. (MŠMT 2007)

e) Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií pro podporu efektivní práce

Žák je po absolvování studia kompetentní pro:

- využívání programů určených pro podporu konstrukční přípravy výroby;
- využívání programů určených pro podporu technologické přípravy výroby;
- využívání programů určených pro podporu péče o technický stav strojů;
- představení myšlenek a návrhů za pomoci užití prostředků informačních a komunikačních technologií. (MŠMT 2007)

f) Kompetence dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci

Žák po absolvování studia:

- vnímá bezpečnost práce jako jednu z nedílných součástí péče o své zdraví i zdraví spolupracovníků a dalších osob, které se vyskytují na pracovišti;
- vnímá bezpečnost práce jako součást řízení jakosti a jako jednu z podmínek získání či udržení certifikátu jakosti podle daných norem;
- rozumí a dodržuje základní právní předpisy, které se týkají bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevenci;
- má osvojené zásady a návyky bezpečné práce i zásady ochrany zdraví při pracovní činnosti u zařízení se zobrazovacími jednotkami, jako jsou monitory, displeje apod;
- rozpozná potenciální možnost nebezpečí úrazu či ohrožení zdraví a je schopen zabezpečit odstranění závad a dalších rizik;
- je seznámen se systémem péče o zdraví pracujících;

- je seznámen se zásadami poskytování první pomoci při úrazu či náhlém onemocnění, tak aby byl sám schopen poskytnout první pomoc. (MŠMT 2007)

g) Kompetence usilovat o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků nebo služeb

Žák po absolvování studia:

- chápe důležitost kvality a vnímá ji jako nástroj konkurenceschopnosti a dobrého jména organizace;
- drží se standardů a předpisů zavedených na pracovišti týkajících se řízení jakosti ;
- je zodpovědný za zabezpečování parametrů kvality procesů, výrobků či služeb;
- dbá na požadavky klienta. (MŠMT 2007)

h) Kompetence jednat ekonomicky a v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje

Žák po absolvování studia:

- je si vědom významu, účelu a užitečnosti vykonávané práce i jejího finančního ohodnocení;
- při plánování a posuzování určité činnosti uvažuje nad možnými náklady, výnosy, zisky, vlivem na životní prostředí a sociálními dopady;
- efektivně hospodaří s finančními prostředky a s ohledem na životní prostředí pracuje s materiály, energiemi, odpady, vodou a dalšími látkami. (MŠMT 2007)

2.1.4 Uplatnění absolventa

Absolventi středního odborného vzdělávání naleznou své uplatnění především ve středních technickohospodářských funkcích ve strojírenství, kde budou zajišťovat konstrukční a technologické části výrobního procesu, při organizaci provozních činností, v obchodně-technických službách apod. Dále se mohou uplatnit v oblasti péče o provozuschopnost strojů, zařízení a dopravních prostředků apod. konkrétně v strojírenských podnicích, ale i v různých podnicích nestrojírenského odvětví. Své uplatnění mohou nalézt také ve sféře drobného soukromého podnikání.

Příklady pozic, ve kterých se absolvent strojírenského odvětví může uplatnit:

- konstruktér,
- technolog,
- mistr ve výrobě,
- dispečer,

- dílenský plánovač,
- kontrolor jakosti,
- technik investic a engineeringu,
- technický manažer provozu a další. (MŠMT 2007)

2.2 Školní vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání

Školní vzdělávací program je dokument, dle kterého se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách. Základním východiskem pro tvorbu ŠVP jsou rámcové vzdělávací programy. Důležitým krokem před zahájením tvorby ŠVP je analýza podmínek školy, ve kterých se vzdělávací proces odehrává a analýza požadavků trhu práce na absolventy. Na základě provedených šetření se následně vytvoří koncept a určí se celkové směřování ŠVP.

Před zahájením tvorby této části byla provedena rešerše odborných zdrojů zabývajících se problematikou tvorby ŠVP. Touto tematikou se zabývá Kašparová (2012), Doležalová (2007) a Jeřábek (2005). Všechny tři zdroje obsahují shodné informace, liší se pouze v závislosti na stupni vzdělávání. Následující kapitoly vycházejí z výše zmíněných zdrojů, není-li uvedeno jinak, zejména však z metodiky od Kašparové, jelikož je zaměřena přímo na tvorbu ŠVP pro SOU.

2.2.1 Struktura ŠVP a postup zpracování jednotlivých částí

Tvorba vzdělávacích programů představuje pro školy náročný proces, díky kterému však může být vytvořen takový školní program, který bude zohledňovat veškeré vzdělávací podmínky školy i regionu. Společně s tvorbou RVP došlo v odborném školství k transformaci soustavy oborů vzdělávání, protože bylo třeba reagovat na potřeby trhu práce. Za rok plošného zahájení výuky podle ŠVP lze označit rok 2012, ve kterém byly vydány poslední rámcové vzdělávací programy pro odborné vzdělávání.

Dokumenty jako RVP a ŠVP je důležité průběžně revidovat a inovovat. Před samotnou tvorbou kurikula je třeba analyzovat podmínky a provést tzv. sebehodnocení školy, dále analyzovat požadavky trhu práce na absolventy. Analýza podmínek poté napomáhá stanovit, co je třeba změnit a na co má školní vzdělávací program reagovat. V procesu analýzy je dobré zaměřit se také na názory rodičů, žáků a dalších partnerů školy.

Sebehodnocení neboli autoevaluace je nástrojem pro získání důležitých informací pro tvorbu ŠVP, případně pro jeho revizi a úpravy. Hodnocení by se mělo zaměřit zejména na hodnocení

výsledků vzdělávání, hodnocení sociálního klimatu školy, identifikaci vzdělávacích strategií a na hodnocení týmové práce pedagogického sboru. K tomu mohou být použity různé metody, např. pozorování, dotazníky, řízený rozhovor či workshopy.

Školní vzdělávací program musí být zpracován pro každý obor a všechny formy vzdělávání, které bude škola v nejbližším školním roce vyučovat. Předpokládá se, že samostatné ŠVP lépe vystihne zvláštnosti každého oboru a formy vzdělávání. Rovněž lze však vypracovat pouze jeden ŠVP, který bude obsahovat samostatně zpracované části, které budou zohledňovat rozdíly mezi příslušnými formami vzdělávání.

ŠVP může být zpracován jednak předmětově, nebo do jiných ucelených částí, např. tzv. vzdělávacích modulů.

Předtím, než se započne práce na jednotlivých částech ŠVP, je třeba rozhodnout o tom, jaké bude celkové pojetí vzdělávání v daném oboru, které formy vzdělávání bude škola nabízet, jaká bude vazba mezi jednotlivými ŠVP, zda bude ŠVP vypracován klasicky, nebo modulárně a jak by měl vypadat absolvent daného oboru vzdělání. Dále by si škola měla předběžně ujasnit, jakou zvolí vzdělávací strategii (celkové pojetí vzdělávání v daném oboru) a jak bude rozvržen obsah vzdělávání v RVP do vyučovacích předmětů (struktura, názvy a časová dotace předmětů). Mimo to je třeba se předběžně dohodnout na základní společné strategii realizace klíčových kompetencí, průřezových témat, hlavních výukových strategiích a na metodických přístupech, které bude škola ve vzdělávání preferovat, na způsobu hodnocení žáků a na strategii vzdělávání žáků nadaných a se speciálními vzdělávacími potřebami, popřípadě také na vzdělávání dospělých. Škola by měla také zvážit možnosti a potřeby spolupráce se sociálními partnery.

Cílem při tvorbě ŠVP je vytvořit smysluplný vzdělávací program, který bude vyhovovat požadavkům učitelů a zároveň požadavkům kurikulární reformy. Je na každé škole, zda pro tvorbu ŠVP zvolí komerčně nabízený počítačový program, nebo si vytvoří vlastní šablony a způsob formálního zpracování.

Poté, co budou ujasněny všechny náležitosti uvedené výše, je třeba zpracovat návrh profilu absolventa, učebního plánu, učebních osnov, charakteristiky ŠVP a dalších částí ŠVP.

Dle RVP obsahuje ŠVP *úvodní identifikační údaje, profil absolventa, charakteristiku vzdělávacího programu, učební plán, přehled rozpracování obsahu vzdělávání RVP do ŠVP, učební osnovy nebo vzdělávací moduly, popis materiálního a personálního zajištění výuky*

v daném ŠVP a oboru vzdělávání, charakteristiku spolupráce se sociálními partnery při realizaci daného ŠVP. (Kašparová et al. 2012, s. 27)

ŠVP může obsahovat také celkovou charakteristiku školy, která slouží zejména pro informování veřejnosti o tradicích, možnostech a službách, které škola nabízí, a také například o tom, jak je zapojena do místního společenského života. Celkově může přesvědčit zájemce ke studiu na dané škole. Tato část by však měla být přiměřeně dlouhá tak, aby ŠVP nezatěžovala a nestala se jeho dominantou.

2.2.2 Profil absolventa

Profil absolventa je jednou z nejdůležitějších částí ŠVP, jelikož se od něj odvíjí koncepce a obsah celého vzdělávacího programu. Je zároveň důležitým zdrojem informací pro žáky a jejich rodiče při volbě oboru, protože charakterizuje kompetence absolventa z hlediska záměrů školy.

Absolventský profil informuje o klíčových a odborných kompetencích absolventa, popisuje jeho uplatnění v praxi, obsahuje kód a název oboru vzdělání a další údaje stanovené RVP. Kompetence zahrnují jednak kompetence odborné, které se vztahují přímo k danému oboru vzdělávání, a kompetence klíčové, které rozvíjejí obecné předpoklady žáků a jejich občanské vědomí. Je důležité, aby byly v ŠVP uváděny zejména takové kompetence, které jsou pro daný obor a uplatnění absolventa na trhu práce stěžejní. Kompetence by měly být formulovány na určité míře obecnosti, měly by vyjadřovat způsobilost k jednání, k činnosti, nikoli dílčí znalosti a dovednosti, které jsou pouhým výsledkem výuky některého z předmětů.

2.2.3 Charakteristika ŠVP

Charakteristika může vzniknout na základě zvolené strategie. Tato část nemusí být rozsáhlá, ale měla by obsahovat takové informace, které poskytnou dostatečně jasnou představu o průběhu vzdělávání podle ŠVP. Zpracovává se pro každou formu vzdělávání samostatně, aby mohla vyjádřit individuální zvláštnosti jednotlivých forem vzdělávání.

Charakteristika ŠVP objasňuje pojetí ŠVP ve vztahu k RVP a profilu absolventa. Má za úkol popsat celkové pojetí vzdělávání v daném programu a charakterizovat vzdělávací strategii ve vztahu k oboru vzdělání a k žákům. Jejím účelem však není podat kompletní popis existujících vyučovacích postupů, ale informovat zejména o těch, které sama škola hodnotí jako významné pro realizaci vzdělávacích cílů a rozvoj kompetencí.

Dále obsahuje část zabývající se organizací výuky, která podává informace o tom, jak bude organizována výuka v rámci teoretického a praktického vyučování vzhledem k dané formě vzdělávání a podmínkám školy. Mimo to popisuje také organizaci praktického vyučování, zejména odborného výcviku či učební nebo odborné praxe. Konkrétně se zabývá zařazováním praxí do ročníků a období, vysvětluje střídání týdnů teoretické výuky a odborného výcviku.

Nezbytnou součástí charakteristiky je způsob hodnocení žáků. Je důležité předem stanovit obecné a společné zásady, které budou uplatňovány a na jejichž základě bude žák hodnotit svou práci. Východiskem pro tvorbu zmíněných zásad jsou předem stanovené cíle a vzdělávací strategie s ohledem na předpoklady žáků. Hodnocení vytváříme nejen pro vyučovací předměty, ale také pro další vzdělávací aktivity, jako jsou například projekty, odborná praxe apod. Mělo by být předem také stanoveno, jakým způsobem se budou ověřovat a hodnotit klíčové kompetence a průřezová témata. Ke konkretizaci hodnocení v rámci jednotlivých předmětů slouží učební osnovy.

Pozornost je třeba věnovat také vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných. Zpracovává se pouze v případě denní formy vzdělávání. Je důležité vymezit, jakým způsobem se bude vzdělávání pro tyto děti uskutečňovat, jaké metody práce budou při výuce využívány a jakými dalšími způsoby se s nimi bude pracovat.

Dále bude stručně uvedeno, jak bude realizována BOZP žáků při vyučování a při školních aktivitách mimo vyučování a jak budou žáci vedeni k bezpečnému chování. Závěrem se popíše obsah, forma a organizace způsobu ukončení vzdělávání v souladu s RVP. Budou uvedeny předměty z volitelné části, na které budou žáci v rámci studia připravováni.

2.2.4 Učební plán

Učební plán je jednou z nejdůležitějších fází tvorby ŠVP. Vychází z kurikulárních rámců, navazuje na charakteristiku školního vzdělávacího programu a obsahuje souhrn základních informací o organizaci vzdělávání na úrovni vyučovacích předmětů nebo jiných forem vzdělávání. V RVP jsou stanoveny týdenní i celkové minimální dotace, které jsou závazné a není je možné snížit. Mohou být pouze navýšeny z disponibilních hodin. Učební plán zahrnuje tabulku s přehledem vyučovacích předmětů, přehled rozvržení týdnů ve školním roce, identifikační a jiné údaje a poznámky.

Při tvorbě učebního plánu je důležité dodržovat následující zásady:

- vyučovací předměty zařazené do učebního plánu společně s dalšími vzdělávacími aktivitami musí obsahově pokrývat všechny vzdělávací oblasti a obsahové okruhy vymezené v RVP,
- vyučovací předměty by měly být nazvány výstižně, krátce a srozumitelně,
- cizí jazyky se zařazují pod označením cizí jazyk, konverzace v cizím jazyce se zařazuje do volitelných nebo nepovinných vyučovacích předmětů,
- zařazování předmětů do ročníků se provádí s ohledem na schopnosti žáků a didaktickou a obsahovou návaznost na jiné předměty,
- je v pravomoci školy zvolit jinou strukturu nebo názvy vyučovacích předmětů, než je ve stávajících učebních dokumentech,
- z hlediska vzdělávání je neefektivní dotovat předmět pouze jednou hodinou týdně,
- maturitní předměty a předměty, které jsou významné z hlediska odbornosti by měly být dotovány dostatečným počtem hodin,
- předměty jsou v učebním plánu řazeny systematicky a přehledně.

2.2.5 Rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP

Jak jsou rozpracovány jednotlivé vzdělávací oblasti a obsahové okruhy RVP do předmětů a jiných vzdělávacích činností, jak byly využity disponibilní hodiny a zda jsou dodrženy minimální počty vyučovacích hodin lze vyjádřit formou tabulky (viz obrázek 1). Tuto část je dobré vypracovat na závěr tvorby ŠVP. Tabulka může sloužit jednak jako kontrola pro dodržení počtu vyučovacích hodin a jednak pro snadnější zapracování obsahu vzdělávání do jednotlivých vyučovacích předmětů, a to zejména tehdy, pokud lze některý obsahový okruh vyučovat ve více předmětech.

Škola:	Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola, Volyně, Resslova 440			
Kód a název RVP:	33-42-M/01 Nábytkářská a dřevařská výroba			
Název ŠVP:	Interiérová tvorba, navrhování nábytku a dřevěné konstrukce (zaměření Interiérová tvorba a navrhování nábytku)			
RVP	ŠVP			
Vzdělávací oblasti a obsahové okruhy	Minim. počet týden. vyuč. hodin celkem	Vyučovací předmět	Počet týdenních vyuč. hodin celkem	Využití disponibilních hod.
Jazykové vzdělávání				
Český jazyk	5	Český jazyk a literatura	5	
Cizí jazyky	10	1.cizí jazyk	12	2
		Základy 2.cizího jazyka	4	
Společenskovědní vzdělávání				
	5	Občanská nauka	3	
		Dějepis	2	
Přírodovědné vzdělávání				
	4	Fyzika	5	1
		Chemie	4	4
Matematické vzdělávání	10	Matematika	13	3
Estetické vzdělávání	5	Český jazyk a literatura	5	5
Vzdělávání pro zdraví	8	Tělesná výchova	8	

Obrázek 1: Příklad rozpracování obsahu vzdělávání RVP do ŠVP (Kašparová 2012)

2.2.6 Učební osnova

„Učební osnovy jsou školním dokumentem, který charakterizuje obecný cíl a pojetí vyučování danému předmětu, vymezuje obsah a rozsah učiva, jeho funkci. Naznačuje i základní metody a organizační formy při probírání jednotlivých oddílů a témat.“ (Skalková 2007, s. 92)

Učební osnovy vymezují didaktickou koncepci jednotlivých vyučovacích předmětů. Východiskem pro zpracování osnovy je profil absolventa ve ŠVP a kurikulární rámce v RVP. Zpočátku by měla být stanovena jednotná šablona, dle které by byla osnova vypracována pro každý předmět. Jednotné by měly být také názvy učebních osnov s názvy uvedenými v učebním plánu a odpovídat by měly také hodinové dotace pro každý předmět. Osnovy by měly být zpracovány takovým způsobem, aby podle nich mohli učit všichni učitelé a aby poskytovaly srozumitelné informace také pro jiné osoby.

Učební osnova se skládá ze záhlaví, pojetí vyučovacího předmětu, rozpisu učiva a výsledků vzdělávání. Do záhlaví patří název vyučovacího předmětu a hodinová dotace – počet hodin týdně a celkový počet hodin. Než se začnou rozpracovávat obsahy vzdělávání, nejprve se v rámci pojetí vyučovacího předmětu vytvoří tzv. preambule jako úvodní část učební osnovy, která zahrnuje obecný cíl vyučovacího předmětu, charakteristiku učiva, cíle vzdělávání v oblasti afektivních cílů, výukové strategie, hodnocení výsledků žáků, popis přínosu předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a aplikaci průřezových témat.

Obecný cíl informuje o zásadním poslání předmětu ve vzdělávacím programu, tedy stručně odůvodňuje, proč byl do ŠVP zařazen a jak se podílí na utváření absolventského profilu.

Charakteristika učiva podává informace o tom, z jakých částí se učivo skládá a jak souvisí s učivem v RVP.

Afektivní cíle jsou takové cíle, o které vzdělávání usiluje, nikoliv ty, které lze zaručit, je tedy třeba je formulovat v ŠVP tak, aby bylo zřejmé, že škola jejich naplnění nemůže garantovat.

Strategie výuky určuje pojetí výuky na základě charakteru předmětu, kterého bude využíváno. V rámci strategie budou uvedeny pouze ty metody a formy výuky, které jsou pro daný předmět stěžejní, nikoliv všechny, které budou využívány. Jejich formulace může být i obsáhlejší. Do této části se zařazují také zvláštnosti v organizaci výuky, jako je například praxe.

Hodnocení výsledků žáků by mělo vycházet z didaktiky předmětu a odpovídat obecným zásadám hodnocení uvedeným v charakteristice ŠVP. Je zřejmé, že hodnocení bude v každém předmětu odlišné. Například u přírodovědných předmětů je důležité klást důraz na hloubku porozumění, naopak u praktických předmětů hodnotíme zejména provedení, kvalitu či dodržení postupu práce.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí (KK) a k aplikaci průřezových témat (PT). V této části se rozhodne o využívání KK a PT ve výuce. Jelikož má každý předmět svá specifika, není nutné realizovat všechny kompetence v jednom předmětu, ale je důležité promyslet, jaké KK a PT jsou pro daný předmět podstatné. Jejich popis by měl být stručný a věcný.

2.2.7 Personální a materiální zabezpečení vzdělávání

Jelikož dochází k častým změnám v personálu i ve vybavení, musí docházet k relativně častým změnám také ve školním vzdělávacím programu. Tato část představuje, jak je škola vybavena

po materiální a personální stránce a informuje tak jednak zřizovatele a školské orgány, ale také zájemce o vzdělání. Tento segment může být vypracován slovně nebo pomocí tabulky. Při vypracování vycházíme z RVP, popřípadě se opíráme také o závěry provedené analýzy, existují-li. V personálních podmínkách se řeší, zda bude výuka zajištěna kvalifikovanými učiteli a informuje se o jejich odbornosti, vzdělání či zkušenostech z praxe. V materiálních podmínkách informujeme o prostorech, vybavení, pomůckách a jiných didaktických prostředcích (např. učebnice), které budou sloužit ke vzdělávání žáků.

2.2.8 Evaluace a úprava ŠVP

Evaluace je pojem pocházející z angličtiny, který v obecné rovině odpovídá českému ekvivalentu hodnocení. Ve školním prostoru se hovoří o evaluaci školy a pojem hodnocení se užívá spíše ve spojení hodnocení učebních výsledků žáků. (Starý 2005)

Existují různá hlediska, ze kterých lze na evaluaci nahlížet. Z hlediska hodnotitele, tedy toho, kdo evaluaci provádí, rozlišujeme externí a interní evaluaci. Externí, vnější evaluaci, provádí subjekty, které nejsou součástí školy. Nejčastěji tato úloha připadá České školní inspekci. Interní evaluace, neboli autoevaluace, je vlastní hodnocení školy. Z hlediska účelu dělíme evaluaci na formativní a sumativní. Sumativní evaluace zachycuje konečný stav výsledků, např. vysvědčení žáka. Formativní hodnocení poskytuje zpětnou vazbu danému subjektu, aby na ni mohl určitým způsobem reagovat. Z hlediska interpretace výsledků existují dvě formy evaluace – evaluace normativní a evaluace kritériální. Normativní hodnocení se užívá tehdy, porovnáváme-li mezi sebou výsledky hodnocených subjektů, oproti tomu kritériální hodnocení se zakládá na předem stanoveném kritériu, na základě kterého jsou dané subjekty posuzovány. (Starý 2005)

Hodnocení a aktualizaci ŠVP nezpracovává žádná legislativa. O tom, jak často má docházet k hodnocení a změnám ŠVP rozhoduje ředitel školy. Doporučením je provádět hodnocení ŠVP po prvním roce výuky od jeho zavedení a po ukončení každého vzdělávacího cyklu. K hodnocení lze užít následující nástroje:

- *dotazníkové šetření,*
- *hodnotící rozhovory,*
- *analýzu výsledků vzdělávání,*
- *pozorování,*
- *testování,*
- *projektové dny,*
- *porady předmětových komisí,*
- *nástroje a metody elektronické komunikace, např. konference.*

(Kašparová et al. 2012, s. 85, 86)

K provedení změn mohou vést různé důvody. Změna v ŠVP může reagovat na výsledky žáků, změny v RVP a legislativě, požadavky sociálních partnerů, změny technologií a postupů práce, materiálních podmínek školy, aj. Provedené změny musí být zdokumentovány a schváleny ředitelem školy.

3 Vzdělávací obor tělesná výchova

Tělesná výchova (dále TV) společně s výchovou ke zdraví spadá v RVP pro střední odborné vzdělávání do vzdělávací oblasti Vzdělávání pro zdraví. Následující kapitoly přinesou informace o zmíněné vzdělávací oblasti, o vývoji pojetí tělesné výchovy od počátků civilizace až dodnes, o náplni a standardech současné výuky a o hodnocení žáků v TV.

3.1 Vzdělávací oblast Vzdělávání pro zdraví

Zdraví člověka představuje stav plné fyzické, psychické a sociální pohody. Na zdraví člověka se podílí několik faktorů, jako je styl života, úroveň zdravotní péče, genetická výbava a s ní spojené individuální faktory, faktory spojené s prostředím atd. Je také jedním z předpokladů pro spokojený život a pro podávání optimálních pracovních výkonů, proto je jednou z priorit zejména základního vzdělávání. (NPI 2015)

S ohledem na skutečnost, že zdravý životní styl může ovlivňovat zdravotní stav člověka z 50 – 60 % (Ministerstvo zdravotnictví 1995) došlo ke změně koncepce tělesné výchovy z pohybově kondiční na pohybově zdravotní. Tento trend podpořily rámcové vzdělávací programy, které se vydaly směrem zdravotně orientované koncepce tělesné výchovy. (Fialová et al. 2008)

Vzdělávací oblast Vzdělávání pro zdraví přichází s poznatky, činnostmi a způsoby chování, které pozitivně ovlivňují zdraví. Úkolem vzdělávání je žáky s těmito aspekty seznámit a naučit se jich využívat ve svém životě. Cílem oblasti je, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu života a zdraví, aby znali potřeby svého těla, učili se jeho ochraně a předcházeli tak nemocem či jiným poškozením zdraví. V rámci této oblasti se proto žáci seznamují s různými riziky ohrožující zdraví, důraz je kladen na výchovu proti závislostem a proti médii vnucovanému ideálu tělesné krásy. Zásadním úkolem oblasti je poznávání důležitých životních hodnot, postupné utváření postojů k nim a aktivní jednání v souladu s těmito postoji a hodnotami. (NPI 2015)

Důraz se klade především na praktické dovednosti a na jejich aplikaci při realizaci v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je nezbytné, aby se chod školy a život v ní shodoval s hodnotami a normami, ke kterým jsou žáci vedeni. Vzdělávací oblast Vzdělávání pro zdraví je vymezena a realizována s ohledem na věk žáků ve dvou vzdělávacích oborech – Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, do níž spadá také zdravotní tělesná výchova.

Mezipředmětově tato oblast proniká do ostatních vzdělávacích oblastí, které ji obohacují nebo využívají. (MŠMT 2007)

V rámci oboru Výchova ke zdraví jsou žáci vedeni k aktivní ochraně, k rozvoji a zodpovědnosti za své zdraví, kde se snaží propojit všechny jeho složky – sociální, psychické a fyzické. Obsahově oblast navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět a zasahuje také do ostatních oblastí. Cílem oblasti je, aby si žáci osvojili zásady zdravého životního stylu, aby tyto zásady uplatňovaly ve svém životě jak v každodenních běžných situacích, tak i při mimořádných událostech. Vzdělávací obor Výchova ke zdraví se vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví soustředí na téma osobnostní a sociální výchova a zároveň na výchovu k mezilidským vztahům. (MŠMT 2007)

V rámci vzdělávacího oboru Tělesná výchova poznávají žáci své vlastní pohybové schopnosti a účinky konkrétních pohybových schopností nejen na jejich tělesnou zdatnost, ale také na duševní a sociální pohodu. Žáci postupně přecházejí od spontánní pohybové činnosti, kde je nejdůležitějším aspektem prožitek, k činnosti řízené a výběrové, jež má smysl zejména pro uspokojování pohybových potřeb a zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci a vyvažování různého druhu zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Důležitou součástí vzdělávacího procesu v rámci oboru Tělesné výchovy je motivační hodnocení žáků vycházející ze somatotypu žáka. Hodnocení posuzuje osobní výkony jednotlivců podle výkonových norem, které jsou stanoveny pomocí tabulek, grafů apod. Tyto normy neberou v úvahu růstové ani genetické předpoklady, ani se neohlíží na aktuální zdravotní stav žáků. (MŠMT 2007)

Úkolem tohoto vzdělávacího oboru je rozpoznávat a rozvíjet pohybové nadání žáka, odhalovat jeho zdravotní oslabení a napravovat je pomocí korektivních a speciálních vyrovnávacích cvičení, které jsou zároveň využívány jako prevence potenciálních dysbalancí pro všechny žáky. Školám je doporučeno zařazovat v rámci povinných nebo volitelných předmětů korektivní cvičení vycházející z obsahu zdravotní tělesné výchovy. Tato cvičení se zaměřují na kompenzaci pohybových deficitů žáků III. a II. zdravotní skupiny způsobené životem v moderní společnosti, která u dětí vyvolává zdravotní oslabení plynoucí z usnadnění mnohých běžných činností. Zdravotní oslabení vznikají v důsledku nedostatku intenzivního a vhodně zaměřeného pohybu, dlouhodobého setrvávání ve statických polohách, z přebytečného příjmu potravy, nekvalitního ovzduší, výskytu častých stresových situací a nepříznivých sociálních vztahů. Toto zaměření Tělesné výchovy je reakcí na poznatky lékařů, kteří přinášejí znepokojivé informace o přibývajícím oslabení celé populace. Důležitý je fakt, že oslabené dítě

potřebuje oproti zdravému dítěti větší množství spontánní i cíleně zaměřené aktivity. Zdravotní tělesná výchova proto děti vede k poznávání vlastního těla, aby bylo schopné rozeznat charakter svého zdravotního oslabení a míru omezení při provádění některých činností. Zároveň dítěti přináší způsoby kompenzace těchto oslabení v podobě speciálních cvičení, relaxačních technik apod. a snaží se je zařadit do každodenního života žáků.

Vzdělávání v této oblasti se považuje za nutné zejména z důvodu zvyšujících se nároků na péči o vlastní zdraví. Intervenční programy, které se snaží o zlepšení úrovně zdraví, dokazují, že jejich aktivitou nabývá u žáků zájem o vlastní zdraví. Celkově tato oblast prostupuje ostatními vzdělávacími oblastmi i jednotlivými obory, komplexně se soustředí na rozvoj klíčových kompetencí žáků – vede je k poznání pojmu zdraví, k vytvoření postojů ke svému duševnímu a fyzickému stavu, k vnímání prožitků a účinků pohybové aktivity, k aktivnímu zapojování do činností, které podporují zdraví. (Fialová et al. 2008)

3.2 Proměny tělovýchovných koncepcí

Předmět tělesné výchovy prošel dlouhým historickým vývojem. První snahy o tělesnou výchovu a tělesný rozvoj člověka byly zaznamenány již v samých počátcích civilizace, kdy bylo hlavním cílem připravit člověka na boj, lov a práci. První systematizovanou podobu tělesné výchovy poté přinesly raně výchovně vzdělávací systémy, které se orientovaly na různé druhy bojových umění, výjimečně také na osobní hygienu a upevňování zdraví, jako tomu bylo například v Číně. Klíčovým pro vývoj tělesné výchovy bylo starověké Řecko, které přineslo ideál *kalokaghatie* snažící se o harmonický rozvoj duševních a tělesných schopností. Ve starověkém Římě se původně orientovali zejména k vojenskému výcviku, později však také následovali athénský vzor. Ideál *kalokaghatie* byl s rozvojem křesťanství v Evropě nahrazen rytířskou výchovou, která se snažila o rozvoj tělesné zdatnosti a estetických vlastností a dovedností. Odtud pochází také rytířské ctnosti, do kterých spadala např. jízda na koni a tanec. S příchodem humanismu a renesance a názorů J. A. Komenského se poprvé objevil požadavek zavedení předmětu tělesné výchovy do povinné školní docházky. Také osvícenci jako J. Locke a J. J. Rousseau ve svých dílech připisovali tělesné výchově velký význam. (Mužík et al. 2017)

Za ikonu moderního pojetí tělesné výchovy mládeže je považován filantropista J. Ch. F. GutsMuths, který tělesnou výchovu pokládal za prostředek upevňování zdraví, jenž má vycházet z vědeckých základů. Je také tvůrcem ucelené gymnastické soustavy, která ovlivňovala vývoj školní tělesné výchovy po dlouhou dobu. V průběhu 18. a 19. století se po Evropě začaly vyvíjet samostatné tělovýchovné systémy, jako např. německý turnerský systém,

severský gymnastický systém a anglický sportovní systém. Všechny tyto systémy nějakým způsobem ovlivnily vývoj tělesné výchovy. V Německu se zaměřili zejména na připravenost vojáků a svůj systém upravili pro potřeby školního tělocviku. Ve Švédsku se orientovali především na zdravotně preventivní a kompenzační zaměření. Anglie zase přinesla spoustu her, cvičení a utkání a položila základy pro vznik řízených sportovních soutěží. (Mužík et al. 2017)

Ve druhé polovině 19. století byla na našem území založena Tělocvičná jednota pražská, později Sokol, za jejímž založením stáli M. Tyrš a J. Fügner, kteří si uvědomovali význam tělesné výchovy ve smyslu sociálním, kulturně osvětovém i branném. Tehdy byla vytvořena tzv. sokolská tělocvičná soustava, vyložena sokolská idea a stanoven cíl Sokola.

Po první světové válce docházelo k celkové reformaci vzdělávacích systémů, včetně tělesné výchovy. Po vzoru *novorakouské* školy se kladl důraz na účinek cvičení a cvičení venku a cvičení přirozená. Po druhé světové válce došlo k velkému rozmachu různých forem tělesné výchovy. Tyto formy byly orientovány na pohybovou dovednost, na zdatnost, na sportovní činnost a výkonnost, ale také na tělesné zdraví. Tyto koncepce se odrazily na obsahu vzdělávání, jaký známe dnes. (Mužík et al. 2017)

Otázkou stále zůstává, v jaké míře by měly být jednotlivé koncepce do školní tělesné výchovy zařazovány. Zaměření výuky na pohybovou dovednost žáků přináší různé pohybové aktivity a zdá se, že je pro žáky koncepcí nejprůměrnější, a proto je také jednou z nejrozšířenějších. Zaměření na zdatnost je dobré z hlediska podpory zdraví, avšak kvůli nízké hodinové dotaci předmětu není možné naplnit kondiční cíle předmětu. Orientace na výkonnost je užitečná zejména v tréninku, v tělesné výchově ale může klást na žáky požadavky neúměrné jejich pohybovým schopnostem. Benefity zejména ze zdravotního hlediska by mohlo přinést zařazení zdravotní tělesné výchovy, ale dnešní výuka je velmi málo orientována na tělesné zdraví, což je způsobeno zejména názory české veřejnosti, a to i přesto, že poruchy hybného systému jsou jednou z nejčastějších civilizačních chorob. (Mužík et al. 2017)

V roce 1869 byl „tělocvik“ zařazen mezi ostatní předměty v některých obecných a měšťanských školách. Tehdy vycházel z německého turnerského systému, jehož základem byla cvičení prostná, pořadová a nářad'ová. Znaky turnerského systému, zejména v oblasti gymnastiky (cvičení na náradí a cvičení prostná), se ve školní výchově uplatňují dodnes. Miroslav Tyrš se zasloužil za založení ženských tělocvičných spolků, v roce 1883 byl tělocvik na dívčích školách ale zcela zrušen. Na konci minulého století začaly do českých škol pronikat prvky severského systému, francouzského fyziologického systému a došlo k rozmachu

rytmického tělocviku v podobě Sokola, Orla aj. Vzdělávání v této oblasti ovlivnilo také mezinárodní rozšíření sportů, olympijské hry a vznik nových sportovních federací. Tyto vlivy společně vyústily v přepracování osnov a byl stanoven rozsah povinné tělesné výchovy na školách na 2 vyučovací hodiny týdně. (Rychtecký et al. 2002)

Se vznikem Československa se z tělocviku stala tělesná výchova a turnérský systém nahradila Tyršova tělovýchovná soustava doplněna o přirozenou metodu francouzskou. Základ vzdělávacího obsahu doplňovala také sezónní cvičení a sporty v přírodě, které se orientovaly na otužování žáků. Byl vytvořen zásobník cvičení, který sloužil pro učitele při výběru učiva. Roku 1919 bylo upraveno také vzdělávání děvčat v tělesné výchově. Tělesná výchova pro ně byla nařízena v případě, bylo-li na škole alespoň 20 dívek. (Rychtecký et al. 2002)

Po druhé světové válce měla tělesná výchova téměř stejné cíle jako před ní. Po únoru 1948 byl však vydán zákon o základní úpravě jednotného školství, který vyzdvihl princip ideovosti a branně-politického kontextu. Do tělesné výchovy se tak dostaly vojenské povely a příkazové řízení učební činnosti žáků. Tělesná výchova tehdy sloužila branné přípravě. (Mužík et al. 2017)

V padesátých letech se začaly vytvářet výkonnostní normy, které se staly kritériem pro hodnocení a klasifikaci žáků. Klád se důraz na kázeň a cvičení dle povelů. Byly zavedeny nové formy tělesné výchovy a do vzdělávání se dostal také plavecký výcvik, kurzy v přírodě, meziškolní soutěže aj, (Mužík et al. 2017)

Sedmdesátá léta se nesla ve znamení získávání odznaků zdatnosti. Ve výchově dále přetrvává příkazový styl učení a charakteristická je jednotnost provádění úkonů (spartakiády), která se stala politickým požadavkem a součástí politické propagandy. Děti jsou kvůli výkonnostnímu pojetí TV od pohybové aktivity spíše odrazovány. (Mužík et al. 2017)

Listopad 1989 přinesl řadu změn také do tělesné výchovy. Učitelé mají volnost ve výběru obsahu výuky, a tak začínají vznikat různé koncepce TV a odlišné pojetí vyučovací činnosti. Někteří učitelé se stále drží příkazového stylu učení, jiní volí liberálnější podoby. (Mužík et al. 2017)

Legislativní ukotvení současné koncepce tělesné výchovy přišlo s přijetím *Standardu základního vzdělávání* v roce 1995, který obsahoval vzdělávací oblast Zdravý životní styl a obory Tělesná výchova a Výchova ke zdraví. Obsah vzdělávání tím získal zdravotně orientované zaměření, které je v RVP zakotveno dodnes. (Mužík et al. 2017)

3.3 Obsah školní tělesné výchovy

Stávající obsah tělesné výchovy je zaměřen na zdravotně orientovanou zdatnost. Absolventem by měl být pohybově a tělesně kultivovaný člověk chápající pohybovou aktivitu jako nezbytnou součást svého života a disponující dostatečnými teoretickými vědomostmi o zátěži a jejích účincích na organismus. Obsah učiva je v RVP rozdělen do níže uvedených oblastí:

- činnosti ovlivňující zdraví - vychází z vědomostí o významu pohybu pro zdraví, z teorie rekreačního a výkonnostního sportu,
- činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností – zahrnuje klasické pohybové aktivity jako gymnastiku, atletiku, sportovní hry, plavání, úpoly,...
- činnosti podporující pohybové učení – obsahuje teoretické učivo vycházející z komunikace v oblasti TV, organizace v prostoru a pohybových činností, historie a současnosti sportu, pravidel pohybových činností, ze zásad jednání a chování v různých prostředích a činnostech. (Fialová et al. 2008)

S narůstající volností ve výběru organizačních forem, metod i samotného učiva vzrůstá pro učitele tělesné výchovy také zodpovědnost. Jeho hlavním cílem je u žáků probudit zájem o pohybovou aktivitu a vést k potřebě pravidelného aktivního pohybu, proto je třeba, aby učitel žákům nabízel v rámci TV bohatou a pestrou skladbu pohybových aktivit s ohledem na pohybovou úroveň. Učitel by měl ve svých hodinách zamezit potenciální rezignaci žáků na výkon a na zvládání základních pohybových dovedností, proto by měl klást důraz na účast v aktivitách, které žáky budou doprovázet a které budou používat ve svém životě. V hodinách TV by si žáci měli vyzkoušet soutěžní i nesoutěžní formy pohybu, dozvědět se o zdravotních benefitech, které pohyb přináší, a současně o rizicích plynoucích z pohybové inaktivity. (Fialová et al. 2015)

Po tom, co školy dostaly volnost, co se náplně školních vzdělávacích programů týče, se zjistilo, že došlo k celkovému snížení vyučování gymnastiky, a to zejména ve chlapeckých třídách, a naopak narostla četnost vyučovacích hodin s náplní sportovních her, z toho se nejčastěji zahrnuje basketbal, fotbal a florbal, nejméně házená. U dívek je bilance rozložení sportovních disciplín relativně vyrovnaná – i zde však mírně převažují sportovní hry. (Fialová et al. 2015)

Sportovní hry se v hodinách tělesné výchovy jednoznačně dostaly do popředí. Nejčastěji se do hodin TV zařazuje florbal, fotbal, volejbal a přehazovaná, menší prostor je věnován hrám jako např. rugby, softbalu, ringu a házené. (Fialová et al. 2015)

Úpadek vyučování gymnastiky a atletiky může plynout z nedostatečného materiálního zázemí některých škol. U gymnastiky převládají cvičení s náčiním, cvičení na žebřinách a lavičkách, prostná a přeskok, zatímco cvičení na kladině a na bradlech je zanedbáváno. V atletice je velký prostor věnován běhu – sprintům i vytrvalostním běhům, skoku dalekému a hodu. Méně se zařazují vrhy, překážkový i štafetový běh. Překvapivý je také fakt, že 30 % učitelů vůbec nezařazuje do hodin TV cvičení na hudbu. (Fialová et al. 2015)

V dobách centralizovaného plánování měly sporty jako atletika a gymnastika podobnou dotaci jako sportovní hry, do hodin byly zařazovány také úpoly a testování. V současnosti již školní tělesná výchova nenabízí tak pestré spektrum aktivit, jako tomu bylo dříve. Ke zpestření došlo zejména v rámci sportovních her, ale celkově se to takto hodnotit nedá. Zanedbává se nejen atletika a gymnastika, ale také plavání, přestože se nachází v RVP mezi učivem základním.

Výběr obsahů pro tělesnou výchovu je limitován několika faktory.

- Materiální a prostorové podmínky (nedostatečné vybavení a podmínky limitují provozování některých aktivit).
- Obliba dané pohybové činnosti u žáků (učitelé se snaží ve výuce TV zohledňovat zájmy žáků).
- Pocit nedostatečné kvalifikace pro výuku určité aktivity (10 % učitelů pocítuje nedostatečnou kvalifikaci pro výuku sportovních her, stejná část učitelů pro gymnastiku a 2 % učitelů uvádí pocit nedostatečné připravenosti pro výuku atletiky).
- Obava o bezpečnost žáků (až 24 % učitelů omezuje určité pohybové činnosti, zejména gymnastiku, z obav o bezpečí žáků).

Jelikož učební osnovy už nejsou určovány centrálně, měli by mít učitelé k dispozici dostatečné množství didaktických doporučení. Polovina učitelů vyjádřila nespokojenost s didaktickými doporučeními a potřebu pro jejich doplnění. Zároveň projevíli zájem o doškolování, o teoretické doškolování mělo zájem 38 % učitelů a o praktické dokonce 98 % učitelů. Pro učitele nejen tělesné výchovy je nezbytné, aby si dokázal materiály obstarat samostatně, jelikož průzkum ukázal, že pouze 48 % škol disponuje dostatečným množstvím didaktických materiálů. (Fialová et al. 2015)

3.4 Cíle školní tělesné výchovy

Tato kapitola si klade za cíl poskytnout přehledný souhrn s cíli tělesné výchovy. Jedním z hlavních cílů TV je stimulovat a rozvíjet pohybové schopnosti žáka. Aby ale byly naplněny klíčové kompetence a byla zachována pohybově-zdravotní orientace TV, žák by si měl v rámci tohoto předmětu osvojovat další dílčí činnosti a postoje:

- poznávat zdraví jako důležitou životní hodnotu,
- poznávat radost a uspokojení z pohybové činnosti,
- dodržovat zásady fair play, dodržovat pravidla her a soutěží,
- pochopit zdraví jako stav vyvážené tělesné, duševní a sociální pohody,
- uvědomovat si benefity, které pravidelný pohyb přináší,
- uvědomovat si svou odpovědnost při provádění pohybové činnosti,
- uvědomovat si důsledky vlastního jednání a rozhodování,
- uvědomovat si a vyvarovat se zdraví ohrožujících návyků, činností a situací,
- uvědomovat si potřeby svého těla v jeho biopsychosociální jednotě,
- chápat zdraví, zdatnost a výkonnost jako významné předpoklady pro dobrý fyzický vzhled i duševní pohodu a následně pro ovlivnění výběru profesní dráhy, partnerů, vlastních zájmů atd.,
- uvědomovat si rovnováhu mezi nedostatkem pohybu a jednostrannou pohybovou zátěží,
- uvědomovat si, jak vypadají zdravé mezilidské vztahy, zastávat základní etické a morální postoje,
- rozpoznávat zdroje informací o zdraví, získávat informace, vyhodnocovat je a využívat je k diskuzi o problémech souvisejících se zdravím,
- kriticky přistupovat k médiím a komerčním nabídkám produktů vztahujících se k péči o zdraví,
- umět vyjádřit svůj názor i svěřit se se zdravotním problémem,
- umět pracovat v kolektivu a prohlubovat spolupráci,
- dodržovat zásady bezpečnosti a prevence úrazů při pohybových aktivitách. (MŠMT 2007; Vlček 2012)

3.5 Hodnocení ve školní tělesné výchově

Dle Koláře a Šikulové (2009) je hodnocení žáků jedním ze základních a velmi účinných nástrojů učitele, řízení a usměrňování žáků při značně náročné učební činnosti. Jako hodnocení jsou označovány hodnotící procesy a jejich projevy, které mají vliv na školní výuku nebo o ní vypovídají. Hodnocení ve školním prostředí představuje nástroj k určení kvality a výkonů žáků či skupiny žáků. Jeho cílem je získat informace o vědomostech, dovednostech a postojích žáka sloužící k porovnání s předem vytyčenými cíli výuky. Hodnocení poskytuje zpětnou vazbu jednak učitelům, které informuje o efektivitě jejich práce, a jednak také žákům o jejich výkonu a prospěchu.

Skalková (2007, s. 177) tento pojem chápe jako *zaujímání a vyjadřování kladného nebo záporného stanoviska k různým činnostem a výkonům žáků ve vyučování*. Zdůrazňuje motivační hodnotu hodnocení a konkrétněji vysvětluje motivaci sociální. Každý žák je v procesu vzdělávání začleněn do soustavy sociálních vztahů, které si vytváří se spolužáky a učitelem. A právě tento druh sociální motivace se podílí na tom, do jaké míry bude žák projevovat o daný předmět zájem. Je důležité také zmínit, že hodnocení je jedním z hlavních faktorů, které ovlivňuje žákovo postavení ve třídě.

Dle Antaly (2001) je hodnocení v tělesné výchově procesem soustavného poznávání a posuzování žáka jednak z hlediska jeho učební a pracovní činnosti, jednak z hlediska jeho chování v hodinách.

Klasifikace ve výchovách vždy představovala nelehký úkol. V současnosti došlo ke změně jednotlivých složek, které se podílejí na výsledné známce, upustilo se od hodnocení cíleného na výkon žáka a daleko větší pozornost je věnována snaze a zájmu, které patří k nejvýznamnějším faktorům ovlivňujícím výslednou známku z tělesné výchovy. Pohybové dovednosti se nachází mezi faktory až na čtvrtém místě hned za chováním a docházkou. Vypovídá o tom průzkum z roku 2012. (Fialová et al. 2014)

V tělovýchovné praxi se v souvislosti s hodnocením užívá kontroly, evidence a klasifikace. Kontrola je průběžnou činností učitele, která spočívá ve zjišťování výsledků výchovně-vzdělávací práce. Evidence zahrnuje zaznamenávání průběhu a výsledků vykonané práce a podmínek tělovýchovného procesu a v rámci klasifikace je žák zařazen do určité kategorie či klasifikačního stupně na základě jeho výsledků. (Vilímová 2009)

Hodnocení ve školní TV zastává tři klíčové funkce – společenskou, didaktickou a výchovnou. Společenská funkce žáky učí nejen usilovat o lepší výsledky, ale také o prožívání života. Didaktickou funkcí se myslí osvojování a prohlubování vědomostí, dovedností a návyků, utváření mezipředmětových vztahů a propojování školy s běžným životem žáků. Poslední uvedená funkce má za úkol žáky vychovávat a podílet se tak na utváření jejich osobnosti. (Vilímová 2009)

Nejčastějšími prostředky užívanými pro hodnocení v TV jsou:

- měření přinášející kvantitativní údaje o úrovni vědomostí, schopností apod.,
- odborné hodnocení uplatňující se v případě, že výkony nelze měřit kvantitativně, ale pouze kvalitativně (např. při hodnocení estetické stránky pohybu) a
- dotazovací metody, jež slouží k odhalení vztahů, postojů a zájmů například k pohybové činnosti.

Pro vyhodnocování a posuzování výkonů a dalších údajů lze užít matematicko-statistických metod (aritmetický průměr, rozptyl, směrodatná odchylka) a základních logických postupů sloužících k vyvození závěrů a rozhodnutí (analýza, syntéza, indukce, dedukce, aj.) (Vilímová 2009)

Existují základní principy, jimiž by se měl každý vyučující TV řídit. Hodnocení žáka by mělo být komplexní a respektovat jeho individuální zdravotní a tělesné předpoklady. Mělo by být objektivní, spravedlivé a pravdivé a založené na posuzování různorodých činností. Orientovat by se mělo zejména na kladné stránky, aby dítě v rámci TV zažilo pocit z úspěchu. Učitel by měl žáky podporovat, působit na ně motivačně a objevovat společně s nimi jejich možnosti. Hodnocení v TV by mělo vést zejména k navození pozitivní atmosféry a dobrým vztahům mezi učitelem a žáky a mezi žáky navzájem. (Vilímová 2009)

3.6 Podmínky školní tělesné výchovy

Podmínky školní tělesné výchovy jsou nedílnou součástí a determinantem výchovně-vzdělávacího procesu. Na celkových podmínkách se podílí institucionální, sociální a materiální zázemí, ale i personální zabezpečení výuky a právní podmínky. V tělovýchovném procesu mají funkci podpůrnou a odrážejí se na kvalitě a efektivitě výchovy a vzdělávání. (Vilímová 2009)

Podmínky pro rozvoj tělesné výchovy jsou vytvářeny školou, školními kluby, obecními úřady a dalšími organizacemi jako sportovními kluby, sponzorskými podniky aj. Společnost

prostřednictvím zákonů, předpisů a vyhlášek vytváří legislativní, ekonomické, organizační a jiné předpoklady pro rozvoj školství a tedy i školní tělesné výchovy. (Rychtecký et al. 2002)

3.6.1 Institucionální, sociální a personální podmínky

Školní TV se obvykle uskutečňuje za přítomnosti jedné nebo dvou tříd. Až dvě třetiny učitelů považují neúměrný počet žáků při výuce TV za velmi vážný problém, zbytek za vážný problém. Velký počet žáků ovlivňuje jednak efektivitu výuky a hygienu prostředí, jednak je jedním z faktorů, který může ovlivnit míru bezpečnosti prováděných aktivit. Průzkumy dokonce prokázaly, že se zvyšováním počtu žáků klesá efektivita působení učitele, jelikož učitel musí věnovat pozornost více věcem najednou – udržení kázně, organizace hodiny, efektivita výuky z hlediska využití času. Důsledkem je zařazení příkazového stylu ze strany učitele. Na obsahu výuky se to projeví tak, že se omezí soutěže, utkání a aktivní formy výuky a zvolí se způsob hromadného vyučování. (Vilímová 2009)

V předpisech je doporučen počet pro výuku TV na základní škole na 30, na středních školách na 24. To však závisí na celkovém počtu žáků na škole, na možnostech a materiálním vybavení školy, počtu aprobovaných učitelů apod. (Vilímová 2009)

Výuku TV výrazně determinují také sociální a personální podmínky. Sociální podmínky jsou ovlivněny aktuálním významem TV a sportu ve společnosti, ve škole a třídě, vztahem rodičů a působením sdělovacích prostředků. Za personální podmínky jsou zodpovědní učitelé tělesné výchovy, kteří by měli být k výkonu práce učitele TV aprobovaní, aby byla zajištěna kvalita výchovně-vzdělávacího působení v této oblasti. (Vilímová 2009)

3.6.2 Prostorové a materiální podmínky

Škola by měla pro výuku TV poskytnout takové prostorové zázemí a materiální podmínky, aby mohla být uskutečňována podle platných vzdělávacích programů. Nejsou-li k dispozici např. objekty vhodné pro výuku, bude výuka zajištěna jinde. Na zajištění vhodných prostor by se měl angažovat učitel TV, jelikož se jedná o faktory přímo ovlivňující efektivitu a kvalitu výchovně-vzdělávacího procesu. (Vilímová 2009)

Nejsou-li zajištěny vhodné podmínky v podobě dobře vybaveného cvičebního prostoru, efektivita výuky a zájem žáků při vyučování klesá. Nevyhovující podmínky vedou ke zhoršení vzdělávacích výsledků a k prohloubení rizikových faktorů. (Rychtecký et al. 2002)

Právním předpisem, který upravuje stavby tělovýchovných zařízení, je vyhláška **Ministerstva pro místní rozvoj č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby**, která stanovuje minimální světlé výšky pro tělocvičny o rozměrech 12 m x 18 a 12 m x 24 m na 6 m, u tělocvičen rozměrů 18 m x 30 m a větších na 7 m, a 2,5 m u šaten. Dále stanovuje vybavenost šatnami, které musí mít k dispozici v každé škole i tělovýchovném zařízení a které musí být osvětlené a větratelné. Pro pedagogické a nepedagogické pracovníky musí být k dispozici prostor na odkládání oděvů odděleně od prostoru pro žáky.

Další právní vyhláška **Ministerstva zdravotnictví č. 343/2009 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých** předepisuje, že pozemek školy musí být z důvodu bezpečnosti žáků oplocen a mít k dispozici plochu pro tělovýchovu a sport, která musí odpovídat požadavkům technické normy o kvalitě a bezpečnosti povrchu. Prostory určené k výuce TV musí po stavebně-technické stránce umožňovat výuku TV a musí být větratelné. Ovládání větrání musí být přístupné z podlahy. Podlaha musí mít protiskluzovou úpravu a být snadno čistitelná a pružná jak při statickém, tak při dynamickém zatížení. Zabezpečit se musí stěny a topná tělesa tak, aby nebyla narušena bezpečnost žáků, a okna se svítidly proti rozbití. Příloha této vyhlášky dále stanovuje množství přiváděného čerstvého vzduchu na 20-90 m³ za 1 hodinu na 1 žáka s ohledem na druh prováděné aktivity a kapacity tělocvičny, požadovanou teplotu, která se musí pohybovat mezi 18 a 28 stupni, přičemž optimální teplota je stanovena na 20. U tělocvičny musí být zřízena šatna, umývárna a záchody s předsíní a umyvadlem odděleně pro chlapce a dívky, v případě potřeby také nářad'ovna. V šatnách musí být věšáky a lavice (0,4 m lavice na 1 žáka). Umývárna musí být zřízena tak, aby bylo možné odkládat mycí potřeby, ručníky a prádlo, vstup dovnitř musí být přístupný ze šatny. Na 8 žáků musí být instalována alespoň 1 sprchová růžice.

3.6.3 Doporučené vybavení pro školní tělesnou výchovu

V současné době neexistuje žádný závazný předpis vybavenosti pro školní tělesnou výchovu. Základní sportovní vybavení pro výuku tělesné výchovy bývalo stanoveno předpisem ministerstva školství v roce 1987 (Plíva a Holeček 1987):

Tabulka 1: Nářadí pro školní TV (1987)

nářadí	počet kusů
lavičky	8
tyče na šplh	8
posuvná hrazda	4
švédská bedna	4
žíněnky	10
koberec pro akrobacii	1
koza	4
odrazový můstek	4
kůň s madly	2
bradla	2

Tabulka 2: Náčiní pro školní TV (1987)

náčiní	počet kusů
míče plné (2, 3, 4 kg)	20
míče na košíkovou	15
míče na kopanou	15
míče na odbíjenou	15
míče na házenou	15
švihadla krátká	40
granáty 350 g	15
míče kriketové	15
tyče krátké	30
lano na přetahování	2

Rychtecký a Fialová (2002) stanovili základní doporučenou vybavenost pro výuku školní tělesné výchovy takto:

Tabulka 3: Nářadí pro školní TV (2002)

nářadí	počet kusů
Lavičky	8
Tyče na šplh	8
Posuvná hrazda	4
Švédská bedna	4
žíněny	10
Koberec pro akrobacii	1
koza	4
Odrazový můstek	4
Kůň s madly	1
Bradla	1

Tabulka 4: Náčiní pro školní TV (2002)

náčiní	počet kusů
Míče plné (2, 3, 4 kg)	20
Míče na košíkovou	15
Míče na kopanou	15
Míče na odbíjenou	15
Míče na házenou	15
Švihadla krátká	40
Granáty 350 g	15
Míče kriketové	15
Tyče krátké	30
Lano na přetahování	2

Školy často nejsou s to doporučené normy z finančních a jiných důvodů plnit, proto se vybavení jednotlivých škol liší v závislosti na prostředcích instituce a iniciativě učitelů tělesné výchovy. (Rychtecký et al. 2002)

3.6.4 Zabezpečení provozu a údržby sportovišť

Zabezpečování provozu a údržby ve sportovních zařízeních, na dětských hřištích a v tělocvičnách upravuje *Metodická informace MŠMT* z roku 2007. U tělocvičného nářadí jsou stanoveny požadavky na jeho vlastnosti – tvar, rozměry, nosnost, pružnost, které vedou k zajištění bezpečnosti výuky TV.

V rámci udržení životnosti nářadí se musí plánovat jeho pravidelná údržba (pravidelné čištění a mazání dle potřeby) a pravidelné kontrolní prohlídky. V případě zjištění závad tyto závady zaevidovat a popřípadě provést drobnou, či celkovou opravu. Udržovat nářadí je nezbytné proto, aby se prodlužovala jeho životnost a byla tak zajištěna bezpečnost cvičenců při provádění pohybových činností.

Výrobce měla být zajištěna co nejjednodušší a nejbezpečnější manipulace s nářadím. Manipulaci by měli provádět pouze ti cvičenci, kteří jsou pro ni fyzicky zdatní a po tom, co byli

poučení o jejích způsobech. Náradí by mělo být umístěno tak, aby byl jeho přesun co nejsnazší. Metodická informace upravuje také způsoby upevnění a ukládání předmětů, které musí vycházet z jasně stanovených principů – např. *Demontovatelné náradí musí být upraveno a zajištěno tak, aby nemohlo při samotné pohybové činnosti, při náhodném dotyku nebo při manipulaci nepovolanou osobou dojít k samovolnému uvolnění.*

Cvičební plochy musí být zabezpečeny z hlediska kvality povrchu. Hrací plochy musí mít kvalitní neprašný povrch, travnatá hřiště musí být celistvá a udržovaná. Podlahové krytiny a umělé povrchy musí být natřeny za účelem minimalizace nebezpečí uklouznutí a utlumení běžných doskoků a dopadů. Pro jejich provozování je nutné naplnit také další normy, které vyhovují podmínkám stanoveným příslušnými právními předpisy.

3.6.5 Podmínky k bezpečnému provozování zařízení

Výrobce či dodavatel je povinen k výrobkům, které uvede na trh, předkládat návod na montáž a užívání, dodací a záruční list, prohlášení o shodě (u stanovených výrobců), označení výrobků dle příslušných ČSN EN. Veškeré tělocvičné náradí musí mít následující označení:

- číslo příslušné evropské normy,
- název, označení, případně jiné údaje k identifikaci výrobce, prodejce nebo dovozce,
- rok výroby,
- počet osob, pro které je náradí určeno.

Provozovatel je zodpovědný za převzetí výrobku a potřebných dokladů pověřeným pracovníkem, za provoz a údržbu prostor a výrobků dle pokynů dodavatele a provozních předpisů. Zajišťuje vypracování provozních řádů, které stanoví náležitosti pro úklid, údržbu, péči o zeleň, kontroly a pro další činnosti. U oprav vyžadujících odborné znalosti zabezpečuje provedení opravy revizním technikem v oblasti tělocvičného zařízení a zařízení dětských hřišť. U montáží vyžadujících vyjmutí zařízení, seřizování a výměnu náhradního dílu, sestavení zařízení včetně kotvení a kotevních prvků a osazování montážních souborů zařízení zajišťuje provedení servisním technikem. Vede knihu (evidenční kartu) oprav a závad a další nezbytnou dokumentaci o provádění kontrol, řešení závad, opravách či výměně náhradních dílů. Zakládá revizní zprávy, zjišťuje závady a odstraňuje je. Zabezpečuje provádění revizí a vede evidenci výsledků revizních prohlídek herních a sportovních výrobků. Je taktéž zodpovědný za dodržování podmínek hygienických požadavků na prostory pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých. (Fialová et al. 2014)

4 Analýza současných podmínek výuky tělesné výchovy

V rámci analýzy současných podmínek bylo provedeno:

- A) **terénní šetření** zaměřené na **zmapování současných podmínek** pro výuku tělesné výchovy,
- B) **dotazníkové šetření** zaměřené na **postavení předmětu TV ve škole, vyučovaný obsah, hodnocení žáků a materiální zajištění.**

4.1 Metodika šetření

A) Zmapování prostorových a materiálních podmínek pro výuku TV

Dne 24. 3. 2021 bylo provedeno terénní šetření na středním odborném učilišti strojírenském Škoda Auto v Mladé Boleslavi, které spočívalo v osobní návštěvě vybrané školy a kontrole sportovních zařízení a materiálního vybavení. Dodatečné informace byly získány formou nestrukturovaného rozhovoru s učitelem TV, Mgr. Karlem Horákem. Šetření vycházelo z tematické zprávy České školní inspekce z roku 2016 – *Vzdělávání v tělesné výchově, podpora rozvoje tělesné zdatnosti a pohybových dovedností*. Cílem šetření bylo zmapovat současné prostorové a materiální podmínky pro výuku tělesné výchovy.

V rámci terénního výzkumu bylo zkoumáno:

- jaká zařízení škola využívá pro výuku TV,
- jaká je velikost těchto zařízení,
- jaké má škola k dispozici sportovní náčiní, nářadí a pomůcky,
- zda prostorové vybavení odpovídá vyhláškám z kapitoly 3.8.2. Prostorové a materiální vybavení,
- zda je materiální vybavení pro výuku TV dostačující – zde jsme se řídili zprávou ČŠI (2016) a doporučeným vybavením od Fialové a Rychteckého (2002).

Pro provedení šetření byl předem vytvořen arch, který sloužil k záznamu potřebných informací (příloha č.1). Na základě získaných informací z šetření a rozhovoru bylo vyvozeno slovní zhodnocení.

B) Dotazníkové šetření zaměřené na postavení předmětu TV ve škole, vyučovaný obsah, hodnocení žáků a materiální zajištění.

Pro doplnění první části výzkumu bylo využito nestandardizovaného dotazníku, který byl vytvořen na základě výzkumu prof. PaedDr. Ludmily Fialové, Ph. D., z něž byly pro účely naší analýzy užity některé otázky. Tyto otázky byly uzpůsobeny individuálním zvláštnostem školy.

Cílem šetření bylo zjistit:

- jaké má tělesná výchova na škole postavení,
- jak jsou učitelé TV spokojeni s finančním ohodnocením, pracovní náplní a zázemím,
- jak přistupují k náplni TV a
- jaké faktory ovlivňují výběr obsahu TV.

Dotazník byl vytvořen v elektronické podobě prostřednictvím softwaru Google Forms. K náhledu je dostupný na webové adrese:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeTeWbSzGIt09UQHWW7HdzBYCF-4aqayBzkaNEsBVmZEZmeFw/viewform?usp=sf_link.

Dotazníkové šetření bylo prostřednictvím e-mailové schránky zasláno 6 respondentům - učitelům tělesné výchovy na vybrané škole. Šetření probíhalo v období od 5. 4. do 11. 4. 2021. Návratnost dotazníku byla stoprocentní.

Výsledky byly automaticky zpracovány softwarem Google Forms, který poskytl přehledné vyhodnocení odpovědí v grafické podobě. Z grafů bylo poté možné vyvodit závěry potřebné pro závěrečné zhodnocení a následnou komparaci.

4.2 Získané informace a vyhodnocení

A) Terénní šetření zaměřené na zmapování prostorových a materiálních podmínek pro výuku TV

1. Základní charakteristika školy a pojetí TV v současném ŠVP školy

ŠKODA AUTO a.s., Střední odborné učiliště strojírenské, odštěpný závod (dále škola) je soukromým zařízením, jehož zřizovatelem je Volkswagen Finance Luxemburg S.A. Škola žáky odborně vzdělává ve strojírenských a elektrotechnických oborech a připravuje je na budoucí výkon práce ve společnosti ŠKODA AUTO, proto se struktura vyučovaných oborů přizpůsobuje aktuálním požadavkům společnosti. Od roku 2013 je škola součástí ŠKODA Akademie, jíž cílem je komplexní vzdělávání žáků i dospělých zaměstnanců. Ve školním roce 2019/2020 školu navštěvovalo v rámci denního studia 891 žáků. (SOUs Škoda Auto 2020)

Předmět TV si klade za cíl vytvořit pozitivní vztah žáka k pohybovým aktivitám, ovlivňovat jeho zdraví, vybudovat návyk pravidelné pohybové činnosti, informovat o účincích výživy, životního prostředí, pohybové aktivity, stresu, jednostranné činnosti, disharmonických lidských vztahů a jiných vlivů. Důraz se klade také na výchovu proti závislostem na alkoholu, tabákových výrobcích, drogách, internetu aj. Učí žáky kompenzaci negativních vlivů způsobu života a ke vzájemné spolupráci. (SOUs Škoda Auto 2019)

V oblasti afektivních postojů vzdělávání v tomto oboru směřuje k tomu, aby žáci dovedli rozpoznat, co ohrožuje jejich tělesné a duševní zdraví, aby si vážili zdraví a znali prostředky vedoucí ke zvýšení tělesné zdatnosti, aby uměli kultivovat svůj pohybový projev a dosahovali pohybové a sportovní gramotnosti, aby byli schopni v situacích ohrožení jednat racionálně, aby jednali v souladu s pravidly fair play, aby se chovali odpovědně a pomáhali lidem zdravotně handicapovaným, aby se uměli vyrovnávat se zátěžovými situacemi a uměli je překonávat. (SOUs Škoda Auto 2019)

2. Zařízení, které škola využívá pro výuku TV, jejich velikost a dostupnost

Předpokladem rozvoje pohybové zdatnosti a aktivity žáků ve školách je dostatečné prostorové vybavení pro výuku TV, proto jsme se v rámci analýzy zabývali dostupným zázemím na vybrané škole.

Výuku pro cca 900 (891 ve školním roce 2019/2020) žáků zajišťuje 6 aprobovaných učitelů. Tělovýchova probíhá na několika specializovaných sportovištích. Škola má k dispozici:

- tělocvičnu,
- 2 venkovní hřiště,
- atletickou dráhu,
- posilovnu,
- sál na spinning.

Dále si v případě potřeby v zimním období pronajímá:

- sál na stolní tenis,
- městskou sportovní halu.

Dalším významným faktorem ovlivňujícím kvalitu výuky TV je velikost prostorů využívaných zařízení a jejich vzdálenost od školy. Přehled s údaji poskytuje následující tabulka:

Tabulka 5: Velikost zařízení pro výuku TV a jejich vzdálenost od školy

zařízení	školní tělocvična	venkovní víceúčelové hřiště	venkovní travnatá plocha	posilovna	spinning	městská hala
velikost (m)	30 x 15	40 x 20	150 x 70	22 x 4,2	6 x 4	40 x 20
vzdálenost od školy	cca 60 m	cca 30 m	1,8 km	1,8 km	1,8 km	1,7 km

3. Vybavenost sportovním zařízením, náčiním a pomůckami

Dalším determinantem tělesné výchovy je materiální vybavenost školy. V rámci analýzy byla provedena evidence veškerého materiálu, který je dostupný pro výuku TV. Přehled vybavenosti pro gymnastiku, atletiku a sportovní hry poskytují následující tabulky:

Tabulka 6: Materiální vybavení pro sportovní hry

nářadí/náčiní	počet	nářadí/náčiní	počet
branka florbal mini sada	1	míč ragby	2
branka florbal sada	2	míč softbal	6
frisbee	9	míč volejbal	26
hokejka florbal	46	raketa badminton	6
hokejka hokejbal	32	raketa softtenis	6
hokejka hokejbal brankář	2	raketa speedminton	2
hřiště přenosné malé	1	raketa stolní tenis	22
hřiště přenosné velké	1	raketa tenis	9
kůl volejbal sada	3	rukavice softbal	13
kůl tenis sada	1	sada míčů badminton	2
míč basketbal	21	sada míčů tenis	3
míč florbal	12	sít' branky sada	2
míč fotbal	11	sít' stolní tenis	6
míč futsal	6	sít' tenis	3
míč nohejbal	2	sít' volejbal	6

Tabulka 7: Materiální vybavení pro atletiku

nářadí/náčiní	počet
koule 3 kg	4
koule 4 kg	8
koule 5 kg	6
oštěp	13
pásmo	3
startovací pistole	1
startovní blok sada	3
startovní číslo sada	1
štafetový kolík	10
tretry	16

Tabulka 8: Materiální vybavení pro gymnastiku

nářadí/náčiní	počet
duchna	1
koza	2
kůň	2
lavička	8
můstek	1
švédská bedna	2
trampolína	2
žíněnka	13
gymbal	20
obruče	6
hrazda	1

Souhrnná tabulka se všemi položkami je k dispozici v příloze č. 2.

4. Zhodnocení prostorového a materiálního vybavení

Dostupné prostorové předpoklady pro rozvoj pohybové zdatnosti žáků je možné hodnotit jako **dostatečné a vyhovující**, a to i v případě, probíhá-li výuka několika třídám paralelně.

Mimo zimní období je výuka uskutečňována zejména na venkovní travnaté ploše, kde se mohou pohybově vzdělávat až tři třídy najednou. Sportoviště nabízí prostory k aktivitám, jako je např. fotbal či jiné míčové hry. Je zde k dispozici také 400 m dlouhá atletická dráha, doskočiště pro skok daleký a vysoký, prostory pro vrh koulí a ještě jedno menší víceúčelové hřiště o rozměrech 20 x 40 m. Při špatném počasí lze využít místní posilovny a sálu na spinning, využívána je také tělocvična přímo u školy.

Problém spatřujeme ve vzdálenosti sportoviště od školy, která činí necelé dva kilometry. To se škola snaží řešit tak, že hodiny tělovýchovy nasazuje na první a poslední vyučovací hodiny, aby byla ušetřena jedna cesta škola-sportoviště a žáci tak nepřicházeli o čas strávený ve výuce. Na druhou stranu můžeme na tuto cestu, kterou žáci absolvují pěšky, nahlížet ze zdravotního hlediska a považovat ji za součást výuky TV. Pro učitele TV, který je zodpovědný za žáky, to však znamená cestu absolvovat až 4-6x při naplněném celodenním rozvrhu. Učitel TV by tak nachodil až 11 km během jednoho dne. Tuto skutečnost hodnotíme jako nadměrnou zátěž pro učitele TV, která by se mohla negativně projevit na kvalitě výuky TV.

Spinningový sál disponuje 15 spinningovými koly, tudíž zde může probíhat výuka pouze pro polovinu jedné třídy. Současně se to řeší tím způsobem, že druhá polovina třídy je venku či v posilovně. Učitel však nemá a nemůže mít neustálý přehled o všech žácích najednou a je vystaven potenciálnímu riziku zranění žáků bez jeho přítomnosti. Posilovna nabízí velké množství posilovacích strojů zaměřených na procvičení všech svalových partií. Materiální vybavení posilovny lze hodnotit jako adekvátní potřebám dospívajícím. Do budoucna je plánována modernizace posilovny, která by byla zařízena dle současných trendů v oblasti fitness.

V zimním období se výuka TV přesouvá zejména do školní tělocvičny o ploše 450 m², kam se vejde maximálně jedna třída o počtu 30 žáků. V takovém případě vychází na jednoho žáka prostor o 15 m², což hodnotíme jako dostačující. Další výukové skupiny mohou nadále využívat prostory posilovny a spinningu, vyučování probíhá také v pronajímaných prostorech na stolní

tenis. Nejméně se škola snaží využívat městské sportovní haly z důvodu velkých finančních nákladů na pronájem prostoru. Tato situace vyžaduje vysoké nároky na organizaci, aby se nestalo to, že jedna třída bude několik měsíců docházet pouze na stolní tenis a druhá do posilovny či na spinning. V takovém případě by jen těžko docházelo k plnění cílů ŠVP.

Současná školní tělocvična byla vystavěna cca v 80. letech minulého století jako provizorní. Tělocvična splňuje hygienické požadavky na tělocvičnu uvedené v kapitole 3.8.2. Prostorové a materiální podmínky. Prostory jsou větratelné, ovládání ventilačních otvorů je dosažitelné z podlahy, podlaha tělocvičny je pružná jak při statickém, tak při dynamickém zatížení, je snadno čistitelná s protiskluzovou úpravou povrchu. Světla i okna jsou vyrobená z kvalitního materiálu a jsou odolná proti rozbití. Topná tělesa jsou zabezpečena takovým způsobem, aby nebylo ohroženo zdraví sportujících. Tělocvična disponuje 4 šatnami. Je zde zajištěn dostatek sprch pro jednu třídu o 30 žácích, konkrétně 5 sprchových růžic. Umývárny poskytují prostor na odkládání mycích potřeb, ručníků i prádla. Prostory šaten jsou větratelné a osvětlitelné. Jsou zde vyhrazeny kabinety pro pedagogické pracovníky. Sportoviště splňuje kritéria pro nejmenší světlé výšky u tělocvičny i u šaten. Vstup do tělocvičny je opatřen dveřmi o velikosti 1,8 x 2 m. Dle výpovědi hlavního učitele TV, Mgr. Karla Horáka, tělocvična nesplňuje požadavky na teplotu, která se v zimním období pohybuje i pod 16 stupni celsia.

S přihlédnutím ke zprávě ČŠI (ČŠI, 2016) a k tabulce s doporučeným vybavením dle Fialové a Rychteckého (2002) dostupné v kapitole 3.8.3. lze materiální vybavení školy pro výuku TV hodnotit po stránce množstevní jako nadstandardní. Škola disponuje potřebným vybavením pro výuku gymnastiky, atletiky i míčových sportů. Vybavení nabízí také realizaci dalších aktivit jako je např. lezení, kanoistika či cyklistika, které škola využívá zejména při výuce na sportovních kurzech. Do školního roku 2019/2020 měla škola pro žáky k dispozici také lyžařské vybavení. Tato možnost byla ale na začátku následujícího školního roku z bezpečnostních důvodů zrušena. Dostupné vybavení v podobě kol a lyží a úhrada kurzů ve výši 50 % nákladů společností Škoda Auto se dle Mgr. Karla Horáka odráželo na téměř 100% účasti žáků na sportovních kurzech. Nedostatek lze shledat ve stáří některých pomůcek a nářadí, které jeví známky dlouholetého užívání. Nářadí na gymnastiku není označeno dle příslušné normy a neobsahuje potřebné informace uvedené v kapitole 3.8.5.

B) Dotazníkové šetření zaměřené na postavení předmětu TV ve škole, vyučovaný obsah, hodnocení žáků a materiální zajištění.

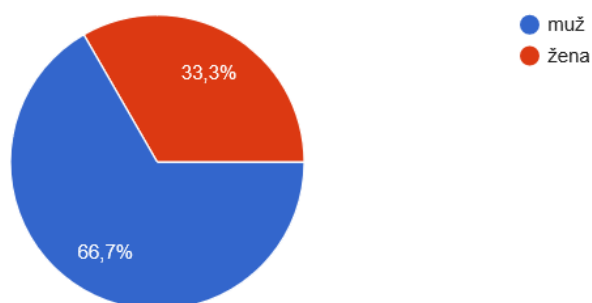
1. Výsledky a vyhodnocení dotazníku

V úvodní části dotazníku jsme se zaměřili na dotazované, na jejich pohlaví, věk a vzdělání, abychom zjistili, kdo výuku tělesné výchovy na vybrané škole zajišťuje. Zajímalo nás také, jak tito učitelé hodnotí svou pracovní zátěž a zda jsou spokojeni s finančním ohodnocením, a to z toho důvodu, protože se jedná o faktory, které se často odrážejí na spokojenosti učitelů, a tudíž také na prováděné práci.

Otázka č. 1

Pohlaví

6 odpovědí

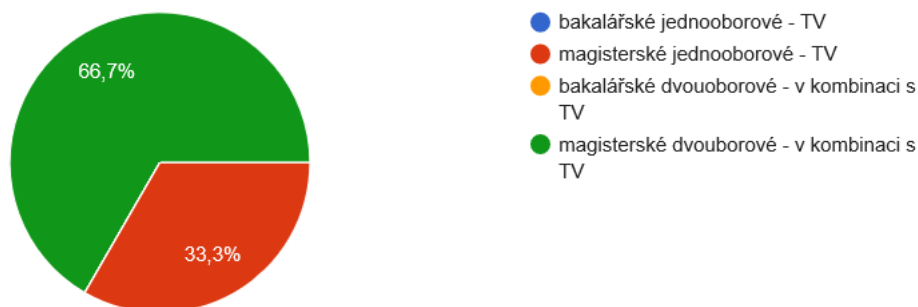
Obrázek 2: Pohlaví respondentů

Výuku na škole zajišťuje celkem 6 aprobovaných učitelů, z toho 4 muži a 2 ženy.

Otázka č.2

Vzdělání

6 odpovědí

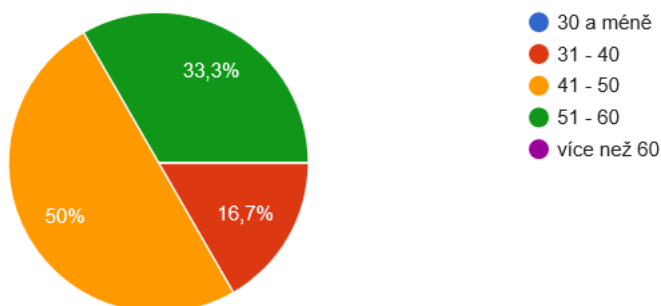
Obrázek 3: Vzdělání respondentů

Čtyři z šesti učitelů vystudovali tělesnou výchovu společně v kombinaci s jiným oborem. Dva učitelé jsou aprobováni pouze pro výuku tělesné výchovy.

Otázka č.3

Věk

6 odpovědí

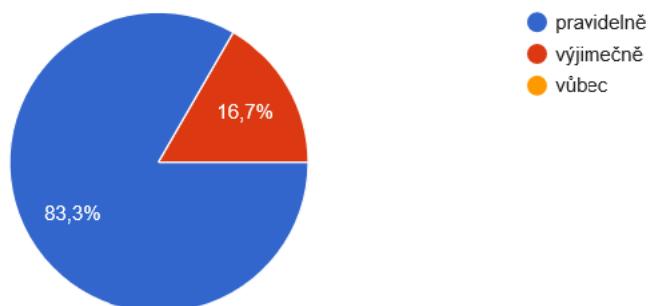
Obrázek 4: Věk respondentů

Polovina vyučujících je ve věku mezi 41 až 50 lety. Dva učitelé jsou starší 50 let. Pouze jeden učitel je mladší 40 let. Na škole nevyučuje tělesnou výchovu učitel mladší 30 let ani starší 60 let. Můžeme tedy předpokládat, že se ve většině jedná o učitele s několikaletou praxí.

Otázka č.4

Další vzdělávání - účast na doškolovacích akcích

6 odpovědí

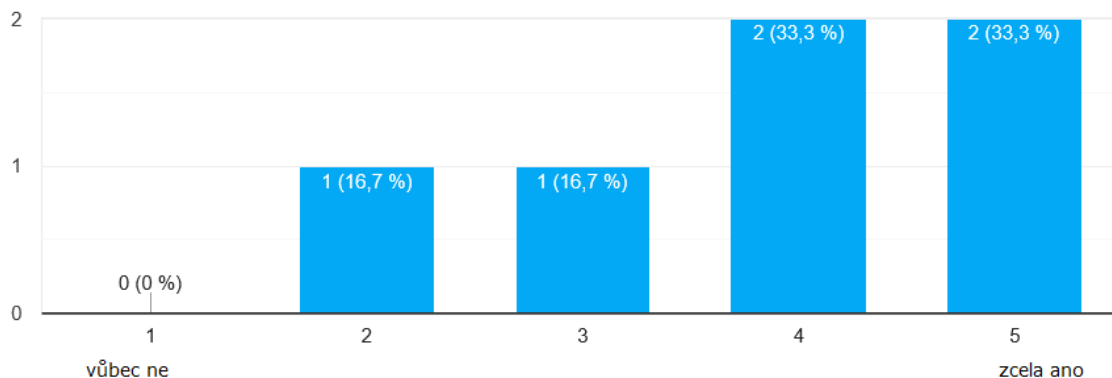
Obrázek 5: Další vzdělávání učitelů TV

Pět ze šesti učitelů se pravidelně účastní doškolovacích akcí, čímž škola zajišťuje jejich neustálé vzdělávání v oboru.

Otázka č.5

Spokojenost s platovým ohodnocením:

6 odpovědí

Obrázek 6: Spokojenost s platovým ohodnocením

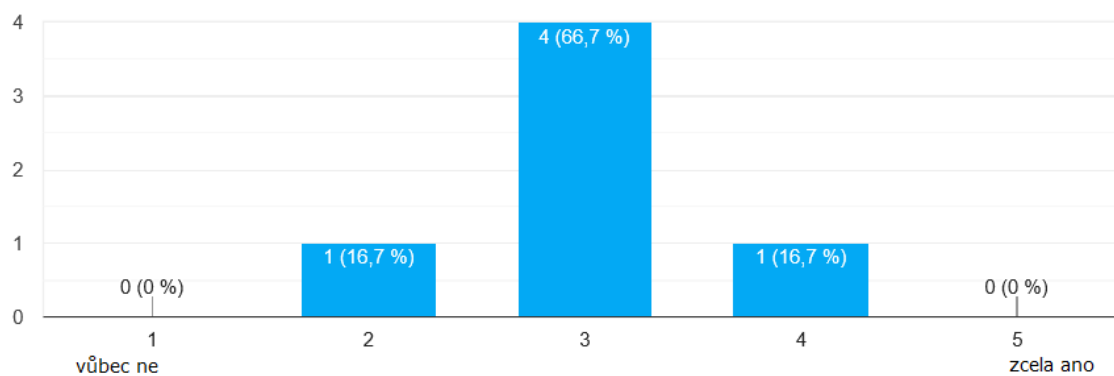
Učitelé v dotazníku vyjádřili převážnou spokojenost s platovým ohodnocením, což by se mohlo zdát, v porovnání s výsledky výzkumu L. Fialové (2013), kde bylo s platem spokojeno pouze 10 % dotazovaných učitelů, jako překvapující výsledek. Vysvětlení však přináší skutečnost, že učitelé ve vybrané škole nejsou hodnoceni dle tarifních tabulek pro pedagogické pracovníky, nýbrž dle hodnotícího systému společnosti Škoda Auto. Důvodem rozdílných výsledků může

být také časový rozestup mezi prováděnými výzkumy, jelikož v posledních letech došlo k relativně vysokému nárůstu finančního ohodnocení pedagogických pracovníků.

Otázka č.6

Spokojenost s pracovní zátěží:

6 odpovědí

Obrázek 7: Spokojenost s pracovní zátěží

Většina učitelů (4 z 6) zaujala k pracovní zátěži nestranný postoj. Jeden je se zátěží spíše spokojen a jeden je spíše nespokojen.

Otázka č.7

Výhrady k pracovní zátěži:

6 odpovědí

1.administrativa, 2.přesuny s žáky na sportoviště, 3. nadměrný počet žáků některých tříd

vícepočetné třídy, společné přechody na sportoviště

administrativa, přesuny, nadměrný počet žáků, nevyhovující sportoviště

Snížili mi počet hodin TEV

Nadměrný počet žáků v hodinách TV, hodně administrativních úkonů, které mnohdy nesouvisí s naším povoláním

přesuny

Obrázek 8: Výhrady k pracovní zátěži - autentické výpovědi

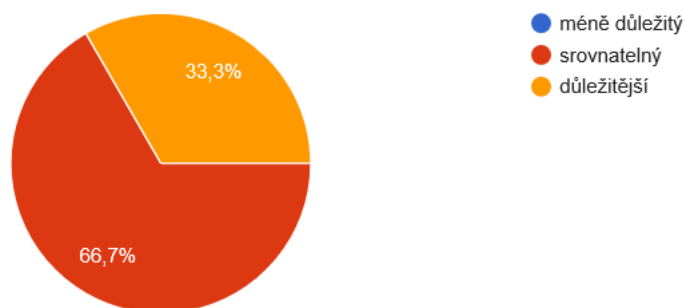
Nejčastějšími uváděnými výhradami k pracovní zátěži byly administrativa, přesuny na sportoviště a nadměrný počet žáků v hodinách TV. Přesuny na sportoviště shledává jako nadměrnou zátěž 5 z 6 učitelů. Jeden učitel uvedl, že mu práci ztěžují nevyhovující sportoviště.

V současnosti je význam pohybu a zdravého životního stavu velmi diskutovaným tématem. Jeden z prostředků, jak preventivně působit na dospívající a budovat u nich správné pohybové návyky, představuje tělesná výchova. Proto nás zajímalo, jaké má tento předmět postavení na škole a jak na něj nahlíží sami učitelé TV, ostatní kolegové ve sboru, vedení školy, ale také děti a rodiče. Je třeba zdůraznit, že ve všech případech se jedná pouze o názory učitelů TV.

Otázka č.8

Předmět TV považuji ve srovnání s ostatními předměty za:

6 odpovědí

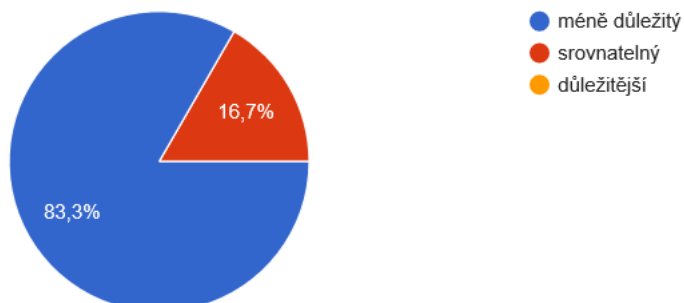
Obrázek 9: Postavení předmětu TV ve škole 1

Učitelé TV se ke svému předmětu staví předvídatelně a považují ho minimálně za srovnatelný s ostatními předměty. Dva učitelé dokonce za důležitější.

Otázka č.9

Vedení školy považuje předmět TV ve srovnání s ostatními předměty za:

6 odpovědí

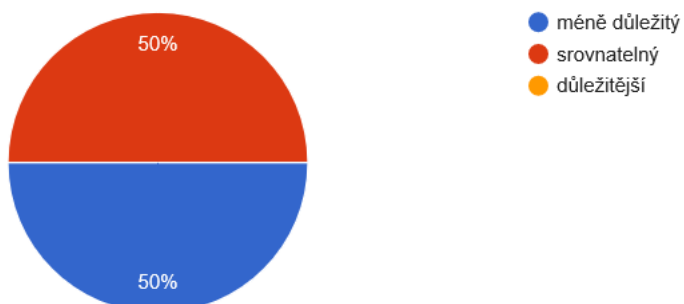
Obrázek 10: Postavení předmětu TV ve škole 2

Většina učitelů (5 z 6) se domnívá, že vedení školy považuje předmět TV za méně důležitý ve srovnání s ostatními předměty.

Otázka č.10

Kolegové ve sboru považují předmět TV ve srovnání s ostatními předměty za:

6 odpovědí

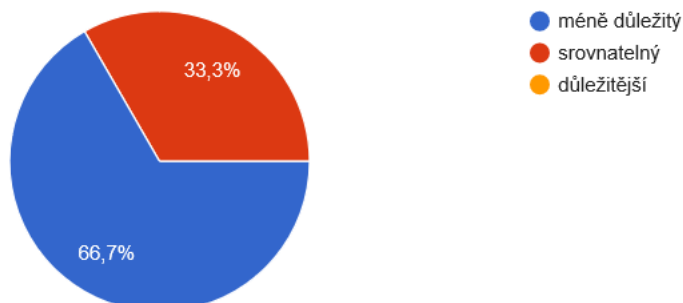
Obrázek 11: Postavení předmětu TV ve škole 3

Polovina učitelů TV zastává názor, že kolegové ve sboru považují TV za méně důležitý předmět, druhá polovina, že za srovnatelný. Nikdo si nemyslí, že by tělesnou výchovu kolegové brali jako předmět důležitější.

Otázka č.11

Rodiče považují předmět TV ve srovnání s ostatními předměty za:

6 odpovědí

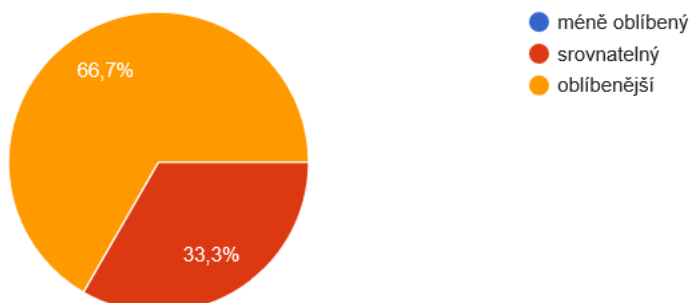
Obrázek 12: Postavení předmětu TV ve škole 4

Čtyři učitelé jsou přesvědčeni, že rodiče nahlíží na TV jako na předmět méně důležitý. Dva učitelé si myslí, že rodiče považují předmět za stejně důležitý jako ostatní předměty.

Otázka č.12

Žáci považují předmět TV ve srovnání s ostatními předměty za:

6 odpovědí

Obrázek 13: Oblíbenost předmětu TV u žáků

Opačně se učitelé vyjádřili k postojí žáků. Čtyři učitelé zastávají názor, že žáci považují TV za předmět oblíbenější než ostatní předměty, dva za srovnatelný.

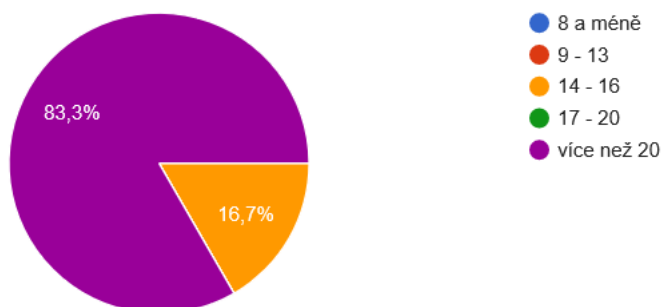
K tomu, aby mohla být uskutečňována kvalitní výuka na škole, díky které bude možno naplňovat vytyčené cíle, považujeme za důležité, aby byl předmět tělesné výchovy vnímán nejen vedením školy, ale i dalšími účastníky vzdělávacího procesu, minimálně jako srovnatelný s ostatními předměty.

V další části dotazníku jsme se zaměřili na obsahovou stránku tělesné výchovy, která byla pro naše potřeby nejdůležitější. Zabývali jsme se jí proto, abychom zjistili, jaké aktivity a činnosti do hodin zařazovány jsou a jaké naopak nejsou a jaké jsou důvody a faktory ovlivňující výběr obsahu. Mimo to jsme se zabývali také počtem žáků v hodinách TV a jejich hodnocením.

Otázka č.13

Průměrný počet žáků v hodině TV:

6 odpovědí

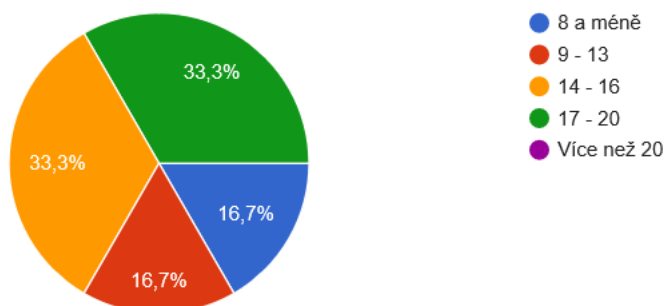
Obrázek 14: Průměrný počet žáků v hodině TV

Významným faktorem ovlivňujícím efektivitu a kvalitu výuky obecně je počet žáků v hodině. Na základě odpovědí z předchozích otázek jsme zjistili, že nadměrný počet žáků je jedním z faktorů, který doprovází výuku TV na vybrané škole. Většina učitelů TV vyučuje najednou více jak 20 žáků, pouze jeden učitel uvedl, že v hodinách vyučuje mezi 14 – 16 žáky.

Otázka č.14

Za optimální počet žáků pro výuku TV považují:

6 odpovědí

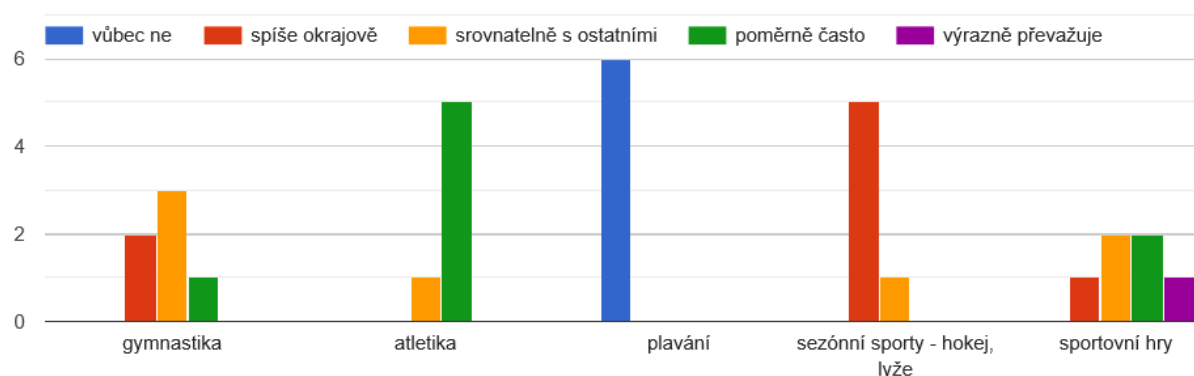

Obrázek 15: Optimální počet žáků v hodině TV

Realita se však neshoduje s představami učitelů o ideálním počtu. Názory na optimální počet žáků byly velice rozdílné. Dva učitelé se shodli, že ideální počet pro výuku TV je mezi 14 – 16 žáky. Další dva, že optimální je 17 – 20 žáků. Ostatní hlasovali i pro menší počet žáků. Nikdo však nezvolil odpověď více než 20 žáků.

Otázka č.15

Obsahová náplň TV:

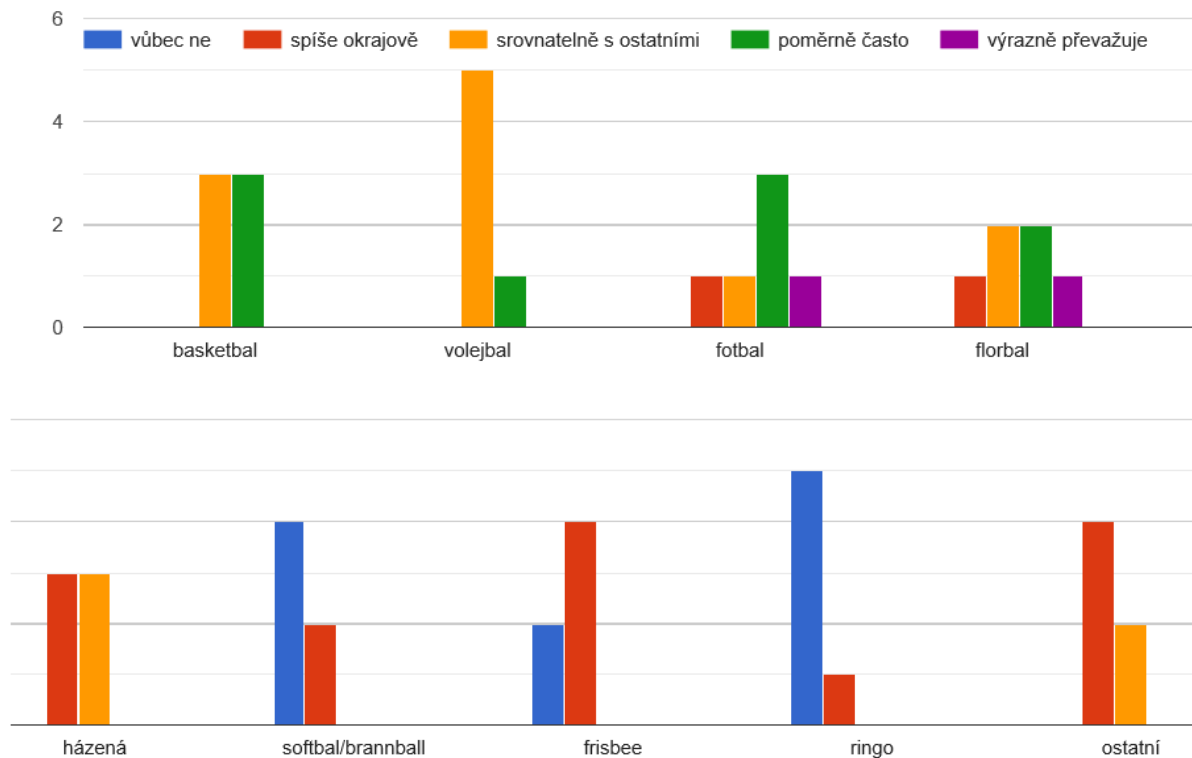

Obrázek 16: Obsahová náplň TV

Z odpovědí u obsahové náplně TV nebylo možné vyvodit jednoznačné závěry. Je zřejmé, že míra provádění jednotlivých pohybových aktivit se liší v závislosti na vyučujícím. Odhadujeme, že podobné zastoupení v hodinách TV mají gymnastika, atletika a sportovní hry. Okrajově jsou vyučovány sezónní sporty a vůbec se neprovádí výuka plavání.

Otázka č.16

Obsahová náplň ve sportovních hrách:

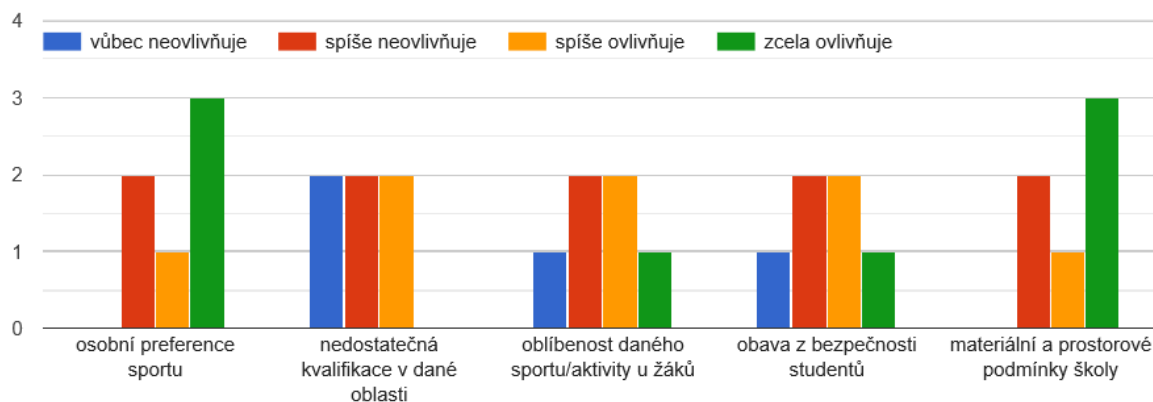

Obrázek 17: Obsahová náplň ve sportovních hrách

V rámci sportovních her jsou vyučovány všechny tradiční hry jako basketbal, volejbal, fotbal i florbal, méně prostoru je věnováno házené. Okrajově nebo vůbec nejsou vyučovány netradiční hry jako frisbee, ringo či brannball. Za cílem všestranného pohybového rozvoje žáků bychom chtěli tyto aktivity do nového ŠVP zařadit jako průpravné činnosti pro sportovní hry.

Otázka č.17

Faktory ovlivňující skladbu obsahu v rámci sportovních her:

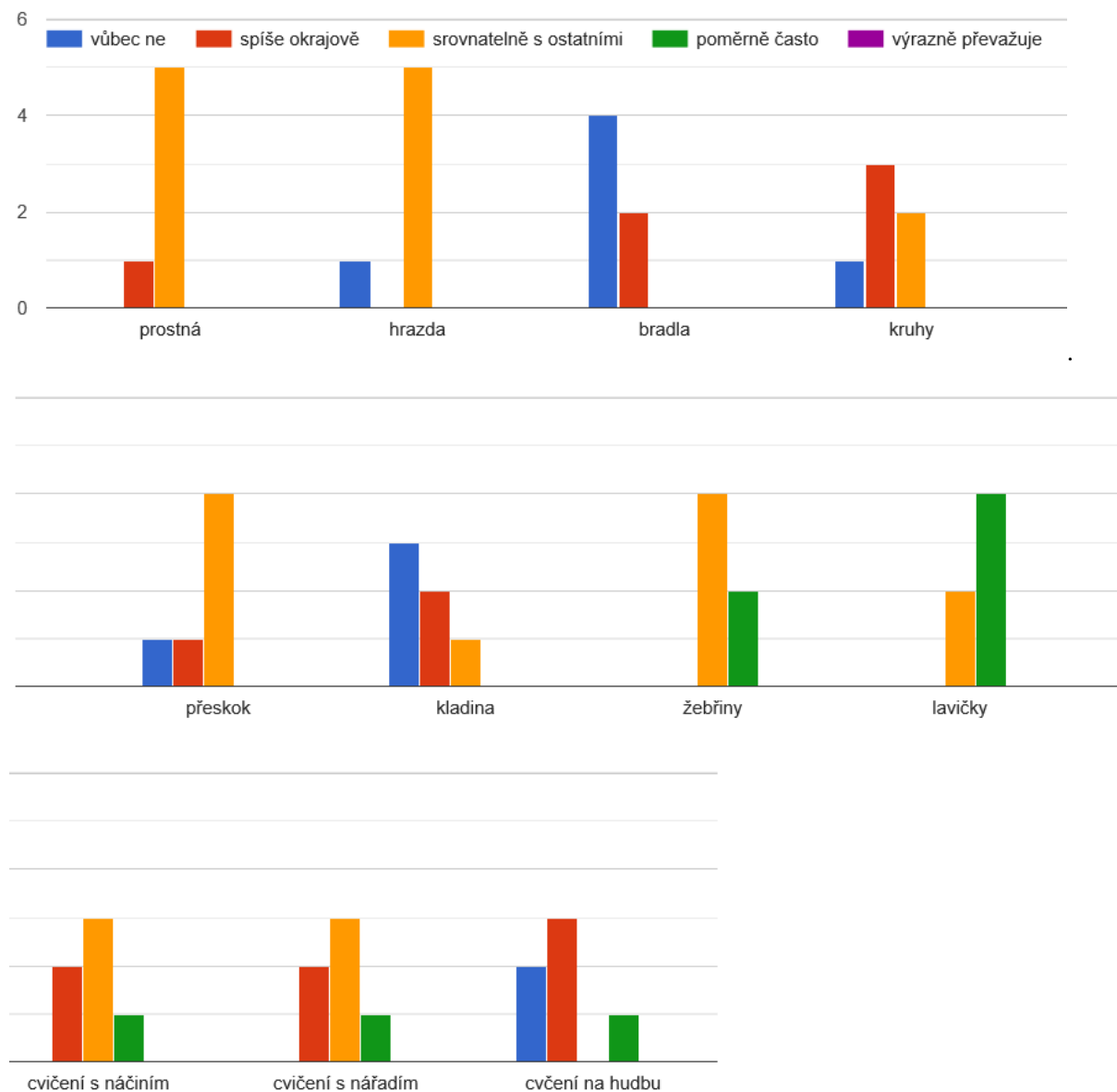

Obrázek 18: Faktory ovlivňující skladbu obsahu ve sportovních hrách

Z odpovědí u otázky č. 17 je zřejmé, že zmíněné faktory ovlivňující výuku jsou zcela individuální a každý učitel je vnímá jinak. Pro 4 z 6 učitelů jsou rozhodujícími faktory materiální a prostorové podmínky a osobní preference sportu.

Otázka č.18

Obsahová náplň v gymnastice:

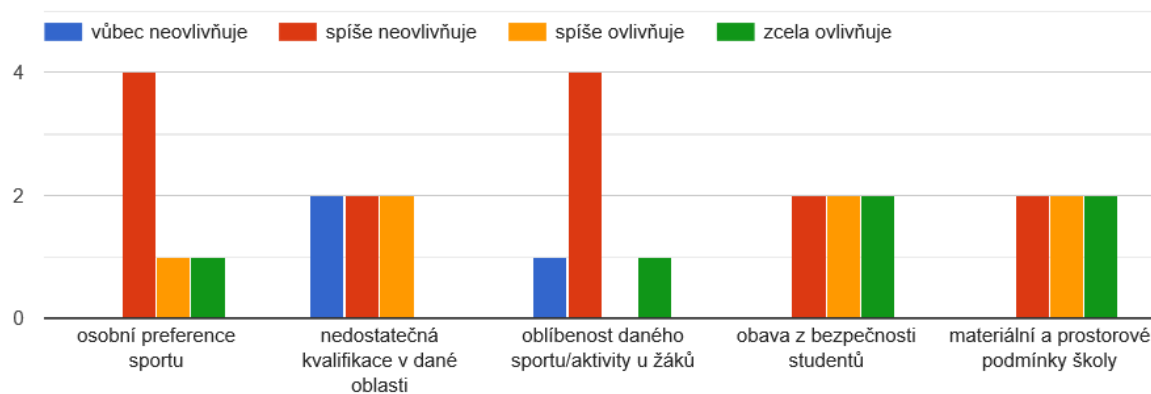

Obrázek 19: Obsahová náplň v gymnastice

Učitelé zařazují do gymnastiky většinu z nabízených možností. Méně se věnují bradlům, kladině, cvičení na kruzích a cvičení na hudbu. Naopak dominuje cvičení na lavičkách a žebřinách.

Otázka č.19

Faktory ovlivňující skladbu obsahu v rámci gymnastiky:

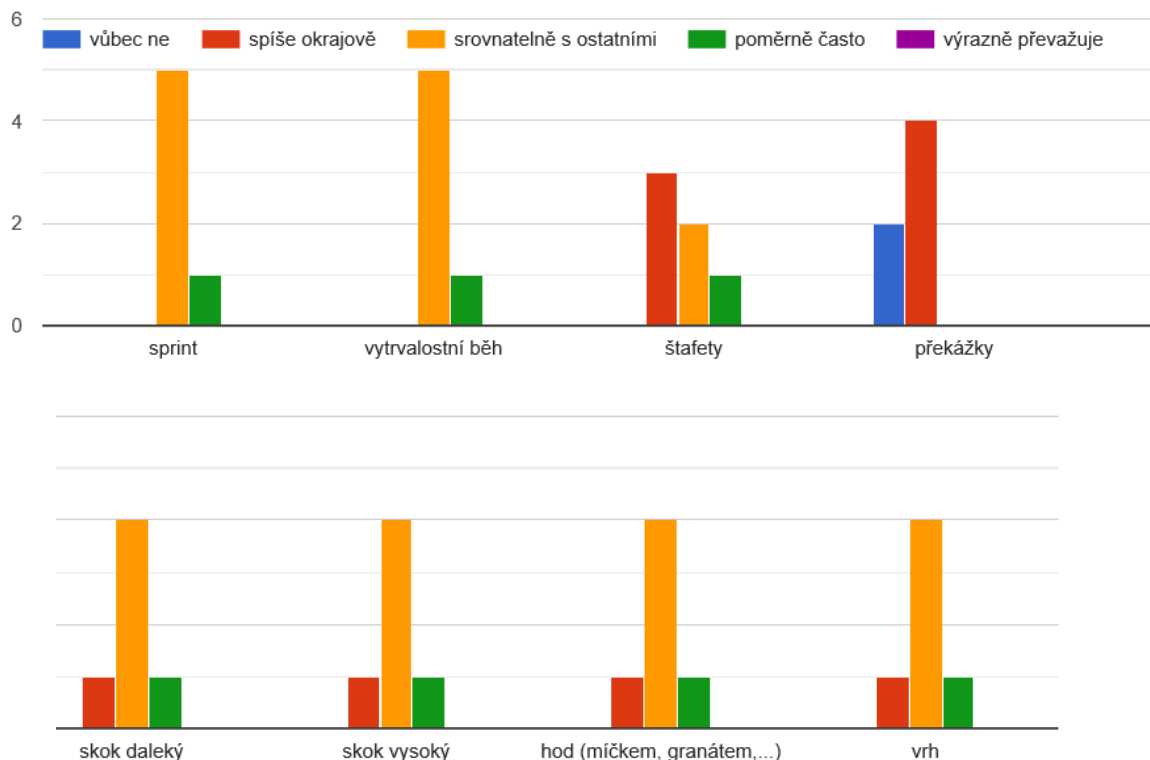

Obrázek 20: Faktory ovlivňující skladbu obsahu v gymnastice

Většina učitelů nezohledňuje své osobní preference ani oblíbenost dané aktivity u žáků při výběru gymnastického obsahu. Naopak obsah vybírají s přihlédnutím k bezpečnosti žáků a materiálním a prostorovým podmínkám.

Otázka č.20

Obsahová náplň v atletice:

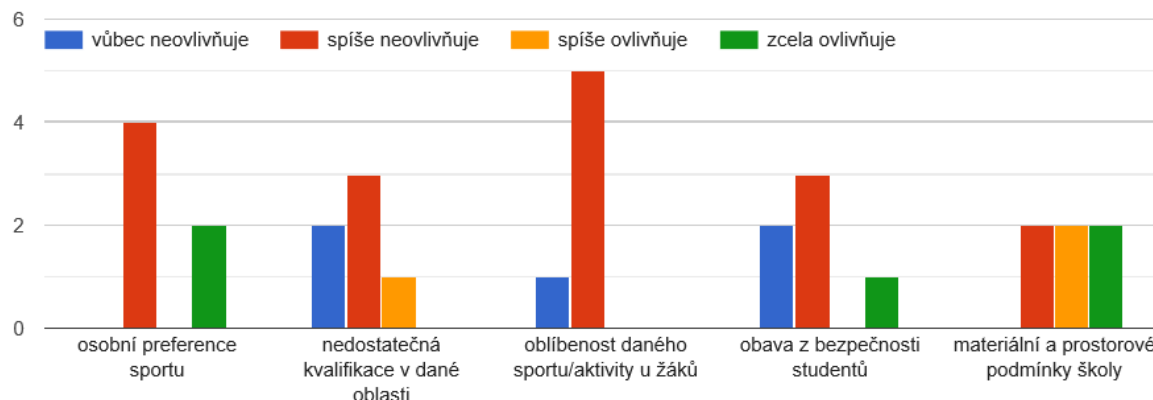

Obrázek 21: Obsahová náplň v atletice

V atletice se učitelé srovnatelně věnují sprintu, vytrvalostním běhům, skokům, hodům i vrhům. Méně do hodin zařazují štafetové běhy a velmi okrajově nebo vůbec běhy přes překážky. V rámci zpestření atletického obsahu pro žáky bychom doporučili zařazení nácviku překážkových běhů. Ve štafetových bězích vidíme příležitost žáky učit organizaci a hlavně spolupráci, která se v jiných atletických disciplínách nenaskytuje.

Otázka č.21

Faktory ovlivňující skladbu obsahu v rámci atletiky:

Obrázek 22: Faktory ovlivňující skladbu obsahu v atletice

Výzkum ukázal, že ve většině případů oblíbenost daného sportu u žáků neovlivňuje výběr obsahu u gymnastiky ani u atletiky. V atletice jsme, v porovnání s gymnastikou, zaznamenali menší obavy učitelů z bezpečnosti žáků. I zde učitelé vyjádřili, že jsou při výběru obsahu ovlivněni materiálním a prostorovým zázemím školy.

Otázka č.22

Aktivity/činnosti, které byste rádi zařadili do výuky, ale nemáte na ně potřebný prostor/vybavení:

6 odpovědí

paddleboard

soft tenis, badminton, TRX

gymnastický sál, horolezecká stěna (alespoň boulder)

plavání

Plavání

nic

Obrázek 23: Postrádané aktivity ve výuce TV - autentické odpovědi

V otázce č. 22 učitelé vyjadřovali svá přání ohledně činností, které by rádi zařadili do výuky TV, ale nemají pro ně potřebné zázemí či vybavení. Dva z šesti učitelů by rádi do hodin TV

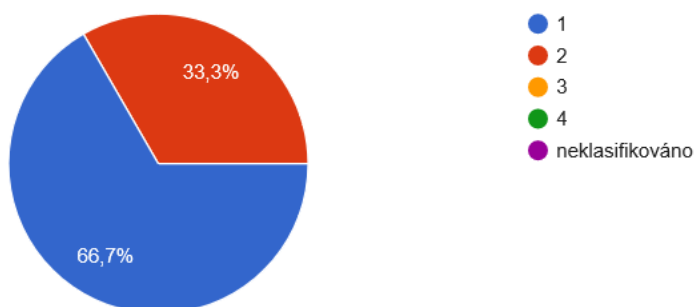
zařadili výuku plavání. Ostatní zmínili ve svých odpovědích činnosti jako lezení, raketové sporty a moderní aktivity, jako je paddleboard a TRX. Tato přání se pokusíme při tvorbě nového ŠVP zohlednit.

Pojetí tělesné výchovy se změnilo, když došlo k odklonu orientace na výkon žáka a daleko více začala být zohledňována snaha, zájem a individuální předpoklady žáka. Proto nás zajímalo, k jakým faktorům učitelé při udělování výsledné známky přihlíží.

Otázka č.23

Průměrná známka žáků z TV

6 odpovědí

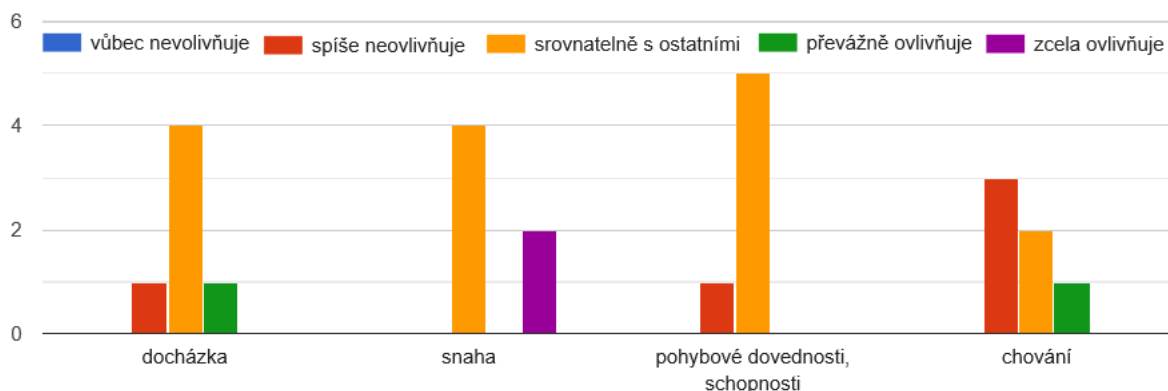

Obrázek 24: Průměrná známka žáků z TV

Je obecně známo, že známka působí na žáka jako motivace. V tělesné výchově, kde je jedním z hlavních cílů vybudovat u žáka pohybové návyky a zajistit, aby z pohybu pociťoval radost a uspokojení, to platí dvojnásob. Proto nás nepřekvapil fakt, že učitelé udělují žákům z tělesné výchovy na vysvědčení stupeň výborný a chvalitebný.

Otázka č.24

Známku z TV ovlivňuje:

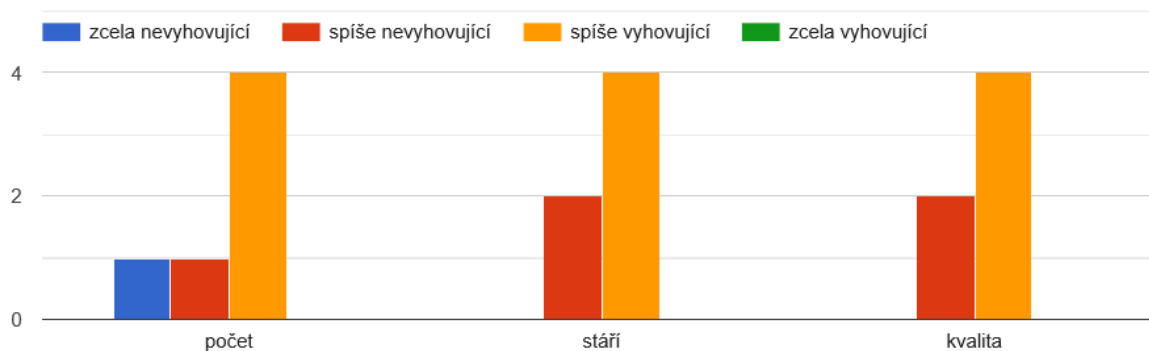
Obrázek 25: Faktory podílející se na výsledné známce z TV

Z grafu je zřejmé, že při hodnocení přikládají učitelé největší váhu snaze a úrovni pohybových dovedností. Pro většinu učitelů je rozhodující také docházka na hodiny. Tři učitelé označili chování jako faktor, který se na výsledné známce z TV nepodílí, což si vysvětlujeme tím, že v chování je žák hodnocen na vysvědčení samostatně.

Poslední část dotazníku je zaměřena na to, jak učitelé hodnotí materiální a prostorové podmínky a jak jsou s nimi spokojeni. Získané odpovědi nám pomohou při závěrečné komparaci.

Otázka č.25

Náčiní pro sportovní hry (míče, rakety, hokejky, atd.) hodnotím z hlediska:

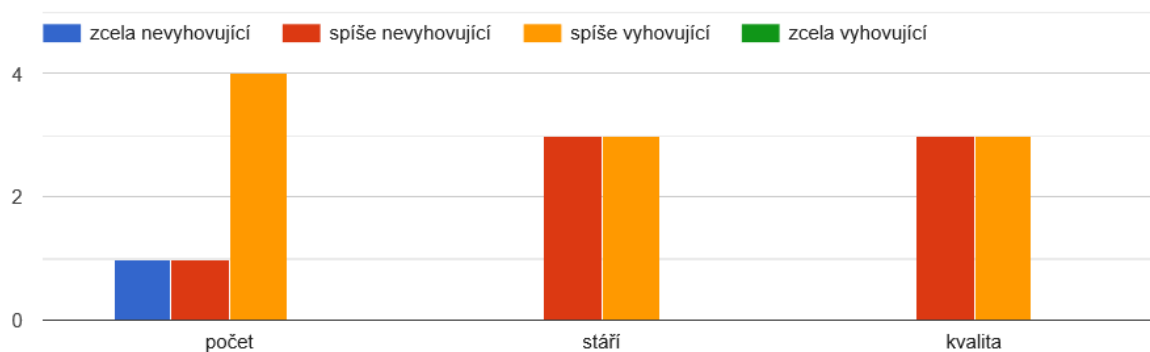
Obrázek 26: Hodnocení náčiní pro sportovní hry

Čtyři učitelé hodnotí náčiní pro sportovní hry ze všech hledisek jako spíše vyhovující. Zbylí

dva učitelé označili náčiní pro všechny kategorie jako spíše nevyhovující. K počtu se jeden z těchto učitelů vyjádřil jako k zcela nevyhovujícímu.

Otázka č.26

Náčiní na gymnastiku (švihadla, medicinbaly, tyče, atd.) hodnotím z hlediska:

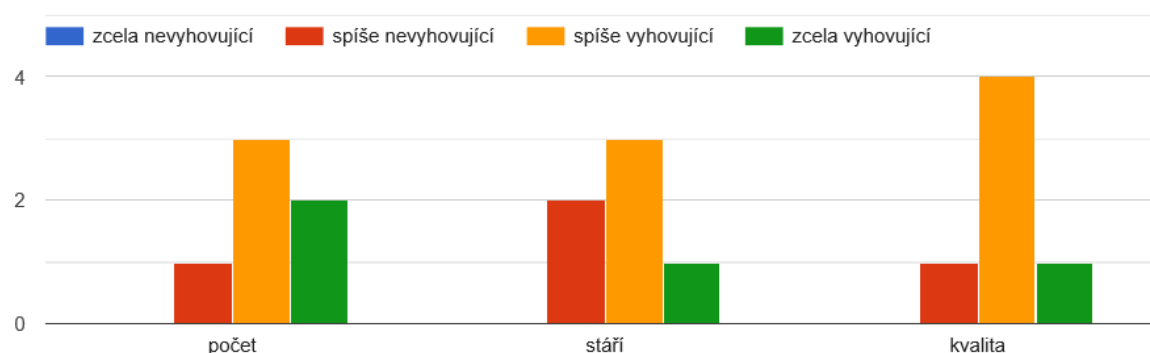

Obrázek 27: Hodnocení náčiní na gymnastiku

Náčiní na gymnastiku je pro polovinu učitelů z hlediska stáří a kvality spíše vyhovující, druhá polovina zastává opačný názor. K počtu se čtyři učitelé vyjádřili kladně a označili ho za spíše vyhovující, zatímco dva učitelé nejsou s náčiním po této stránce spokojeni.

Otázka č.27

Nářadí na gymnastiku (hrazda, kladina, bedna, můstek, atd.) hodnotím z hlediska:

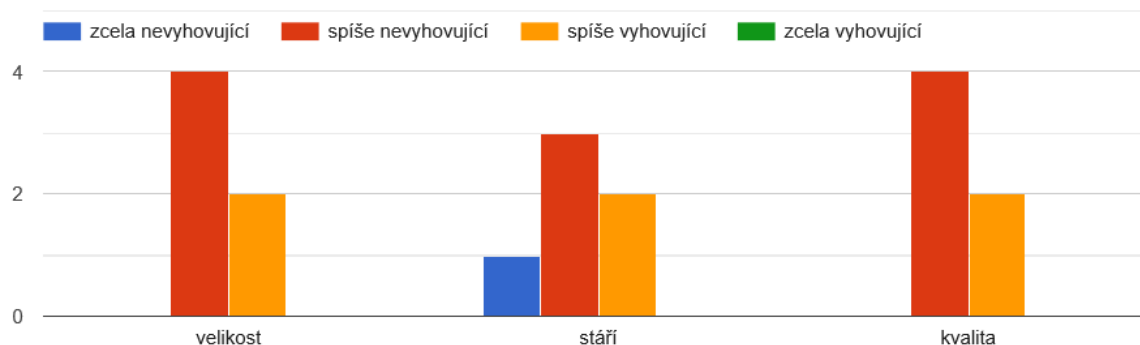

Obrázek 28: Hodnocení nářadí na gymnastiku

Většina učitelů (5 z 6) je spíše a zcela spokojena s počtem i kvalitou tělocvičného nářadí na gymnastiku. Dva učitelé se vyjádřili záporně ke staří nářadí a označili ho jako spíše nevyhovující.

Otázka č.28

Tělocvičnu hodnotím z hlediska:

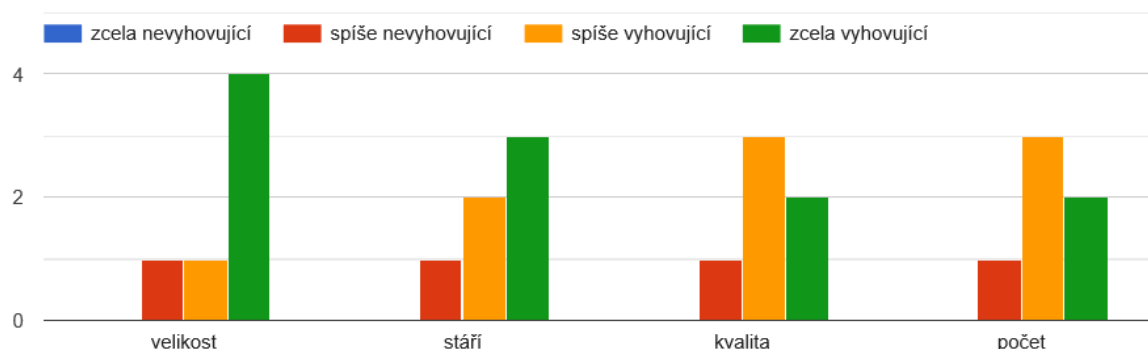

Obrázek 29: Hodnocení tělocvičny

V grafu vypovídajícím o hodnocení tělocvičny zřetelně převládá červená barva, která označuje její velikost, stáří a kvalitu za spíše nevyhovující. Ve všech případech se k tělocvičně negativně vyjádřili čtyři z šesti respondentů. U každé kategorie jsou dva učitelé, kteří tělocvičnu z daného hlediska označili jako spíše vyhovující.

Otázka č.29

Venkovní prostory pro TV hodnotím z hlediska:

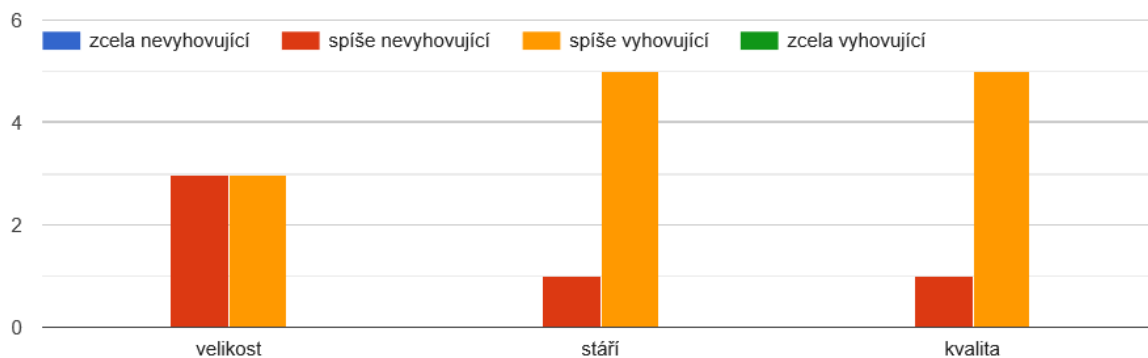

Obrázek 30: Hodnocení venkovních prostor

Pouze jeden z šesti respondentů ohodnotil venkovní prostory po všech stránkách jako spíše nevyhovující. Zbylí respondenti tyto faktory označili za spíše a zcela vyhovující. Nejlépe jsou tyto prostory hodnoceny z hlediska velikosti.

Otázka č.30

Ostatní prostory (posilovna, spinning,...) hodnotím z hlediska:

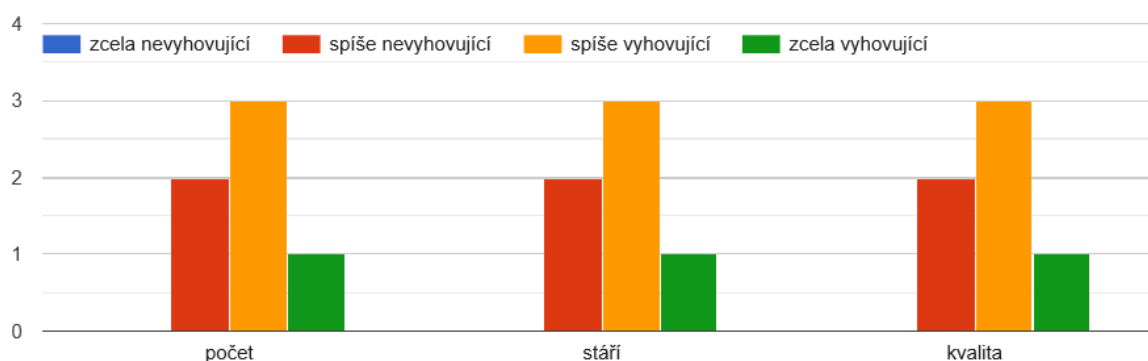

Obrázek 31: Hodnocení ostatních prostor

Posilovna a spinning získaly dobré hodnocení z hlediska stáří a kvality, když je 5 z 6 učitelů označilo jako spíše vyhovující. Naopak tři z šesti respondentů by uvítali větší rozlohu těchto prostor, která by taktéž vyřešila problém týkající se dohledu učitele nad žáky.

Otázka č.31

Hygienické zázemí (šatny, kabiny, sprchy,...) hodnotím z hlediska:

Obrázek 32: Hodnocení hygienického zázemí

Dva učitelé shodně označili hygienické zázemí ze všech třech hledisek jako spíše nevyhovující. Zbývající učitelé tyto prostory považují za spíše či zcela vyhovující, a to z hlediska počtu, stáří i kvality.

5 Komparace současných a nových podmínek

Škola plánuje v rozmezí následujících pěti let stavbu nové tělocvičny v místě té stávající. Následující komparace vychází z našeho výzkumu a vypracovaného projektu na výstavbu sportovní haly. Pro účely této práce mohly být z vizualizace nové tělocvičny použity pouze některé informace, pro naše potřeby ale dostačující.

V plánech je vybudovat víceúčelovou halu o rozměrech 38 x 57 m, která poskytne kvalitní a dostatečně velké prostory pro běžné sportovní aktivity a zázemí nejen pro žáky a učitele, ale také pro ostatní návštěvníky, diváky, trenéry a rozhodčí. Návrh zahrnuje vstupní halu v horním patře s WC, bufetem a nápojovými automaty. Dále 6 šaten a 3 umývárny po 4 sprchách, 4 umyvadlech a 2 toaletách, kabinet pro učitele a technické zázemí. Ve spodním, podzemním patře se nachází tělocvičné prostory (800 m²), posilovna se sálem na spinning (87 m²), lezecká stěna a nářad'ovna (84 m²). Dále technické zázemí, WC a šatny pro trenéry a rozhodčí. V plánu je také vybudování podzemního tunelu, který by propojoval tělocvičnu s učilištěm a umožnil by tak vstup učitelům a žákům přímo do spodního patra tělocvičny.

Pro přehlednost při porovnávání jsme vytyčili několik bodů, které považujeme za zásadní:

1) Velikost tělocvičny

Největší přínos nové tělocvičny spatřujeme v její velikosti. Současné prostory tělocvičny mohou poskytnout výuku maximálně jedné třídě o 30 žácích. Nové prostory by umožnily provádět výuku TV dvěma až třem třídám zároveň, z čehož dvě třídy by mohly být v tělocvičně a třetí na lezecké stěně či v posilovně a na spinningu.

2) Vzdálenost tělocvičny od školy

Díky tomu, že by byla nová tělocvična vybudována přímo u školy, nemuselo by být tak často využíváno venkovních prostor vzdálených 1,8 km. Učitelům by tak odpadla přítěž v podobě přechodů na a ze sportoviště. Navíc by byl zajištěn snadný přesun žáků a personálu do tělocvičny pomocí podzemního tunelu. Žáci by tak mohli využívat školních i tělocvičných šaten a nemuseli by se oblékat a obouvat kvůli venkovnímu přesunu.

3) Organizace výuky

Hodiny TV by už nemusely být nasazovány na první a poslední vyučovací hodiny. Vznikly by

tak nové možnosti při vytváření rozvrhů. Učitelům TV by odpadla starost s plánováním výuky, která je momentálně závislá na přesné organizaci. Učitelé by tak mohli lépe přizpůsobovat výuku svým aktuálním potřebám.

4) Bezpečnost

Někteří učitelé (4 z 6) vyjádřili nespokojenost se stářím a kvalitou tělocvičny, z čehož mohou plynout také obavy o bezpečí žáků při provádění některých pohybových činností. Kvalitnější podmínky v podobě nové tělocvičny by přinesly větší jistotu a bezpečí. Směrnice, vyhlášky a normy kladou vysoké nároky na stavbu tělocvičných zařízení, kterým stavba současné tělocvičny podléhat nemusela. Z hlediska bezpečnosti spatřujeme plus také v realizaci nové posilovny a spinningu v jednom prostoru, kde by učitel měl přehled o všech žácích najednou, což současná situace nedovoluje.

5) Nové vybavení

Faktorem ovlivňujícím kvalitu výuky je bezesporu dostupné vybavení. Ačkoli současný stav nabízí široké spektrum vybavení, některé z nich již jeví známky opotřebení. Nové vybavení by navíc přineslo další možnosti ve vzdělávání v této oblasti a jeho volba by mohla být přizpůsobena požadavkům učitelů a potřebám žáků. Například lezení by díky vybudování lezecké stěny mohlo být nově zařazeno do výuky TV i mimo kurzy.

6) Pronájem prostor

Škola by již nemusela být v zimních měsících závislá na pronájmu městské sportovní haly ani sálu na stolní tenis. Pro školu by to znamenalo značnou úlevu z finančního hlediska a pro učitele a žáky méně přechodů na externí sportoviště.

7) Motivace

Motivace k učební činnosti je jedním z nejdůležitějších předpokladů školního výkonu žáka. Dle Bedrnové (2002) kvalitní pracovní prostředí eliminuje únavu zaměstnanců a zvyšuje jejich produktivitu. Můžeme tedy předpokládat, že inovace pracovních prostor by působila motivačně nejen na učitele, ale i jejich studenty a vedla by obecně k lepším výkonům z obou stran.

6 Vlastní tvorba školního vzdělávacího programu v oboru TV

Při tvorbě školního vzdělávacího programu se vycházelo z poznatků uvedených v teoretické části, z RVP pro SOU a z informací získaných z terénního a dotazníkového šetření. Učivo bylo voleno na základě výstupů formulovaných v RVP a cílů obsažených v kapitole 3.6 s přihlédnutím k úrovni pohybové zdatnosti žáků střední školy. Cíle byly konkretizovány ve vztahu k vybranému obsahu. Naším záměrem bylo vytvořit pro žáky obsahově pestrý a bohatý ŠVP, který by maximálně využíval dostupného zázemí a materiálu a akceptoval by přání učitelů TV. Jako odborný zdroj pro výběr učiva posloužily tyto publikace:

- HASÍK, J. et al. 2012. *Standardy první pomoci*. Praha: Český červený kříž. ISBN 978-80-87729-00-7.
- HOŠKOVÁ, B. 2012. *Vademecum: zdravotní tělesná výchova (druhy oslabení)*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2137-1.
- JEŘÁBEK, P. 2008. *Atletická příprava dětí a dorost*. Praha: GradaPublishing, as, 192 s. ISBN 978-80-247-0797-6.
- SKOPOVÁ, M. et al. 2014. *Základní gymnastika*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2194-4.
- NYKODÝM, J. et al. 2006. *Teorie a didaktika sportovních her*. Brno: MUNI. ISBN 80-210-4042-4.

Název předmětu	Tělesná výchova
Týdenní hodinová dotace předmětu	2
Celková hodinová dotace předmětu	8 (2 - 2 - 2 - 2)
Pojetí vyučovacího předmětu	
Obecné cíle	Vzdělávací předmět tělesná výchova usiluje o: <ul style="list-style-type: none"> • vytvoření základních pohybových návyků, • poznávání vlastních pohybových možností, • poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu, • vytvoření kladného vztahu k pohybovým aktivitám, • dodržování zásad fair play, pravidel her a soutěží, • osvojení a rozvoj tělesné, duševní a sociální zdatnosti, • poznávání zdraví jako důležité životní hodnoty, • upevnění hygienických a zdravotně preventivních návyků, • pochopení zdraví jako stav vyvážené tělesné, duševní a sociální pohody, • uvědomování si své odpovědnosti při provádění pohybové činnosti, • uvědomování si důsledků vlastního jednání a rozhodování.
Charakteristika učiva	Vzdělávací obsah je rozdělen na 3 tematické okruhy: <ul style="list-style-type: none"> • činnosti ovlivňující zdraví - význam pohybu pro zdraví, hygiena a bezpečnost, účinky pohybové aktivity na organismus; • činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností - pohybové aktivity (gymnastika, atletika, rytmické a kondiční formy cvičení, sportovní hry a další); • činnosti podporující pohybové učení - teoretické učivo vycházející z komunikace v oblasti TV, organizace v prostoru a pohybových činností, historie a současnost sportu, zásady jednání a chování, měření a posuzování dovedností, aj.
Cíle vzdělávání v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí	Vzdělávání v oboru tělesné výchovy směřuje k tomu, aby žáci: <ul style="list-style-type: none"> • vážili si zdraví, preferovali zdravý způsob života a vyvarovali se zdraví ohrožujícím návykům, • pociťovali radost a uspokojení z prováděné pohybové činnosti, • měli zájem o kultivaci svého pohybového projevu a o dosažení pohybové a sportovní gramotnosti, • byli schopni racionálně jednat v situacích osobního a veřejného ohrožení, • chovali se odpovědně v zařízeních tělesné výchovy a sportu, • pomáhali lidem se zdravotním handicapem, • dodržovali pravidla bezpečnosti, • dokázali se vyrovnávat s překážkami a zátěžovými situacemi.
Strategie výuky	Tělesná výchova se uskutečňuje na specializovaných sportovištích. Škola má k dispozici víceúčelovou sportovní halu, venkovní univerzální hřiště, atletickou dráhu, posilovnu, lezeckou stěnu a sál na spinning. V případě potřeby si škola pronajímá sál na stolní tenis. Součástí výuky jsou lyžařské a letní sportovní kurzy, kde je provozována zejména sezónní výuka. Výuka je dále realizována v podobě sportovních dnů, turnajů a mimoškolních aktivit.
Hodnocení výsledků žáků	Hodnocení žáků se řídí dle pravidel klasifikačního řádu a je zaměřeno především na: <ul style="list-style-type: none"> • úroveň tělesné zdatnosti a pohybové výkonnosti, • osvojené základní a výběrové učivo, • získané poznatky z tělesné výchovy, • vztah k pohybové aktivitě a sociální chování. <p>V tělesné výchově oproti ostatním vyučovacím předmětům je zapotřebí zabývat se také předpoklady pro dosažení výkonnosti, které se vzájemně spolupodílejí na podání výkonu. Hodnocení je realizováno jak klasifikací, tak i slovně, bodováním nebo mimikou a souhlasnými či nesouhlasnými gesty. Do hodnocení je zohledňována také snaha, zájem a individuální předpoklady žáka.</p>

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a aplikaci průřezových témat	<p>Klíčové kompetence</p> <p>Kompetence k učení</p> <ul style="list-style-type: none"> • sleduje a hodnotí výkon svůj i výkon svých spolužáků • osvojuje si pravidla her a odbornou terminologii • poznává úspěch a buduje sebedůvěru • je veden k práci s informacemi • uplatňuje různé způsoby práce při vyhledávání informací <p>Kompetence k řešení problémů</p> <ul style="list-style-type: none"> • je veden k samostatnému rozhodování • učí se rozhodovat rychle a zodpovědně v navozovaných herních situacích • dovede uplatňovat naučené modelové situace k řešení stresových a konfliktních situací • dovede rozpoznat hrozící nebezpečí a ví, jak se doporučuje na ně reagovat • podílí se na přípravě a organizaci vlastních sportovních akcí • rozhoduje o výsledcích utkání a výkonech spolužáků <p>Kompetence komunikativní</p> <ul style="list-style-type: none"> • učí se komunikovat při týmových činnostech • učí se porozumět zadaným úkolům a nalézat řešení • při řešení úkolu uplatňuje různé metody myšlení • učí se vyjadřovat jasně a srozumitelně • své postoje a názory obhajuje vhodnými argumenty • respektuje názory druhých <p>Kompetence sociální a personální</p> <ul style="list-style-type: none"> • odhaduje své fyzické a duševní možnosti • předpovídá důsledky svého jednání a chování • učí se přijímat rady i kritiku od ostatních a přiměřeně na ni reagovat • přistupuje kriticky k novým poznatkům a informacím, ověřuje si je • zvažuje názory a postoje druhých • uvědomuje si důsledky nezdravého životního stylu na své zdraví • ke svému zdraví přistupuje odpovědně, pečuje o svůj fyzický i duševní rozvoj • má zájem pracovat v týmu a podílet se na týmové spolupráci • podílí se na vytváření mezilidských vztahů, snaží se předcházet konfliktům a nepodléhat předsudkům vůči druhým <p>Kompetence občanská</p> <ul style="list-style-type: none"> • učí se jednat odpovědně, samostatně, ve vlastním i veřejném zájmu • je veden k jednání v duchu fair-play • je veden k dodržování pravidel, k jednání s morálními principy
	<p>Průřezová témata</p> <p>Občan v demokratické společnosti (žáci si vytvářejí hodnoty a postoje, jsou vedeni k dodržování demokratických hodnot, učí se být zodpovědným občanem)</p> <p>Člověk a životní prostředí (žáci chápou význam životního prostředí a jednají v duchu udržitelnosti rozvoje)</p> <p>Člověk a svět práce (žáci se učí pohotově reagovat na nové situace, plánovat a řídit činnost, odpovědně se rozhodovat)</p>

Ročník	1.	
Počet hodin týdně	2	
ATLETIKA		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> osvojují si techniku vybraných atletických disciplín rozvíjí svalovou sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost a pohyblivost využívají pohybové činnosti pro všestrannou pohybovou přípravu a zvyšování tělesné zdatnosti 	<ul style="list-style-type: none"> běhy - technika běhu (šlapavý a švihový způsob běhu) technika startů sprinty - běh na 100 m, běh na 200 m rozvoj aerobní vytrvalosti - běh na 800 m odrazová příprava skoky - technika skoků skoky do dálky, do výšky 	10
GYMNASTIKA		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> je schopen sladit pohyb s hudbou, umí sestavit pohybové vazby a vytvořit pohybovou sestavu užívá gymnastickou terminologii zvládá jednoduché akrobatické sestavy, přeskoky, obraty aj. uplatňuje ve svém jednání základní znalosti o stavbě a funkci lidského organismu jako celku 	<ul style="list-style-type: none"> cvičení s hudbou - vedení rozcvičení na hudbu základy rytmické gymnastiky průpravná cvičení pro akrobacii (převaly, kolébky, obraty, poskoky, skoky, zpevňovací cvičení, aj.) kotouly a jejich obměny stoje na lopatkách, na hlavě, na rukou přemet stranou jednoduchá akrobatická sestava cvičení na lavičce/nízké kladině (přeskoky, kroky, skoky, obraty, rovnovážné polohy, seskoky) 	10
SPORTOVNÍ HRY		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> využívají pohybové činnosti pro všestrannou pohybovou přípravu a zvyšování tělesné zdatnosti osvojují si herní činnosti volejbalu a basketbalu 	<ul style="list-style-type: none"> basketbal - seznámení s míčem, dribling, přihrávka, střelba volejbal - seznámení s míčem, odbití obouruč vrchem, odbití obouruč spodem, podání spodem a vrchem, nácvik útočného úderu 	20
SEZÓNNÍ SPORTY A NETRADIČNÍ TV		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> volí vhodné sportovní vybavení pro sjezdové lyžování a dovede ho udržovat a ošetřovat ovládá pravidla daných netradičních her osvojují si principy hry fair-play osvojené dovednosti využívá při sportovních hrách 	<ul style="list-style-type: none"> lyžařský kurz - jízda na vleku, základy sjezdového lyžování, údržba lyžařského vybavení, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině vybíjená - příprava pro míčové hry frisbee - příprava pro míčové hry ringo - příprava pro míčové hry 	10 (+1 týden lyžařský kruz)
PRŮPRAVNÁ, KONDIČNÍ, KOORDINAČNÍ A KOMPENZAČNÍ CVIČENÍ		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> samostatně provádí cvičení pro přípravu organismu před a po pohybové činnosti osvojují si správnou techniku cvičení na posilovacích strojích zvolí vhodná cvičení ke korekci svého zdravotního oslabení a dokáže rozlišit vhodné a nevhodné pohybové činnosti vzhledem k poruše svého zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> cvičení pro přípravu organismu před pohybovou činností cvičení pro zklidnění organismu po pohybové činnosti posilovna - metodika kondičního posilování zdravotní TV - základní pravidla pro uvolňování a protahování při korekci svalové nerovnováhy; základní pravidla pro posilování při korekci svalové nerovnováhy spinning 	10
PÉČE O ZDRAVÍ A BEZPEČNOST		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> popíše vliv fyzického a psychického zatížení na lidský organismus dovede posoudit psychické, estetické a sociální účinky pohybových činností popíše, jak faktory životního prostředí ovlivňují zdraví lidí dokáže vyhledat potřebné informace z oblasti zdraví a pohybu prokáže dovednosti poskytnutí první pomoci sobě a jiným 	<ul style="list-style-type: none"> hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech životní styl a činitelé ovlivňující zdraví duševní zdraví a rozvoj osobnosti zásady jednání v situacích osobního ohrožení a za mimořádných událostí první pomoc - důležitá telefonní čísla, počínání při nehodách a krizových situacích 	6
<i>Celkem hodin</i>	66	

Ročník	2.	
Počet hodin týdně	2	
ATLETIKA		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> osvojuje si techniku vybraných atletických disciplín využívá pohybové činnosti pro všestrannou pohybovou přípravu a zvyšování tělesné zdatnosti pomáhá s organizací a realizací atletických závodů 	<ul style="list-style-type: none"> technika štafetové předávky štafetové běhy technika a nácvik překážkových běhů skoky - do dálky, do výšky technika vrhů a hodů vrh koulí a hod míčkem organizace atletických závodů - Corny středoškolský atletický pohár 	10
GYMNASTIKA		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> dovede připravit prostředky k plánovaným pohybovým činnostem uplatňuje zásady bezpečnosti při gymnastických aktivitách poskytuje záchranu a pomoc při cvičení na hrazdě zvládne obtížný prvek s dopomocí 	<ul style="list-style-type: none"> akrobacie šplh o tyči, na laně zpevňovací a rotační průprava cvičení na hrazdě - svísy, vzpor, výmyk, vzepření, zášvih, seskok, toče, podmet příprava náradí, nácvik dopomoci a záchrany na hrazdě 	10
SPORTOVNÍ HRY		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> komunikuje při pohybových činnostech – dodržuje smluvené signály ovládá pravidla basketbalu a volejbalu zvládá základní herní činnosti volejbalu, basketbalu a fotbalu dovede rozlišit jednání fair play od nespportovního jednání participuje na týmových herních činnostech družstva účastní se pořádání turnaje (losování, zápis výsledků, atd.) 	<ul style="list-style-type: none"> basketbal - herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, hra podle pravidel třídní turnaj v basketbalu volejbal - herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, hra podle pravidel fotbal - seznámení s míčem, vedení míče, přihrávka, zpracování míče, střelba 	20
SEZÓNŇNÍ SPORTY A NETRADIČNÍ TV		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> volí vhodné sportovní vybavení pro netradiční hry ovládá pravidla vybraných netradičních her účastní se pořádání turnaje (losování, zápis výsledků, atd.) dodržuje zásady bezpečnosti při lezení na stěně 	<ul style="list-style-type: none"> badminton stolní tenis (třídní turnaj) soft tenis lezení na stěně 	10
PRŮPRAVNÁ, KONDIČNÍ, KOORDINAČNÍ A KOMPENZAČNÍ CVIČENÍ		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> osvojuje si správnou techniku cvičení na posilovacích strojích ověří úroveň tělesné zdatnosti a svalové nerovnováhy ovládá kompenzační cvičení k regeneraci tělesných a duševních sil, i vzhledem k požadavkům budoucího povolání 	<ul style="list-style-type: none"> cvičení pro přípravu organismu před pohybovou činností cvičení pro zklidnění organismu po pohybové činnosti posilovna - metodika kondičního posilování zdravotní TV - kompenzační cvičení a správné držení těla, korektivní cvičení podle druhu oslabení test svalové nerovnováhy, pohybové testy spinning 	10
PÉČE O ZDRAVÍ A BEZPEČNOST		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> dovede rozpoznat hrozící nebezpečí a ví, jak se doporučuje na ně reagovat dovede posoudit vliv pracovních podmínek a povolání na své zdraví v dlouhodobé perspektivě popíše úlohu státu a místní samosprávy při ochraně zdraví a životů obyvatel dovede uplatňovat naučené modelové situace k řešení stresových a konfliktních situací prokáže dovednosti poskytnutí první pomoci sobě a jiným 	<ul style="list-style-type: none"> zásady jednání v situacích osobního ohrožení a za mimořádných událostí odpovědnost za své zdraví a za zdraví druhých prevence úrazů a nemocí práva a povinnosti v případě nemoci či úrazu první pomoc - sportovní zranění a zlomeniny, poškození teplem a chladem 	6
<i>Celkem hodin</i>	66	

Ročník	3.	
Počet hodin týdně	2	
ATLETIKA		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> • zdokonaluje se v atletických disciplínách • usiluje o co nejlepší výkon • měří a hodnotí svoje výkony a výkony ostatních, rozhoduje o umístění v jednotlivých disciplínách • řídí se základními pravidly atletických disciplín 	<ul style="list-style-type: none"> • běhy, skoky, vrhy, hody • víceboj (sprint, skok daleký, vrh koulí, skok vysoký, běh na 800 m) • vzájemné měření a záznam výsledků při víceboji • štafetové závody (4 x 100 m) 	10
GYMNASTIKA		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> • umí zacházet s gymnastickým náradím a náčiním • dodržuje pravidla bezpečnosti při provádění gymnastických aktivit • poskytuje pomoc a záchranu na hrazdě a přeskoku • využívá dovedností získaných gymnastickou přípravou • zdokonaluje techniku gymnastického cvičení • zvládne obtížný prvek s pomocí 	<ul style="list-style-type: none"> • akrobacie • hrazda • odrazová a doskoková příprava • rotační příprava • přeskok přes kozu a švédskou bednu (roznožka, skrčka) • nácvik pomoci při přeskoku • malá trampolína - příprava, přímé skoky, skoky s obraty a převratové skoky 	10
SPORTOVNÍ HRY		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> • komunikuje při pohybových činnostech - dodržuje smluvené signály • ovládá pravidla fotbalu • rozlišuje zásady fair-play od nesportovního jednání • osvojuje si základní herní činnosti florbalu a házené • participuje na týmových herních činnostech družstva 	<ul style="list-style-type: none"> • fotbal - herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, hra podle pravidel • florbal - seznámení s míčem, vedení míče, přihrávka, zpracování míče, střelba • házená - seznámení s míčem, dribling, přihrávka, střelba 	20
SEZÓNÍ SPORTY A NETRADIČNÍ TV		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> • volí vhodné sportovní vybavení odpovídající příslušné činnosti a okolním podmínkám • ovládá pravidla vybraných netradičních her • dodržuje zásady fair play • osvojené dovednosti využívá při sportovních hrách 	<ul style="list-style-type: none"> • sportovně - turistický kurz (lezení, cyklistika, turistika, střelba ze vzduchovky, orientační běh, vodní turistika, paddleboard) • lakros (příprava pro míčové hry) • nohejbal (příprava pro míčové hry) • frisbee (příprava pro míčové hry) 	10 (+ 1 týden sportovně-turistický kurz)
PRŮPRAVNÁ, KONDIČNÍ, KOORDINAČNÍ A KOMPENZAČNÍ CVIČENÍ		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> • dodržuje zásady sportovního tréninku • ovládá správnou techniku cvičení na posilovacích strojích • samostatně provádí zdravotně zaměřená cvičení, cvičení pro tělesnou a duševní relaxaci 	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení pro přípravu organismu před pohybovou činností • cvičení pro zklidnění organismu po pohybové činnosti • posilovna - kondiční posilování • zdravotní TV - kompenzační cvičení a správné držení těla, korektivní cvičení podle druhu oslabení • spinning 	10
PÉČE O ZDRAVÍ A BEZPEČNOST		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> • zdůvodní význam zdravého životního stylu • diskutuje a argumentuje o etice v partnerských vztazích, o vhodných partnerech a o odpovědném přístupu k pohlavnímu životu • objasní důsledky sociálně patologických závislostí na život jednotlivce, rodiny a společnosti a vysvětlí, jak aktivně chránit svoje zdraví • prokáže dovednosti poskytnutí první pomoci sobě a jiným 	<ul style="list-style-type: none"> • životní styl, výživa a stravovací návyky, rizikové chování a rizikové faktory poškozující zdraví • partnerské vztahy a sexualita • první pomoc - poruchy vědomí, poruchy dýchání, poruchy krevního oběhu 	6
Celkem hodin		66

Ročník	4.	
Počet hodin týdně	2	
ATLETIKA		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjí aerobní zdatnost osvojuje si základy techniky hodu oštěpem a granátem usiluje o co nejlepší výkon 	<ul style="list-style-type: none"> vrh koulí hod oštěpem běhy vytrvalostní - běh na 800 m, běh na 1500 m, běh na 3000 m Cooperův test 	10
GYMNASTIKA		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> využívá získaných dovedností z gymnastické průpravy zdokonaluje se v provádění jednotlivých gymnastických prvků osvojuje si základní gymnastické prvky na kružích zvládne obtížný prvek s dopomocí 	<ul style="list-style-type: none"> akrobacie odrazová a doskoková průprava rotační průprava přeskok malá trampolína kruhy - komíhání, houpání, seskoky, překot vzad skrčmo a roznožmo s dopomocí 	10
SPORTOVNÍ HRY		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> komunikuje při pohybových činnostech – dodržuje smluvené signály ovládá základní herní činnosti a pravidla fotbalu, florbalu a házené dovede rozlišit jednání fair play od nespportovního jednání participuje na týmových herních činnostech družstva 	<ul style="list-style-type: none"> fotbal - herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, hra podle pravidel florbal - herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, hra podle pravidel házená - herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, hra podle pravidel 	20
SEZÓNŇNÍ SPORTY A NETRADIČNÍ TV		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> volí odpovídající sportovní vybavení hraje podle pravidel účastní se pořádání turnaje (losování, zápis výsledků, atd.) dodržuje zásady bezpečnosti při lezení 	<ul style="list-style-type: none"> badminton stolní tenis (pořádání meziškolního turnaje ve stolním tenise) soft tenis lezení 	10
PRŮPRAVNÁ, KONDIČNÍ, KOORDINAČNÍ A KOMPENZAČNÍ CVIČENÍ		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje zásady sportovního tréninku - dovede navrhnout jednoduchý kondiční program volí vhodná cvičení ke korekci svého zdravotního oslabení a dokáže rozlišit vhodné a nevhodné pohybové činnosti vzhledem k poruše svého zdraví uplatňuje osvojené způsoby relaxace 	<ul style="list-style-type: none"> cvičení pro přípravu organismu před pohybovou činností cvičení pro zklidnění organismu po pohybové činnosti posilovna - kondiční posilování zdravotní TV - kompenzační cvičení a správné držení těla, korektivní cvičení podle druhu oslabení spinning zásady sestavování a vedení sestav všeobecně rozvíjejících nebo cíleně zaměřených cvičení 	10
PÉČE O ZDRAVÍ A BEZPEČNOST		
<i>výstupy</i>	<i>učivo</i>	<i>časová dotace</i>
<ul style="list-style-type: none"> prokáže dovednosti poskytnutí první pomoci sobě a jiným kriticky hodnotí mediální obraz krásy lidského těla a komerční reklamu; dovede posoudit prospěšné možnosti kultivace a estetizace svého vzhledu 	<ul style="list-style-type: none"> zásady jednání v situacích osobního ohrožení a za mimořádných událostí první pomoc - protišoková opatření, nebezpečí udušení, krvácení a ošetření ran mediální obraz krásy lidského těla, komerční reklama 	6
<i>Celkem hodin</i>	66	

7 Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce bylo vytvořit nový školní vzdělávací program pro vybrané střední odborné učiliště strojírenské. Abychom dosáhli vytyčeného cíle, bylo zapotřebí provést několik dílčích úkolů.

Úkolem teoretické části práce bylo syntetizovat poznatky z oblasti tvorby školních vzdělávacích programů. Kromě metodických doporučení pro vytvoření ŠVP tato část zahrnuje také obecné informace o středním a středním odborném vzdělávání. Poslední kapitola je věnována oboru tělesné výchovy, jejímu obsahu, cílům, hodnocení a podmínkám, ve kterých se vzdělávací proces odehrává.

V praktické části bylo nejprve provedeno terénní šetření zaměřené na zmapování prostorových a materiálních podmínek. Konkrétně jsme se zabývali zařízeními, které škola využívá pro výuku, jejich velikostí, dostupným náčiním a náradím. Poté byl vytvořen dotazník pro vyučující s cílem zjistit další potřebné informace týkající se výuky TV. Ten se věnoval zejména obsahové stránce TV, jejím determinantům a postojům učitelů k výuce, pracovní náplni, ohodnocení a zázemí. V dalším kroku byla provedena závěrečná komparace poskytující srovnání současné situace se situací, která nastane po vybudování nové sportovní haly.

Při tvorbě ŠVP jsme se opírali o teoretické poznatky a zohledňovali výsledky provedeného výzkumu. Naší snahou bylo maximálně využít nejen všech stávajících možností školy, ale také těch, které přinesou nové prostory. Při výběru učiva jsme se řídili výstupy uvedenými v RVP pro SOU a oborovými didaktikami. Přihlíželi jsme také k pohybovým dovednostem žáků střední školy a dbali na metodickou návaznost učiva.

Cíl a dílčí úkoly práce lze označit jako splněné v plném rozsahu. Vytvořený školní vzdělávací program je připravený pro případné použití na vybrané škole.

8 Seznam použitých zdrojů

ANTALA, B., et al. 2001. *Didaktika školskej telesnej výchovy*. Bratislava: Fakulta telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského. ISBN 978-80-968252-5-7.

ČESKO. *Vyhláška č. 343/2009 Sb., vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých*. [online]. © AION CS 2010-2021 [vid. 22. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-343>

ČESKO. *Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby* [online]. © AION CS 2010-2021 [vid. 22. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-268>

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, 2016. *Tematická zpráva: Vzdělávání v tělesné výchově, podpora rozvoje tělesné zdatnosti a pohybových dovedností* [online]. Praha: ČŠI. [vid. 22. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Vzdelavani-v-telesne-vychove.-pod>.

DOLEŽALOVÁ, O., et al. 2007. *Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů na gymnáziích* [online]. Praha: VÚP. [vid. 13. 2. 2021]. ISBN 978-80-87000-13-7. Dostupné z: https://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/6707/manual_pro_tvorbu_skolniho_vzdelavaciho_programu_na_gymnaziich.pdf

FIALOVÁ, L. et al. 2014. *Vzdělávací oblast Člověk a zdraví v současné škole*. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 978-80.246.2885.

FIALOVÁ, L., FELTLOVÁ, D. 2008. *Vzdělávací oblast člověk a zdraví*. In: Škola a zdraví pro 21. století. Brno: Masarykova univerzita. ISSN 0277-9536.

FIALOVÁ, L., KAŠPAR, L., KRÁLOVÁ, K. 2015 *Aktualizované poznatky ke vzdělávací oblasti Člověk a zdraví*. In: Sborník příspěvků z mezinárodní konference [online]. Praha: UK FTVS. [vid. 3. 3. 2021]. ISBN 978-80-87647-23-3. Dostupné z: <https://1url.cz/UKJRu>

HASÍK, J. et al. 2012. *Standardy první pomoci*. [online]. Praha: Český červený kříž. [vid. 22. 4. 2021]. ISBN 978-80-87729-00-7. Dostupné z: <https://www.cervenkykruz.eu/files/files/cz/standardy/standardy-prvni-pomoci-2017.pdf>

HOŠKOVÁ, B. et al. 2012. *Vademecum: zdravotní tělesná výchova (druhy oslabení)*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2137-1.

JERÁBEK, J., et al. 2005. *Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním vzdělávání* [online]. Praha: VÚP. [vid. 13. 2. 2021]. ISBN 978-80-87000-03-x. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/188>

- JEŘÁBEK, P. 2008. *Atletická příprava: děti a dorost*. Praha: GradaPublishing. ISBN 978-80-247-0797-6.
- KAŠPAROVÁ, J., et al. 2012. *Metodika tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. ISBN 978-80-87652-05-3.
- KOLÁŘ, Z., ŠIKULOVÁ, R. 2009. *Hodnocení žáků*. Praha: Grada. ISBN 978-80-24708-85-0
- MUŽÍK, V., VLČEK, P. et al. 2017. *Proměny tělovýchovných koncepcí a jejich vliv na realizaci obsahu vzdělávání v tělesné výchově*. In: Orbis scholae [online]. Praha: Karolinum [vid. 20.1.2021]. ISSN 1802-4637. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/315321111_Promeny_telovychovnych_koncepci_a_jejich_vliv_na_realizaci_obsahu_vzdelavani_v_telesne_vychove
- MŠMT. 2007. *Metodická informace k zabezpečování provozu a údržby ve sportovních zařízeních, na dětských hřištích a v tělocvičnách. č.j. 24 199/2007-50* [online]. [vid. 22. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/metodicka-informace>
- MŠMT. 2012. *RVP 23-41-M/01 Strojírenství* [online]. Praha: MŠMT. [vid. 30. 3. 2021]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/ML/RVP%202341M01%20Strojirenstvi.pdf>
- NPI ČR. 2015. *Vzdělávací oblast Člověk a zdraví – úvod* [online]. Praha: Národní pedagogický institut České republiky, [vid. 30. 3. 2021]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10661>
- NÚV. 2011. *Střední odborná učiliště* [online]. Praha: NÚV. [vid. 30.3.2021]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/stredni-odborna-uciliste>
- NÚV. 2011. *Střední odborné vzdělávání* [online]. Praha: NÚV. [vid. 30. 3. 2021]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/stredni-odborne-skoly>
- NÚV. 2011. *Střední vzdělávání* [online]. Praha: NÚV. [vid. 30. 3. 2021]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/stredni-vzdelavani>
- NYKODÝM, J. et al. 2006. *Teorie a didaktika sportovních her*. Brno: MUNI. ISBN 80-210-4042-4
- PLÍVA, M., HOLEČEK, Č., PÍŠA, V. 1987. *Teorie školní tělesné výchovy*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7066-416-9.
- RYCHTECKÝ, A., FIALOVÁ, L. 2002. *Didaktika školní tělesné výchovy*. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 8071846597.
- SKALKOVÁ, J. 2007. *Obecná didaktika*. 2., rozšířené a aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing as. ISBN 978-80-247-1821-7.
- SKOPOVÁ, M., et al. 2014. *Základní gymnastika*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2194-

4.

SOUŠ ŠKODA AUTO a.s. 2019. *RVP 37-41-M/01 PROVOZ A EKONOMIKA – ŠVP Průmyslový logistik*. Mladá Boleslav: SOUŠ ŠKODA AUTO a.s.. Dokument je dostupný v kanceláři školy.

STARÝ, K. 2013. *Autoevaluace školy*. [online]. Praha: NÚV. [vid. 18. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/256>

VILÍMOVÁ, V. 2009. *Didaktika tělesné výchovy*. Brno: Masarykova univerzita . ISBN 978-80-210-4936-9.

VLČEK, P., et al. 2012. *Komparace vzdělávacího obsahu tělesné výchovy z hlediska sportovních a pohybových her ve vybraných zemích*. In: PaedDr. Gustav Bago, Ph.D. *Soudobé podněty v pedagogice tělesné výchovy*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5932-0.

ZORMANOVÁ, L. 2014. *Obecná didaktika*. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, ISBN 978-80-247-4590-9.

9 Seznam příloh

Příloha č. 1: Záznamový arch pro analýzu prostorového a materiálního vybavení

Příloha č. 2: Evidence materiálu pro výuku TV

Příloha č. 1: Záznamový arch pro analýzu prostorového a materiálního vybavení

1) Zařízení, které škola využívá pro výuku tělesné výchovy

zařízení	tělocvična	venkovní travnatá plocha	posilovna	atletická dráha	plavecký bazén	jiné venkovní sportoviště	jiné
vlastní (V)/pronajaté (P)/ nevyužívá (N)							
vzdálenost od školy							

2) Velikost zařízení pro výuku tělesné výchovy

zařízení	tělocvična	venkovní travnatá plocha	posilovna	atletická dráha	plavecký bazén	jiné venkovní sportoviště	jiné
velikost							

3) Vybavenost sportovním zařízením, náčiním a pomůckami

č.	pomůcka/náčiní/nářadí	počet
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		

21.		
22.		
23.		
24.		
25.		
26.		
27.		
28.		
29.		
30.		
31.		
32.		
33.		
34.		
35.		
36.		
37.		
38.		
39.		
40.		
41.		
42.		
43.		
44.		
45.		
46.		
47.		
48.		
49.		
50.		
51.		
52.		
53.		
54.		
55.		
56.		
57.		
58.		
59.		
60.		
61.		
62.		
63.		
64.		
65.		

66.		
67.		
68.		
69.		
70.		
71.		
72.		
73.		
74.		
75.		
76.		
77.		
78.		
79.		
80.		
81.		
82.		
83.		
84.		
85.		
86.		
87.		
88.		
89.		
90.		
91.		
92.		
93.		
94.		
95.		
96.		
97.		
98.		
99.		
100.		

požadavky na tělocvičné nářadí	vyhovuje ano/ne
je označeno číslem evropské normy	
je označeno názvem, případně jinými údaji k identifikaci výrobce, prodejce nebo dovozce	
je označeno rokem výroby	
je označeno informací s počtem osob, pro které je nářadí určeno	

4) Požadavky na tělocvičnu

požadavky na tělocvičnu	vyhovuje ano/ne
minimální světlé výšky pro tělocvičny o rozměrech 12 m x 18 a 12 m x 24 m na 6 m, u tělocvičen rozměrů 18 m x 30 m a větších na 7 m, a 2,5 m u šaten.	
šatny jsou osvětlené a větratelné	
pedagogičtí pracovníci mají k dispozici prostor na odkládání oděvů odděleně od prostoru pro žáky	
pozemek školy je oplocen	
pozemek školy má k dispozici plochu pro tělovýchovu a sport	
prostory pro výuku TV jsou větratelné a ovládání musí být dostupné z podlahy	
podlaha má protiskluzovou úpravu a je snadno čistitelná	
podlaha je pružná jak při statickém, tak při dynamickém zatížení	
okna a svítidla jsou zabezpečena proti rozbití	
teplota se pohybuje mezi 18 - 28 stupni	
v tělocvičně je šatna, umývárna a záchody s předsíní a umyvadlem oddělené pro chlapce a dívky	
v tělocvičně je v případě potřeby také nářaďovna	
v šatnách jsou věšáky a lavice (0,4 m lavice na 1 žáka)	
v umývárně se dají odkládat mycí potřeby, ručníky a prádlo	
vstup do umývárny je přístupný ze šatny	
na 8 žáků je instalována alespoň 1 sprchová růžice	

Příloha č. 2: Evidence materiálu pro výuku TV

spotřební materiál					
č.	název artiklu	počet	č.	název artiklu	počet
1.	agility žebřík	1	58.	oštěp	13
2.	batoh velký SK	1	59.	pádlo kajak	2
3.	bosu	2	60.	pádlo kanoe	30
4.	branka florbal mini sada	1	61.	pálka lacros	8
5.	branka florbal sada	2	62.	pálka softbal	6
6.	brusle inline pár	34	63.	pásmo	3
7.	buzola	4	64.	pistole	11
8.	disk	4	65.	plný míč	5
9.	fitness podložka	20	66.	posilovací guma	25
10.	frisbee	9	67.	přilba cyklistická	43
11.	gymbal	20	68.	přilba voda	19
12.	házečka	6	69.	pumpa na kolo	2
13.	hokejka florbal	46	70.	radio JVC	1
14.	hokejka hokejbal	32	71.	radio Panasonic	1
15.	hokejka hokejbal brankář	2	72.	raketa badminton	6
16.	hřiště přenosné malé	1	73.	raketa softtenis	6
17.	hřiště přenosné velké	1	74.	raketa speedminton	2
18.	chrániče inline sada	30	75.	raketa stolní tenis	22
19.	jednoručky (D) sada	2	76.	raketa tenis	9
20.	kanjam sada	2	77.	reproduktory LG	1
21.	karimatka	14	78.	rozlišovací dresy	51
22.	kompresor	3	79.	rozlišovací dresy SK	84
23.	koule 3 kg	4	80.	rukavice softbal	13
24.	koule 4 kg	8	81.	sada dresů Adidas	1
25.	koule 5 kg	6	82.	sada dresů fotbal (Č)	1
26.	kužel	10	83.	sada dresů fotbal (Z)	1
27.	lampion OB	6	84.	sada dresů hokejbal	1
28.	lano dynamické	1	85.	sada dresů Nike	1
29.	lanové dráhy sada	1	86.	sada mety	2
30.	lapače	5	87.	sada míčů badminton	2
31.	lezení (L) -batoh velký	1	88.	sada míčů tenis	3
32.	L-dynamické lano	3	89.	sálový míč	1
33.	L-helma	5	90.	síť branky sada	2
34.	L-karabina	10	91.	síť stolní tenis	6
35.	L-lezec	5	92.	síť tenis	3
36.	lodní vak	2	93.	síť volejbal	6
37.	L-prsní úvazek	3	94.	SKI kufr	1
38.	L-sedací úvazek	7	95.	SKI žehlička	1
39.	L-smyce	5	96.	slackline	1
40.	L-zvonek slaň	3	97.	sporttester	32
41.	magnesium	4	98.	stan	1
42.	maska softbal	2	99.	startovačka	1
43.	míč basketbal	21	100.	startovní blok sada	3
44.	míč beachvolejbal	5	101.	startovní číslo sada	1
45.	míč florbal	12	102.	stůl stolní tenis	1
46.	míč fotbal	11	103.	štafetový kolík	10
47.	míč futsal	6	104.	švihadlo	28
48.	míč házená	11	105.	taška lékárna	2
49.	míč kriket	8	106.	taška stolní tenis	1

50.	míč nohejbal	2	107.	taška Škoda	2
51.	míč ragby	2	108.	taška velká	2
52.	míč softbal	6	109.	taška velká SK	2
53.	míč speedminton sada	1	110.	tretry	16
54.	míč stolní tenis sada	8	111.	ventilátor	2
55.	míč volejbal	26	112.	vzduchovka	10
56.	minikompresor	1	113.	záchranná vesta	33
57.	obruče	6	114.	závěsná hrazda	1

nářadí

č.	<i>název artiklu</i>	<i>počet</i>	č.	<i>název artiklu</i>	<i>počet</i>
1.	duchna	1	6.	lavička	8
2.	koza	2	7.	můstek	1
3.	kůl odbíjená sada	3	8.	švédská bedna	2
4.	kůl tenis sada	1	9.	trampolína	2
5.	kůň	2	10.	žíněnka	13

lodě

č.	<i>název artiklu</i>	<i>počet</i>	č.	<i>název artiklu</i>	<i>počet</i>
1.	kanoe Vydra	5	1.	Author Basic XS	19
2.	kanoe Jizera	4	2.	Author Spirit	12
3.	kanoe plast	3	3.	Insportline treňažér	16
4.	kajak	1			